

પ્રાપ્તિસ્થાન.

શ્રી લૈન ચૈતાગ્બર તેરાપંથી સભા

૨૮ ચ્હાન્ડ રોડ, કલકત્તા

દ્વારશી પ્રભારાંકર ત્રિભોવન

૪૫/૮૮ ફેનીંગ રોડ, કલકત્તા

શા. ભાઈચંદ્ર ચુનીભાઈ વકીલ

૧૩૪, રોખરોમણ રોડ, પદ્મે માલે. મુંબઈ નં-૨

ૐ નમઃ

દોહરો.

લવ ભ્રમણકો ટાલવા, પંથ શોધે સખ કોય,
(પણ) હે પ્રભુ તેરાપંથકો, સમજ્યા વીન શું હોય.

વાંચકજનને આ ઉપરનો દોહરો વાંચીને સાધારણ રીતે જણાસા અથવા વિચાર થાય કે "તેરાપંથ" કે જેને ખાસ સમજવાની બાબત આ દોહરામાં લખવામાં આવી છે, તે શું છે?

તેરાપંથ એટલે શું તે ખાસ સમજવાની મૂળ મગત્યતા હોવાથી અત્રે તેના ખુલાસો નીચે મુજબ આપવામાં આવે છે:

પાંચ મહાવ્રત" પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુણિ આ તેર બોલ શ્રી પ્રભુજીએ પ્રરૂપ્યા છે તે બધા પરિપૂર્ણ રીતે પાળે અથવા તેનું મનન કરે તે જ તેરાપંથ. એ તેરાપંથ શબ્દ હિંદુસ્તાની ભાષાનો છે કે જેને ગુજરાતી ભાષામાં તેરા એટલે તમારા કહેવાય છે એટલે હે પ્રભુ! આ પંથ તમારો છે માફ કાંઈ નથી. આપની આજ્ઞામાં જાણે તે આપનો પંથ એટલે તે તેરાપંથ. આ શબ્દ નિષ્પક્ષપાતીએને મારે વિધિ પ્રેમી છે. પ્રભુના નામનો પંથ આના ઉપર કોઈનું મારાપડું કે વલ્લપણું નથી. વેદવ્યાપી દ્રષ્ટિથી જોતાં તેરાપંથ એટલે તમારો પંથ એ નામ જ આપવામાં આવેલ છે તે યોગ્ય અને બંધ છે તેના હોવાથી દરેક પ્રકારે વ્યાજબી ગણાય.

ઉપર જણાવેલાં પાંચ મહાવ્રત કયાં કયાં તે કહે
૦. ૧ દિસા ૨ જૂઠ ૩ ચારી ૪ મેદુન ૫ પરિશદ.

આ પાંચને ત્યાગ કરવા તેનું નામ પાંચ મહાવ્રત
અંગીકાર કરેલાં કહેવાય.

પ્રથમ મહાવ્રતમાં અહિંસા પરમોધર્મ છે.

જેન સાધુને હિંસાના ત્યાગ સર્વથા પ્રકારે એટલે ત્રણ
કરણ અને ત્રણ જોગથી (નવ કોટિએ) જાવજીવ સુધીના
ત્યાગ હોય છે.

પ્રશ્ન:—નવ કોટિએ પચ્ચખાણ કેવી રીતે થાય?

ઉત્તર:—પોતે કરે નહિ, બીજા પાસે કરાવે નહિ.
કરતાં પ્રત્યે અનુમોદે નહિ એટલે સાફ સમજે
નહિ. આ ત્રણ નામ કરણનાં છે.

મન, વચન અને કાયા આ ત્રણનું નામ યોગ છે.
અકેક યોગની ઉપર ત્રણ ત્રણ કરણ ગણવાથી કુલે
નવ કોટિએ પચ્ચખાણ નીચે મુજબ થાય:—

(૩) છકાય જીવની હિંસા મને કરી કરે નહિ. છ-
કાય જીવની હિંસા મને કરી કરાવે નહિ. છ-
કાય જીવની હિંસા મને કરી અનુમોદે નહિ.
આ ત્રણ કરણ મનનાં થયાં.

(૩) છકાય જીવની હિંસા વચને કરી કરે નહિ. છ-
કાય જીવની હિંસા વચને કરી કરાવે નહિ. છ-
કાય જીવની હિંસા વચને કરી અનુમોદે નહિ.
આ ત્રણ કરણ વચનનાં થયાં.

(૩) છકાય જીવની હિંસા કાયાએ કરી કરે નહિ.
છકાય જીવની હિંસા કાયાએ કરી કરાવે નહિ.
છકાય જીવની હિંસા કાયાએ કરી અનુમોદે
નહિ આ ત્રણ કરણ કાયાનાં થયાં.

મન, વચન, અને કાયાના મળી નવ કોટિએ જીવ હિસા કરવાના ત્યાગ થયા

પ્રશ્ન :—જીવ કેટલા પ્રકારના છે?

ઉત્તર :—૭ પ્રકારના છે. તેનાં નામઃ પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેડિકાય, વાયુકાય, વનસ્પતિકાય, અને ત્રસકાય.

૧ પ્રશ્ન :—પૃથ્વીકાય કેને કહેવાય?

ઉત્તર :—જમીન ખોદલી માટી, હીરા, માણિક, રત્ન, ગેર, ગોપીચંદન, મુરદ હિંગુલ, હડતાલ વગેરેને.

૨ પ્રશ્ન :—અપકાય કેને કહેવાય?

ઉત્તર :—કુવા, તળાવ, વાવ, વગેરેનું પાણી.

૩ પ્રશ્ન :—તેડિકાય કેને કહેવાય?

ઉત્તર :—અગ્નિ, દેવતા વગેરેને.

૪ પ્રશ્ન :—વાયુકાય કેને કહેવાય?

ઉત્તર :—હવાને

૫ પ્રશ્ન :—વનસ્પતિકાય કેને કહેવાય?

ઉત્તર :—જાડ પાન, ફુલ, ફળ, લીલોત્રો વગેરેને.

૬ પ્રશ્ન :—ત્રસકાય કેને કહેવાય?

ઉત્તર :—કીડા, માખી, મચ્છર, માય, ઝેંસ, પગુ, પક્ષી, સી પુરુષ વગેરે દાસના ચાલના જીવો.

સાધુને જ્ઞાપ જીવની હિસા નહિ કરવાના પચ્ચખાજુ સર્વ પ્રકારે છે. જે વિચારી તેઓએ જ્ઞાપ જીવની હિસા નહિ કરતાં પચ્ચખાજુ કર્યો ત્યારથી તેઓ અબધા થયા છે. જીવને પાનાના અબધવર લેખ

ભય ઉપજાવવાના કાર્યથી નિમ્મત થયા. મુયગાંગ સૂત્રમાં પણ કહ્યું છે કે સાધુ છકાયના જીવોના પિતા સમાન છે અને છકાય પુત્ર સમાન છે.

પ્રશ્ન:—પંચેન્દ્રિય જીવને શાતા થતી હોય અને એકેન્દ્રિય આદિ અનંત જીવોનું બલિદાન આપતું પશું હોય તો તેમાં સાધુ ધર્મ પુન્ય પ્રરૂપી શકે કે નહિ?

ઉત્તર:—છકાય પૈકીની એકપક્ષ કાયની હિસા થતી હોય તે કામમાં સાધુને આદેશ અથવા ઉપદેશ આપવો કદ્યેજ નહિ કારણ કે તેઓ છ કાય જીવના પિતા સમાન છે અને તેમને છ કાય પુત્ર સમાન છે અને સાધારણ રીતે જે પિતા પિતાપણનો ધર્મ પાળતા હોય તે મોટા દીકરાના રક્ષણ માટે નાના દીકરાનું ભક્ષણ થતું હોય તેવા કામમાં ધર્મ પુન્ય છે એવા પ્રકારનો ઉપદેશ નજ આપી શકે. માટે શુદ્ધ આચાર વિચારવાળા જન સાધુને એવા પ્રકારનો ઉપદેશ આપવો જાણેજ નહિ.

પ્રશ્ન:—મેઘ એમ કહે કે એકેન્દ્રિયની અપેક્ષાએ પંચેન્દ્રિયની પુન્યાદ્ય અનંતગણી વધારે છે તો પછી પંચેન્દ્રિયના પાપજ માટે એકેન્દ્રિયની હિસા ધાય તે કાર્યમાં સાધુ ધર્મ પ્રરૂપે તો શું વાંધો?

ઉત્તર:—એકેન્દ્રિય અને પંચેન્દ્રિયની પુન્યાદ્યમાં અનંત ગણતા
 ૧ કદિ ૧ની અપેક્ષા એ છે
 જેવો મનુષ્યમાં
 એકેન્દ્રિયમાં
 મારવાથી

થાય છે તેવીજ કીડીને થાય છે અને તેવીજ એકેન્દ્રિય વગેરે જીવોને થાય છે.

વેદના એકેન્દ્રિયથી માંડી પંચેન્દ્રિય જીવોને સરખી થાય છે તે બાબતનો સૂત્રનો દાખલો કહે છે.

શ્રી આચાર્ય સૂત્રના પહેલા અધ્યયનના બીજા ઉદ્દેશમાં શ્રી ગૌતમસ્વામીએ શ્રીમદ્વાપીર ભગવાનને પૂછ્યું છે કે હું પ્રભુ! પૃથ્વીકાય જીવને આંખ, કાન, નાક, મોઢું કાંઈ નથી તેમજ મુખદુઃખનું જ્ઞાન પણ નથી ત્યારે એ જીવોને વેદના રી રીતે થતી હશે? ભગવાને કહ્યું કે હું ગૌતમ! આના ઉપર મનુષ્યનો દાખલો આપું, તે ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ. કોઈ એક પુરુષ જન્મ્યો તે દિવસથી આંધળો હોય બહારે હોય અને મુંગો હોય, તેને કોઈ બત્રોશ વરસનો યુવાન પુરુષ પોતાના એક હાથમાં તલવાર અને બીજા હાથમાં ભાલુ લઈ તે પુરુષને હજી તો તેને વેદના થાય કે નહિ? " ત્યારે ગૌતમસ્વામી બોલ્યા " હું ભગવાન! તેને અત્યંત વેદના થાય, પણ તે બીયારો જન્મનો આંધળો અને મુંગો હોવાથી કાંઈ બોલી શકે નહિ ". ત્યારે ભગવાન બોલ્યા, " હું ગૌતમ! તેવી જ રીતે એકેન્દ્રિય જીવોને આંખ, કાન, નાક, મોઢું વગેરે કાંઈ નથી. પરંતુ વેદના તો જેવી આંખના આંધળા અને મોઢાના મુંગા પંચેન્દ્રિય જીવોને થાય છે તેવી જ વેદના પૃથ્વીકાય આદિ એકેન્દ્રિય જીવોને થાય છે." ફક્ત પુન્યાઈ આશ્રી ઇન્દ્રિયામાં ફેર હોય છે તેથી પુન્યાઈને હીમાએ એકેન્દ્રિય ગરીબ અને પંચેન્દ્રિય ભાગ્યવાન ધણેલ છે. પરંતુ સાધુને તો ગરીબ અને ભાગ્યવાનના પક્ષપાત રાહત જે ધર્મ હોય તે પ્રરૂપો લોકને દારૂ કે તેઓ તો છે કાય જીવના પિતા સમાન છે. અને લોક તેઓ પિતા સમાન ધર્મને એવી ભાષા બોલે કે જેમાં મોટા દીકરા પંચેન્દ્રિય જીવના

રક્ષણમાટે નાના દીકરા એકેન્દ્રિય અનંત જીવોનો નાશ થાય (જે તેવા કાર્યોમાં ધર્મ, પુન્યની પ્રરૂપણા કરે તે) તે તેઓ છ કાય જીવના પિતા કહેવાય નહિ પણ પિતાપણની પોતાની ફરજ ચુક્યા કહેવાય.

વળી સાધુનું નામ છ કાયના પ્રતિપાળ છે તે પછી એકેન્દ્રિય મારી પંચેન્દ્રિયને પોષવામાં પુન્ય છે એવી પ્રરૂપણા કરવાથી છ કાય જીવના પ્રતિપાળનો જે દાવો ધરાવે છે તે ખોટો થઈ જાય છે. પછી તે તેનું નામ ફક્ત પંચેન્દ્રિય પ્રતિપાળ છે એમ કહેવાય અને છ કાય પ્રતિપાળના જે દાવો છે તે રાખી શકે જ નહિ. તેમને છ કાય પ્રતિપાળનો દાવો ખરી રીતે રાખવો જ હોય તે કોઈપણ આદંભવાળાં કાર્યો કે જેમાં જીવહિંસા રહેલી છે તેમાં પુન્ય થાય છે એવી પ્રરૂપણા તેઓથી કરાવજ નહિ. એટલા માટે જ ભગવાને સાધુને જીવહિંસાનાં નવ કોટીએ પચ્ચખાણ કરવાનું ફરમાવેલ છે.

ઈતિ પ્રથમ મહાવ્રતની વ્યાખ્યા

બીજું મહાવ્રત

બીજા મહાવ્રતમાં સાધુને જાવજીવ સુધી નિર્વધ, સત્ય બાપા બોલતી બેઠઁ અને જૂઠું નહિ બોલવાના ઉપર મુલ્ય નવ કોટી એ પચ્ચખાણ દોાય છે.

પ્રશ્ન:—પરં કેટલું સાધુથી જૂઠું બોલાય કે નહિ ?

—ઉત્તર:—ન જ બોલાય કારણ ધર્મ જેવા ઉત્તમ સ્થાન માં જૂઠું બોલાય તે, પછી સત્ય શું અધર્મ

ઠેકાણે બોલાયે કે ? જૂઠું તો સંસારમાં અનેક
ઠેકાણે બોલાય છે પણ ધર્મની બાબતમાં જૂઠું
નજ બોલાય.

પ્રશ્ન:—કેટલાએક એમ કહે છે કે સાધુ, સાધ્વી. એક
ગામથી બીજા ગામ જતા હોય અને મારગમાં
એક પારાધિ (શિકારી) સાધુને પૂછ કે આ
રસ્તે તમે હરણને જતાં જોયું છે ? તે વખતે
હરણના જીવનીરક્ષાને માટે સાધુએ જૂઠું બોલવું
કે હરણને આ રસ્તેથી જતાં જોયું નથી. આ-
ચારંગ સૂત્રનો આશય સર્વ આવા કામમાં જૂઠું
બોલવામાં વાંધો નથી એમ કહે છે તે કેમ ?

ઉત્તર:—એમ કહેનારા શાસ્ત્રના અર્થનો અનર્થ કરે
છે. આચારંગ સૂત્રમાં તો એમ કહ્યું છે કે
સાધુએ હરણને જોયું હોય તો મૌન રહેવું પણ
જૂઠું બોલવું નહિ. કદાચ પારાધિ (શીકારી)
સાધુને પરીસદ્ધ આપે તો તેઓએ સદન કરવો.
કારણ કે હરણને નથી જોયું એમ જો કહે તો
તેઓના બીજા મદાત્રતનો ભંગ થાય અને
હરણને જોયું એમ કહે તો પેલો શિકારી માત્રમ
હરણને મારવા જાય તો પહેલું મદાત્રત તુરે
પણ મૌન રાખે તો કેહપણ મદાત્રત તુરે નહિ.
શાખ. સૂત્ર. આચારંગ. અપ્યયન ૧૨ માથા
૩ વગી ૬૨ વિદ્યાલિક સૂત્રના છઠ્ઠા અપ્યયનની
ગાથા ૧૨માં પણ એમ કહેલ છે કે સાધુને
પાતા માટે અથવા બીજા માટે જૂઠું બોલવું
કદાચ નહિ તે ગાથા ૧૨ સખીએ લીએ.

અપ્પાણદ્વા પરદ્વાયા, કોદ્વાયા જઈવા :
 દિસગં ન મુસં વુયા, નો ઘિઅગ્રં
 તો પછી હરણને મારે બૂઠું કેમ બોલાય?

ઇતિ બીજું મહાપ્રત.

ત્રીજું મહાપ્રત

ત્રીજા મહાપ્રતમાં સાધુને ચોરી કરવાનાં પચ્ચ ઉપર પ્રભાણે નવ કેસિએ સમજવાં.

પ્રશ્ન:—ચોરી કેસા પ્રકારની?

ઉત્તર:—એ પ્રકારની સચેત અને અચેત ...

પ્રશ્ન:—સચેત એટલે શું?

ઉત્તર:—સચેત એટલે જીવ સહિત

પ્રશ્ન:—અચેત એટલે શું?

ઉત્તર:—નિર્જીવ. અચેતમાં આદાર, પાણી, વગેરે પાતરાં, પુરતક વગેરે ધણીની આજ્ઞા વગર સાધુએ મદ્ય કરવાં નહિ. સચેતમાં શિષ્ય શિષ્યગ્રી કરવાં, તે પછી દીક્ષા લેવા વાળાન માતા પિતા આદિ કુટુંબીઓની આજ્ઞાર્થી વગર આજ્ઞાએ મુઠી પાસવાથી સચેતની ચાર્દ ગત્રાય તે તેના પરવાળા આજ્ઞા આપના હોય તે પછી દીક્ષા લેવા વાળાને નવનસ્તનું જાત્રુપણું પ્રતિમત્ર વગેરેનું જ્ઞાન તે આજ્ઞામાં આજ્ઞા

જોઈએજ. જેથી તે જીવ. અજીવને ઓળખી શકે. જીવ, અજીવને ઓળખ્યા વિના સંયમની ઓળખ નથી. શાખ, સૂત્ર દશવિકાલિક, અધ્યયન ૪ ગાથા ૧૨. જો જીવેવિ ન યાણદ, અ જીવેવિ નયાણદ, જીવાજીવો અયાણંતો, કહંસો નાહીય સંજમં. ॥૧૨॥ માટે જીવાદિક નવતત્ત્વના જાણપણ વગર દીક્ષા આપે તો ભગવાનની આજ્ઞાની ચોરી કહેવાય.

વળી દીક્ષા લેવાવાળા વૈરાગ્ય લાવથી દીક્ષા લે છે કે કેમ એ બાબતની દીક્ષા આપવાવાળાએ ખાસ તપાસ કરવી, કારણ કે ભૂખે મરતા અથવા પોતાને કરજ એટલે જેવું પતાવવાને અર્થ લે તો, તે કાંઈ દીક્ષા પાળી શકે નહિ, તેથી આવા માણસો દીક્ષાને માટે અયોગ્ય કહેવાય અને અયોગ્યને દીક્ષા આપવાથી, દીક્ષા આપનારને ચા-માસી દંડ આવે. શાખ સૂત્ર નિરીત ઉદ્દેશો. ૧૨.

તેથી વૈરાગ્યની પરીક્ષા કર્યા વગર દીક્ષા આપે તો શાસ્ત્ર અનુસારે દંડને પાત્ર થાય વળી તે પ્રભુની આજ્ઞા ભંગ કરનાર એટલે આજ્ઞાનો ચોરી કરનાર કહેવાય. માટે વૈરાગ્યની તપાસ કર્યા વગર દીક્ષા આપવી કદપે નહિ. વૈરાગ્યની કસોટીમાં પાસ થયા પછી તેની પ્રકૃતિ સમંધી તપાસ કરવી કારણ કે જલ્દી કોપી હોય તો જલ્દી જલ્દી સડે અને ત્રિવધી હોય તો ગાંઠે ગાંઠે ભરાય ઉઠે, અને તેથી જેન શાસન નિંદાય, દંત્યાદિક અનેક બાબતનો તપાસ કર્યા પછી દીક્ષા આપવી તે સિવાય આમનો આમ આપવાથી જન આજ્ઞાની ચોરી લાગે અને ત્રીજું મહાત્રત તુટે.

ઇતિ ત્રીજું મહાત્રત

સપ્તાષ્ટક પરજાણા, વેદઢાણા ઢાણા ૧
 દિસમે ત મુમે પુવા. નો વિઢાઈ હજા
 તો પહી હરજને મારે બૂંડુ કેમ લોકારે

હતિ બીજું મહાપ્રત.

ત્રીજું મહાપ્રત

ત્રીજા મહાપ્રતમા સંકુતે ચોરી કરવાનાં પંચમ
 ઉપર પ્રમાણે નવ કોમિએ સમજ્યાં.

પ્રશ્ન:—ચોરી કોણ પ્રકારની?

ઉત્તર:—એ પ્રકારની સચેત અને અચેત વસ્તુ

પ્રશ્ન:—સચેત એણે શું?

ઉત્તર:—સંધત એણે હવ સહિત

પ્રશ્ન:—અચેત એણે શું?

ઉત્તર:—નિર્જીવ અચેતમાં આદાર, પાણી, વં
 પ.ગરં. પુસ્તક વગેરે ખજીની આગા વં
 સંકુતે મહત્ત્વ કરવાં નહિ સંધતમાં રિત
 ગિજીવી કરવાં. તે પત્તુ લીધ હેવા વાગા
 માત્ર પિત્ત આગે કુકુગિયાની આગાઈ
 વચર આગાઈ મુગી પાણી સંધતની ચાર
 મગાઈ હે તેમ પરચાત આગા આપત્ત તે
 તે પત્તુ લીધ હેવા વાગાને નવતનવુ બરખત
 વાગામત્ત વગેરે જાન તે અ.ક.માં એ

પ્રશ્ન:—આવા દુષ્કર બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળવા સારૂ ખાવા, પીવા વગેરેની મર્યાદા રાખવી પડે કે નહિ?

ઉત્તર:—મર્યાદા વગર બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળવું ઘણું મુશ્કેલ છે માટે જ તેરા પંથી મત સંશોધક આચાર્ય વર્ય શ્રી લીખનજી સ્વામી તથા શ્રી જીતમલજી મહારાજ આદિ પુરુષોત્તમ પુરુષોએ ગણુ સમુદાયમાં ખાવાપીવાની બાબતમાં કારણુ સિવાય સાંજની વખતે ગરમ આહારની ગાયરી ન કરવી આદિ અનેક મર્યાદા બાંધેલી છે. આમ કરવાથી હિમેશાં ઉલ્લાસી તપ ચાલુ રહે અને સંયમ સુખેથી પાળી શકાય.

પ્રશ્ન:—કેટલાક સાધુ (નામધારી) એવી પ્રરૂપણા કરે છે કે આવકને “સદાર સંતોષીએ અવશેષ મેહુણું વિહે પચ્ચખામી” આ પ્રમાણેના ત્યાગ હોય છે તેમાં સદારા સંતોષવી એ તેનો ગુણુ છે અને તે આજ્ઞામાં છે. આ બરાબર છે?

ઉત્તર:—નહિ, સદારા છાડી બીજના ત્યાગ કર્યા તે ગુણુ છે. સદારા ભોગવવામાં તો પાપ છે. અવ્રત છે. જે કેમ તેવી પ્રરૂપણા કરે છે તેનું ચોધુવ્રત બીજે કરણુ તરે છે.

ઇતિ ચોધું મહાવ્રત



મહાવ્રત ચોથું

ચોથા મહાવ્રતમાં સાધુને કૃશિકનાં પચ્ચખાણ ઉપર પ્રમાણે નવ કોટિએ સમજવાં.

પ્રશ્ન:—કૃશિક કેટલા પ્રકારનાં?

ઉત્તર:—ત્રણ પ્રકારનાં હેવતા, દેવાંગના સર્વધી મનુષ્ય મનુષ્યણી સર્વધી, તિર્યચ તિર્યચણી સર્વધી. આ ત્રણે પ્રકારનાં કૃશિક સેવવાનું સાધુને સર્વ પ્રકારે ત્યાગ હોય છે.

પ્રશ્ન:—બ્રહ્મચારી સાધુ એકલી ઓ, અથવા એકલી સાધ્વીધી વાત કરી શકે કે નહિ?

ઉત્તર:—દશ વિકાસિક સૂત્ર અધ્યયન ૮ ગાથ પદ માં ભગવાને કહ્યું છે કે એકસો વરસની ડાંચી જેના હાથ પગ, નાક, કાન કાપેલાં હોય તે પશુ બ્રહ્મચારી સાધુએ તે ઓધી એવી દાસીમાં પશુ વાળ કરવી નહિ.

પ્રશ્ન:—તો પછી એકલી ઓ હોય અને બીજું કો પામે ન હોય તે સાધુ વરોદરી શકે કે નહિ?

ઉત્તર:—બીજી ઓ કે બીજા પુરુષ કોઈપણ ન હોય તે સાધુને વરોદરું કહ્યું નહિ. કારણ કે બીજાએને નેએના શિયળાગ્રમાં શંકા ઉપજે અને કોઈ પુત્ર તે સાધુએ એમ કહેવું કે બેન તું એકલી છે મરે અમને વરોદરું કહ્યું નહિ.

પ્રશ્ન:—આવા દુષ્કર બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળવા સારૂ ખાવા, પીવા વગેરેની મર્યાદા રાખવી પડે કે નહિ?

ઉત્તર:—મર્યાદા વગર બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળવું ઘણું મુશ્કેલ છે માટે જ તેરા પંધી મત સંશોધક આચાર્ય વર્ય શ્રી લીખનજી સ્વામી તથા શ્રી જીતમલજી મહારાજ આદિ પુરુષોત્તમ પુરુષોએ ગણુ સમુદાયમાં ખાવાપીવાની બાબતમાં કારણ સિવાય સાંજની વખતે ગરમ આહારની ગોચરી ન કરવી આદિ અનેક મર્યાદા બાંધેલી છે. આમ કરવાથી હૃમેશાં ઉજ્જાદરી તપ ચાલુ રહે અને સંયમ સુખેથી પાળી શકાય.

પ્રશ્ન:—કેટલાક સાધુ (નામધારી) એવી પ્રરૂપણા કરે છે કે આવકને “સદાર સંતોષીએ અવશેષ મેહુર્કું વિહે પવ્યખામી” આ પ્રમાણેના ત્યાગ હોય છે તેમાં સદારા સંતોષવી એ તેનો ગુણ છે અને તે આજ્ઞામાં છે. આ બરાબર છે?

ઉત્તર:—નહિ, સદારા દોડી બીજના ત્યાગ કર્યા તે ગુણ છે. સદારા ભોગવવામાં તે પાપ છે. અવ્રત છે. જે કોઇ તેવી પ્રરૂપણા કરે છે તેતું ચાધુવ્રત બીજે કરણે તૂટે છે.

ધતિ ચોયું મહાવ્રત



મહાવ્રત ચોથું

ચોથા મહાવ્રતમાં સાધુને કુશિલનાં પચ્ચખાણ ઉપર પ્રમાણે નવ કોટિએ સમજવાં.

પ્રશ્ન:—કુશિલ કેટલા પ્રકારનાં?

ઉત્તર:—ત્રણ પ્રકારનાં દેવતા, દેવાંગના સર્વધી, મનુષ્ય મનુષ્યણી સર્વધી, તિર્યચ તિર્યચણી સર્વધી, આ ત્રણે પ્રકારનાં કુશિલ સેવનાં સાધુને સર્વ પ્રકારે ત્યાગ હોય છે.

પ્રશ્ન:—બ્રહ્મચારી સાધુ એકલી ઓ, અથવા એકલી સાધ્વીથી વાત કરી શકે કે નહિ?

ઉત્તર:—દશ વિકાસિક સૂત્ર અધ્યયન ૮ ગાથ પદ માં ભગવાને કહ્યું છે કે એકસો વરસની રાશી જેના હાથ પગ, નાક, કાન કાપેલાં હોય તે પત્ર બ્રહ્મચારી સાધુએ તે ઓધી એવી દાસનમાં પત્ર વાન કરવી નહિ.

પ્રશ્ન:—તો પછી એકલી ઓ હોય અને ઊભું કોઈ ખાસે ન હોય તે સાધુ વરોડરી શકે કે નહિ?

ઉત્તર:—બીજી ઓ કે બીજી પુરુષ કોઈપણ ન હોય તે સાધુને વરોડવું હરિષ નહિ. કારણ કે બીજાનાં નેઆના શિયળત્રનમાં રાક્ષા ઉપજે અને કોઈ પુત્ર નો સાધુએ અમ કરવું કે બેન નું એકલી હો મરે અમને વરોડવું હરિષ નહિ.

પ્રશ્ન:—ટપાલ વહેવાર કરવાથી મહાપ્રતમાં એટલો બધો શું વાંધો આવે છે?

ઉત્તર:—(૧) પહેલાંતો મહાપ્રતજ તુટી જાય છે, કારણ કે સાધુને પરિગ્રહ રાખવો નહિ અને ટપાલ વહેવાર કરે તેને ઘોડાંચણાં કાઠે, કવર, ટિકિટ વગેરે પાસે રાખવાં પડે. (૨) બીજું કાઠે, કવર વગેરેને રેલવે ગાડીના વિહાર પજુ કરાવવો પડે. સાધુ રેલવે ગાડીમાં બેસે નહિ પણ ટપાલ વહેવાર કરનારનાં કાઠે, કવરને રેલવે ગાડીમાં બેસાડવાં જ (મોકલવાંજ) પડે. સાધુને તેથી સ્વારી કરવાના જે ત્રણ કરણ અને ત્રણ જોગથી પચ્ચખાણ હોય તે તુટી જાય છે. (૩) ત્રીજું ગૃહસ્થીના હાથમાં આપીને કાઠે, કવર ટપાલના ભુંગળામાં નખાવવાં પડે છે તેથી ગૃહસ્થી પાસે કામ કરાવવા રૂપ જે ૨૮ (અડાવીસ)મું અણાચાર છે તે તેને લાગે. (૪) ચોથું ટપાલ વહેવાર કરનાર સાધુઓને ગૃહસ્થી કરતાં વધારે ચિંતા અને ઉપાધિ ભોગવવી પડે છે એ દેખીતી વાત છે. આજે ગૃહસ્થીને ખંચ દાગળો લખવા હોય તો ખરચના ભયથી તે ત્રણ દાગળથી ચક્કાવી લે છે પણ સાધુ મદારાજ શ્રીને ટપાલ વહેવાર કરતાં કેટલા પૈસા ખરચાય છે તેની ચિંતા કરવાની હોતીજ નથી કારણ પોતાને તો દ્રવ્યોપાર્જન કરવાની ચિંતા છેજ નહિ. પૈસા દેશનો આમાં જે કુમારો થાય છે તે તો ગૃહસ્થીઓને જ થાય છે. ગૃહસ્થીને ખંચ

પાંચમું મહાપ્રત

પાંચમાં મહાપ્રતમાં સાધુને નવજાતનો પરિચય
વાનાં પચ્ચખાણ ઉપર પ્રમાણે નવ કોટિએ સમજાવ્યાં
નવજાતના પરિચયની વિસ્તારપૂર્વક વ્યાખ્યા.

નવજાતના પરિચયનાં નામ:—હિરણ્ય, સુવર્ણ,
ધાન્ય, ખેત્ર, વસ્તુ, દ્વિપદ, ચૌપદ અને કુંભી ધાતુ.

(૧) હિરણ્ય:—એટલે આંદી, રૂપિયા, નોટ વગેરે.

(૨) સુવર્ણ:—એટલે સોનું, ગીની વગેરે.

સાધુએ પાતાના હાથ માટે અથવા પરના હાથ માટે
પાતાની પાસે રાખવું નહિ, બીજા પાસે રાખવું નહિ
અને રાખે તેને અનુમોદનું નહિ. મનથી, વચનથી અ
હાયાથી.

પ્રશ્ન:—સાધુ પાસે હાર્દ, કવર, દિક્કિટ વગેરે કે
વાડેવાર સખવા સાથે રાખે કે નહિ ?

ઉત્તર:—રાખવાં કદી નહિ. કારણ કે હાર્દ, કવર
દિક્કિટ વગેરે એક જાનની નોરની નોર જ છે.
તેમ કાગળની કરન્સી નોર ગવર્નમેન્ટના સિક્કા.
આલે છે તેમ હાર્દ, કવર, દિક્કિટ વગેરે ગવર્નમેન્ટ
ના સિક્કાથી જ આલે છે.

પ્રશ્ન:—સાધુને પાતાના હુકુ અથવા આવકને સમા
ચાર સખસ દેવા તો ?

ઉત્તર:—તેને તે સમાચાર સખસ દેવા પડે લીધેલ
મદતના તુંદ તો શી રીતે દેવાલ સખાય ?

પ્રશ્ન—હિરણ્ય અને સુવર્ણ, (પરિમલ)ના ત્યાગ થયા પછી છાપાં, ચોપડી કે હેન્ડબીલ છપાવવા સારૂ કે પુસ્તકો લાંઘર માટે એકઠાં કરવા સારૂ સાધુ ઉપદેશ દ્વારા રૂપિયા પૈસા એકઠા કરી કરાવી શકે કે નહિ?

ઉત્તર:—સાધુને કોઈપણ બાબત સારૂ પરિમલ લેગો કરાવવાનો આદેશ, ઉપદેશ આપવાનું કલ્પે નહિ. પછી છાપાં, ચોપડી કે હેન્ડબીલ ગમે તે બાબત હોય. છપાવવા સારૂ પરિમલ લેગો કરાવવાની બાબત તો દૂર રહી પણ સુ.સાધુને પોતાના પાંચ મહાવ્રતને હિસાબે તો છપાવવાનો આદેશ ઉપદેશ પણ આપવો કલ્પે નહિ. એટલુંજ નહિ, પરંતુ મૂકે સુધારવા જેવું પણ કામ કલ્પે નહિ, તેમ છતાં જો કોઈ સાધુ નામ ધરાવી તે કરે તો તેનાં લીધેલાં પાંચ મહાવ્રતનો ભંગ થાય. ઝઘા હોય તે મુદ્દયથી વિચારી જોજો.

(૩) ધન:—ધનપરિમલ એટલે બીજું ધન તો સાધુ પાસે શું હોય? વસ્ત્ર, પુસ્તક, પાતરાં વગેરે સાધુ જે મર્યાદા ઉપરાંત રાખે તો ધન પરિમલનું પાપ લાગે. અને તેથી પાંચમું મહાવ્રત તૂટે છે.

પ્રશ્ન:—વસ્ત્ર, પુસ્તક, પાતરાં વગેરે રાખવાની સાધુને માટે શાસ્ત્રમાં શું મર્યાદા છે કે જેથી ધન પરિમલનું પાપ તેઓને નહિ લાગે અને સાધુનું મહાવ્રત કુશળ રહે?

ઉત્તર:—વ્યવહાર મુત્રના ૨ (બીજા) ઉદ્દેશમાં કહ્યું છે તેમજ આચારંગ મુત્રમાં પણ કહ્યું છે કે એક

કાગળમાં ચાલતું હોય તો રૂપાલ વહેવાર
 નાર સાધુને ૧૫ (પંદર) કાગળ તો મેં
 જોયું કારણ અદ્વૈતને તો અમુક જ
 સંભાળ રાખવાની હોય પણ રૂપાલ વહેવાર
 કરવાવાળા કહેવાતા સાધુ મહારાજને તો
 ઠેકાણાંની સંભાળ રાખવી રહી. દાખલા તરીકે
 અમુક આવકલેખો કાગળ નથી આવ્યા,
 હતા તેમને કેમ છે ને કેમ નહિ મારે
 એક કાગળ લખે. અમુક આવકલેખ
 હતા તે કેમ નથી આવ્યા મારે એક કાગળ
 લખે. અમુક લેખ, છાપાં છાપાં
 હતાં તે હજી બહાર કેમ નથી પડ્યાં
 એક કાગળ ત્યાં લખે. અમુક લહીયા (લખવા
 પાસે સૂત્ર લખાવવાનું કહ્યું હતું) તે હજી
 નથી લખાવું એક કાગળ ત્યાં લખે.
 ચાપડીઆ લખાવવાની હતી પણ હજી
 ની સગવડ થઈ નથી મારે એક કાગળ અ-
 રાધિયાને ત્યાં લખે. હવેથી અનેક ઠેકાણે કાર્ય
 લખવાના પંધા રૂપાલ વહેવાર કરનાર શાં
 મારે બાંને હજારો ચાલુ રહે છે અને
 લીધે મદન્ય પાસે ઉપર લખાવ્યા પ્રમાણ
 કામ પડે કાગળ પડે છે. રૂપાલને રેલ ગાડા
 વિદ્યાર કાગળ પડે. ધારણનાં કાર્ય કરવા
 પડે તેમનાં પાસે કાગળ પડે આથી અને
 રૂપાલ કાગળ કેમાં ધાવ મારે પાંચ મહાત્મ
 પાસે નાનું મદન્યને રૂપાલ વહેવાર કરે
 હવે નહિ

મ્રઃશ્રી—હિરણ્ય અને સુવર્ણ, (પરિમલ)ના ત્યાગ થયા પછી છાપાં, ચોપડી કે હેન્ડબીલ છપાવવા સાડ કે પુસ્તકો ભંડાર માટે એકઠાં કરવા સાડ સાધુ ઉપદેશ દ્વારા રૂપિયા પૈસા એકઠા કરી કરાવી શકે કે નહિ ?

ઉત્તર:—સાધુને કોઈપણ બાબત સાડ પરિમલ ભેગો કરાવવાનો આદેશ, ઉપદેશ આપવાનું કલ્પે નહિ. પછી છાપાં, ચોપડી કે હેન્ડબીલ ગમે તે બાબત હોય. છપાવવા સાડ પરિમલ ભેગો કરાવવાની બાબત તો દૂર રહી પણ સુ.સાધુને પોતાના પાંચ મહામતને હિસાબે તો છપાવવાનો આદેશ ઉપદેશ પણ આપવો કલ્પે નહિ. એટલુંજ નહિ પરંતુ મૂકે સુધારવા જેવું પણ કામ કલ્પે નહિ, તેમ છતાં જો કોઈ સાધુ નામ ધરાવી તે કરે તો તેનાં લીધેલાં પાંચ મહામતનો ભંગ થાય. ઠાઠા હોય તે હૃદયથી વિચારી જોજો.

(૩) ધન:—ધનપરિમલ એટલે બીજું ધન તો સાધુ પાસે શું હોય ? વસ્ત્ર, પુસ્તક, પાતરાં વગેરે સાધુ જે મર્યાદા ઉપરાંત રાખે તો ધન પરિમલનું પાપ લાગે. અને તેથી પાંચમું મહામત તૂટે છે.

મ્રઃશ્રી:—વસ્ત્ર, પુસ્તક, પાતરાં વગેરે રાખવાની સાધુને માટે શાસ્ત્રમાં શું મર્યાદા છે કે જેથી ધન પરિમલનું પાપ તેઓને નહિ લાગે અને સાધુનું મહામત દુરાળ રહે ?

ઉત્તર:—વ્યવહાર મૂત્રના ૨ (બીજા) ઉદ્દેશમાં કહ્યું છે તેમજ આચારંગ મૂત્રમાં પણ કહ્યું છે કે એક

કાગળમાં ચાલતું હોય તો દપાલ વહેવાર ને
 નાર સાધુને ૧૫ (પંદર) કાગળ તો હરે
 લેઝએ કારણ મહસ્થને તો અમુક જ વરે
 સંભાળ રાખવાની હોય પણ દપાલ વહેવાર
 કરવાવાળા કહેવાતા સાધુ મહારાજને તો જ
 ઠેકાણાંની સંભાળ રાખવી રહી. દાખલ તો
 અમુક આવકલનો કાગળ નથી આવ્યા. જે
 હતા તેમને કેમ છે તે કેમ નહિ મારે તે
 એક કાગળ લખો. અમુક આવકલ આવર
 હતા તે કેમ નથી આવ્યા મારે એક કાગળ
 તેમને લખો. અમુક લેખ, છાપાં છપાવ
 હતાં તે હજી બહાર કેમ નથી પાયાં તે
 એક કાગળ ત્યાં લખો. અમુક લઢીયા (લખર
 પાસે મુગ લખાવવાનું કહ્યું હતું તે હજી
 નથી લખાવું એક કાગળ ત્યાં લખો. અ
 શાપડીઆ લખાવવાની હતી પણ હજી રાજ
 ની સગવડ થઈ નથી મારે એક કાગળ એ
 શરિયાને ત્યાં લખો. કત્યાદિ અનેક ઠેકાણે કાગ
 લખવાનો રૂઢી દપાલ વહેવાર કરનાર કા
 મારે બાને રહેજા આતુ રહે છે અને તે
 લીધે મદસ્થ પાસે ઉપર જમણ્યા પ્ર
 કામ પણ કરાવતું પડે છે દપાલને કેલ ગાઈ
 રિદા કરાવવા પડે માંગણનાં કાગળ કરવે વ
 પણ નેવાને પાને ગાળવા પડે આથી અ
 લાભને કાગળ કાગળ પાવ મારે પાંચ મદા
 પાડી મારું મદસ્થને દપાલ વહેવાર કરે
 હશે નહિ

પ્રશ્ન—હિરણ્ય અને મુવર્ણ, (પરિમલ)ના ત્યાગ થયા પછી છાપાં, ચોપડી કે દેવગ્રંથો છપાવવા સાર કે પુસ્તકો લંઘન માટે એકંદરે કંઈક સાધુ ઉપદેશ દ્વારા રૂપિયા પૈસા એકંદરે કંઈક કરાવી શકે કે નહિ?

ઉત્તર—સાધુને કેમપણ બાબત આરંભ પરિમલ ભેગા કરાવવાનો આદેશ, ઉપદેશ આપવાનું કલ્પે નહિ. પછી છાપાં, ચોપડી કે દેવગ્રંથો ગમે તે બાબત હોય. છપાવવા સાર પરિમલ ભેગા કરાવવાની બાબત તો દૂર રહી પણ મુ.સાધુને પોતાના પાંચ મહામતને દિસામે તો છપાવવાનો આદેશ ઉપદેશ પણ આપવો કલ્પે નહિ. એટલુંજ નહિ, પરંતુ મૂકે સુધારવા જેવું પણ કામ કલ્પે નહિ, તેમ છતાં જો કેમ સાધુ નામ ધરાવી તે કરે તો તેનાં લીધેલાં પાંચ મહામતનો લંગ થાય. યદિ હોય તે હૃદયથી વિચારી જોજો.

(૩) ધન—ધનપરિમલ એટલે બીજું ધન તો સાધુ પાસે શું હોય? વગ્ર, પુસ્તક, પાતરાં વગેરે સાધુ જો મર્યાદા ઉપરાંત રાખે તો ધન પરિમલનું પાપ લાગે. અને તેથી પાંચમું મહામત તૂટે છે.

પ્રશ્ન—વગ્ર, પુસ્તક, પાતરાં વગેરે રાખવાની સાધુને મર્યાદામાં શું મર્યાદા છે કે જેથી ધન પરિમલનું પાપ નેઓને નહિ લાગે અને સાધુનું મહામત કુશળ રહે?

ઉત્તર—વગ્રદ્વાર મૂવના ૨ (બીજા) ઉદ્દેશમાં ૧૬, ૧૭ તેમજ આચાર્યન સૂત્રમાં પણ કહ્યું છે કે

સાધુને ત્રણ પછેડી રાખવી કહ્યે અને ત્રણ પાતરાં રાખવાં કહ્યે શાસ્ત્રની આ મર્યાદા મુજબ રાખે તો સાધુને ધન પરિમદનું પાપ લાગે નહિ અને લીધેલાં મદાવ્રત તુરવાને બદલે દુરાળ રહે, કારણ કે પ્રભુચની આજ્ઞા છે: પરંતુ આજ ઊલ્લંઘીને વધારે રાખવામાં આવે તો મદાવ્રત તુરે. અને પરિમદધારી કહેવાય.

પ્રશ્ન:—વગેરે, પુસ્તક, પાતરાં વગેરે સારાં દિાય અને પાછળથી મન ગમતાં લેઈએ તેવાં મલતાં ન જાણે તો અવસરે કપાલ ભરીને રાખી મૂકવામાં શું વાંધો ?

ઉત્તર:—શાસ્ત્રોજ્ઞ મર્યાદા મૂકીને રાખવાથી, ઇત્ત આજ્ઞાની ધારી લાગે અને તેથી ત્રીજું મદાવ્રત તુરે અને ત્રીજું ધન પરિમદ લાગે કારણ કે મર્યાદા ઉપગ્રંથ જે વગેરે, પૂન્ય, પાયાં ક્યારીક રાખે તે પરિમદધારી કહેવાય આથી પાંચમું મદાવ્રત તુરે વગી ઉપર બતાવ્યા મુજબ વસ્તુના કપાલ પાયા ભરીને ગાળી મૂકવામાં આવે તો દરમિયાન તેનું પરીક્ષિત પાપ નહિ અને પરીક્ષિત કર્યા વગર પાયાં જે વગેરે, પાયાં વગેરે માત્ર રાખે તો નિર્મીત મુજબ ત્રીજા ઉગ્રાન્ય બાદ પદ્મમાં તેને લઈ મઃમિક પ્રાણલિપ કરેલ છે તે લાગે મર્યાદા માટે કપાલ પાયાં વા બંધાવે ભરીને વગ, પૂન્ય, પદ્મમાં વગેરે ગાળી મૂક્યાં કહિ નહિ માત્ર તે ધન પરિમદધારી કહેવાય અને ઉપર બતાવ્યા

પ્રમાણે અનેક દાષ લાગે તેથી ચારિત્ર રહિત થાય.

(૪) ધાન્ય:—એટલે અનાજ ઘઉં, ચણા વગેરે સાધુ પેતાના કામ માટે અથવા પારકાના કામ માટે રાખે નહિ, ધીજા પાસે રખાવે નહિ અને રાખતાને અનુભાવે નહિ. મનથી, વચનથી અને કાયાથી.

(૫) ખેત્ર:—એટલે ખેતર વગેરે ઊઘાડી જમીન. સાધુ ઊઘાડી જમીન પેતાની કરી રાખે નહિ, ધીજા પાસે રખાવે નહિ, રાખતાને અનુભાવે નહિ, મનથી, વચનથી અને કાયાથી.

પ્રશ્ન:—સાધુને માટે વાઘ બાંધ્યા હોય અથવા સંઘસ (ભજ્જ) બાંધ્યાં હોય તેમાં સાધુ દોડે, માત્રે (સધુનીત, વડીનીત) ભય કે નહિ?

ઉત્તર:—સાધુને માટે વાઘ અથવા સંઘસ બાંધ્યા હોય તેમાં તેઓને દોડે, માત્રે જતું દૃષ્ટિ નહિ અને જો તેમાં ભય તો ચારિત્રનો ભંગ થાય માટેજ ભગવાને આચાર્યગ મૂત્રના ૧૨ (બારમા) અધ્યયનના પાંચમા ઉદ્દેશમાં કહ્યું છે કે જે ગામમાં દોડે, માત્રે જતાની ખુદતી નિર્વધ જમ્યા ન હોય ત્યાં સાધુએ ચામાનું દરવું નહિ.

પ્રશ્ન:—ઉપકાર વધારે થતો રખાતો હોય તો?

ઉત્તર:—મને તોણે ઉપકાર થતો હોય તો ખજ રહેવું દૃષ્ટિ નહિ. સાધુએ પિતાના સંદર્ભથી ઘરને પહેલાં તપાસવું. ઘર બાળીને અજ્ઞાનું દરે તે માણસ મૂર્ખ દહેવાય.

(૬) વત્થુપરિમદ્ધ:—એટલે જાંધેલાં મકાન.

મશ્ન:—સાધુ સ્થાનક ઉપાસરા બંધાવવાનો ઉપદેશ આપી શકે કે કેમ?

ઉત્તર:—નહિ. વળી એમ પણ કહે નહિ કે તમારા કામમાં સ્થાનક, ઉપાસય નથી મારે ઉપાસય કરાવવો લોખંડે. અને લો સાધુ એમ કહે તો તે સાધુને વત્થુ પરિમદ્ધનું પાપ લાગે અને બીજા કરજે પાંચમું મહાત્મન તૂટે.

મશ્ન:—સાધુના ઉપદેશ વગર કેમ શુદ્ધસ્થે પાનાની મેળે તેઓને મારે મકાન બંધાવ્યાં કે વેચાતાં લોખાં દોષ તે કદષે કે નહિ?

ઉત્તર:—સાધુ મારે કેમ શુદ્ધસ્થે ઉપાસય બંધાવ્યા દોષ અથવા વેચાનો લોખો દોષ અથવા ભારે રાખ્યો દોષ અથવા સ્થાપિત રાખ્યો દોષ (આ મકાન દર્મશાં મુનિ મહારાજ મારે ઉ અને અને બીજા કેમ કામમાં વાપરનું નહિ) તો આ પ્રકારનાં સ્થાનક મકાન અથવા ઉપાસયમાં સાધુને ઉત્તરનું કદષ નહિ અને જે કેમ ઉત્તરે તો તેનાં પાંચ મહાત્મનમા કયુ પરિમદ્ધ નામનું સત્ર ગ્રીષ્મ કમનું તૂટે કામનું સાધુ મારે બંધાવવા અથવાને તેઓ બંધાવે તો તેઓને બનનું. તરની કિયાનું પાપ લાગે.

૧૯ આ.પા.૧૪માં અપાનાનું રા.૧ આ.પા.૧૧ મુજબ
૧૯ ઉ તે મુજબ ૨૨-૫૫ની નીચે અપાનાનું રા.૧
૨૫ મારે કા.૧૫ ૨૨-૫૫ની નીચે ૧૬ મારે અપાના

અને તેમાં સાધુ રહેતો દ્રવ્યથી તો સાધુ કહેવાય કારણકે સાધુનો વેષ પહેર્યો છે માટે, પણ ભાવથી તો શુદ્ધસ્થી જ કહેવાય. શાખ, સૂત્ર આચારંગ અધ્યયન ૧૧ (અગિયારમું), ઉદ્દેશો ૩ (ત્રણ), બોલ ૧૫ (પંદર)માં આ બાબત કહેલી છે. વળી બીજે પણ અનેક ઠેકાણે તીર્થંકર દેવે કહ્યું છે કે સાધુને માટે બનાવવાના ભાવ ભેગા કરી સ્થાનક, ઉપાશ્રય બંધાવ્યા હોય તેમાં સાધુએ ઉતરવું નહિ. તો પછી તેને માટે સ્થાનક ઉપાશ્રય સાફ ફાળા કરાવવાનો અધિકાર હોયજ ક્યાંથી?

પ્રશ્ન:—કેટલાએક એમ કહે છે કે સાધુ ધોયજ કહે છે કે અમારે માટે સ્થાનક ઉપાશ્રય બંધાવે. શુદ્ધસ્થી પાતાની મેળે બંધાવે તેમાં અમોને (સાધુને) રહેવામાં શું વાંધો?

ઉત્તર:—સંસારમાં જન્માષ્ટ યમુરશુદ્ધે જન્મવા જવાનો હોય ત્યારે યમુરપદ્મ બદામનો શીરો બરફી વગેરે બનાવે છે. તે વખતે જન્માષ્ટ ધોડુંજ કહે છે કે મારે માટે મિષ્ટાન્ન બનાવો. તે સાસરે જન્મવા બંધ છે ત્યારે સાસરાવાળા તેને માટે સાદાંસાદાં મિષ્ટાન્ન બનાવે છે પણ જો તે પદુલેથીજ યમુરપદ્મન કહી દે કે મારે આજે દાળ, રોટલી બે દ્રવ્ય સિવાય બીજાં દ્રવ્ય હામમા લેવાનાં પચ્ચખાજુ છે તો પછી તેઓ બદામનો શીરો બરફી વગેરે બનાવે નહિ કારણુ યરનો માણ ફાટક ફોજુ ગુમાવે. તેમજ સાધુ પદુલેથી કહી દે કે અમારે માટે સ્થાનક ઉપાશ્રય બંધાવે. નહિ કારણુ કે અમને કશું નહિ તેમ છતાં

જો બંધાવશે તો તમારા ઘરનો માલ ગુમાવશે અને દુર્ગતિનાં ખાતાં બંધશે. આમ સાધુ ખુલ્લું કહે તોપણી કેઈપણ આવક પોતાનો માલ ગુમાવી પાપમાં ઉતરે નહિ પણ સાધુ પોતે અલ્પ પાપ, બહુ નિર્જરા દેખાડી ગામો ગામ સ્થાનક ઉપાશ્રયનો ઉપદેશ આપી ઉતારા કરાવે છે. એમ કરવાથી એક ઘરની મમતા ટાડી અનેક ઘરની મમતા લાગે છે. તે કારણથી સાધુને નિયત કાયમી સ્થાનક—ઉપાશ્રય નજ લેઈએ. વખત પર હાર, હવેલી, બંગસો કે આદિ લે મુજતું મળે તેમાં સાધુએ અપ્રતિબંધ પણ રહેવું પણ સાધુને એક જ મકાનમાં ઉતરવાનો પ્રતિબંધ ન જ હોય. જો પ્રતિબંધ રાખે તો વળુ પરિમલનું પાપ લાગે અને પાંચમું મહાશ્વત્ત તૂટે.

૭ દ્વિપદ પરિમલ:—એટલે રાસ, દારી, નોકર, ચાકર વગેરે સાધુ રાખે નહિ, રખાવે નહિ અને રાખનાં પ્રત્યે અનુમોદ નહિ, મનથી, વચનથી અને કાયાથી.

પ્રશ્ન:—માયુ મુદ્ગથી પાસે બોજ ઉચકાવે કે નહીં ? તેમજ ટાંડી ઉપકરણ કે નહિ ? વીંદાર કરતી વખતે બધા વગેરે નોકર ચાકર દિવાલિક મંઠાવે કે નહિ ? કપડાં ધોવાવાળે કે નહિ ? ખા મેં પી કમાવે કે નહિ ?

ઉત્તર:—માયુ મુદ્ગથી પાસે બોજ ઉચકાવે નહિ અને ટાંડી ઉપકરણ નહીં ઉપકારે નો મેં માગી મેં જાણ્યું એટલે જરૂર અદિત્યનું આજ્ઞાનું જાણ.

શાખ સૂત્ર નિસિત ઉદ્દેશો ૧૨. બોલ ૪૫. કપડું વગેરે ધોવરાવે તેમજ પગચંપી કરાવે તો અઠ્ઠાવીશાનું અણાચાર દોષ લાગે. શાખ સૂત્ર ૬૨૧ વૈકાલિક અધ્યયન ૩. વળી સાધુ શૃદ્ધસ્થી પાસે પગચંપી કરાવે તો ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત લાગે. શાખ સૂત્ર નિસિત ઉદ્દેશો ૧૫. માટે સાધુએ શૃદ્ધસ્થી પાસે કાંઈ કામ કરાવવું નહિ.

પ્રશ્ન:—સાધુ પગારદાર પંડિત પાસે ભણે તો દ્વિપદ પરિમદ લાગે કે નહિ ?

ઉત્તર:—સાધુ માટે પગાર આપી પંડિત રાખે તો તેની પાસે ભણવું નહીં પણ જેમ દોષ પાસે રોટલી હોય અને તે જેમ વગર મૂલ્યે આપે તેમ દોષ પાસે વિદ્યા હોય ને તે આપે તો તેની પાસે ભણવું પણ સાધુ પગારદાર પંડિત રાખે નહિ રખાવે નહિ અને રાખે તેની પાસે ભણે તો દ્વિપદ પરિમદનું પાપ લાગે. વળી પંડિતના પગારની સગવડ પણ કરવી પડે. આ દ્વિમાએ ળીજને પરિમદ રખાવે તેથી ળીજે કરજે પાંચમું મદામન તૂટે.

૮ ચૌપદ પરિમદ:—એસે ગાય, ભેંસ, ધાત્રા, દાધી, બકરાં હત્યાદિક સાધુ પાને રાખે નહિ, રખાવે નહિ. અને રાખતાં પ્રત્યે અનુભોદે નહિ. મનથી, વચનથી અને દાયાથી.

પ્રશ્ન:—સાધુ શૃદ્ધસ્થને જેમ દહે કે નહિ કે તમારે આપણી ગાયો, ભેંસો તો રાખવી જ લેઝ્ઝે ?

ઉત્તર:—ગાય, ભેંસ ચૌપદ પરિમદમાં ૭ તેને સાધુ

એ પોતે રાખવી છાડી અને પછી બીજને રાખવાનો ઉપદેશ કરે તો બીજે કરશે ચૌપદ પરિગ્રહનું પાપ લાગે અને પાંચમું મહાવ્રત તૂટે.

પ્રશ્ન:—કેટલાએક એમ કહે છે કે આજુબંધ આવકે ચાલીશ હજાર ગાયો રાખી હતી અને વીર-પ્રભુએ રખાવી હતી તો તેમનું મહાવ્રત કેમ તૂટે નહિ ?

ઉત્તર:—આજુબંધ આવકે ચાલીશ હજાર ગાયો પોતાની ઈચ્છાથી રાખી છે પણ મદાવીર સ્વામીએ તેને રાખવાનું કહ્યું નથી. અને મદાવીર સ્વામીએ રખાવી દેતા તો તેઓ આજુબંધ આવકને એમ કહેતા કે, દે. આજુબંધ તું ચાલીશ હજારની મર્યાદા કેમ કરે છે. વધારે રાખશે તો વધારે પુન્ય થશે. પણ ભગવાનનો ઉપદેશ રાખવાનો નહિ દેવા ભગવાન પાસે કેટલે વધારાજી ત્યાગ કરે તેનાં તેને પચ્ચખાત્રુ આપે છે. ભગવાન પાસે આવીને કેટલે કરે કે મને પાંચ ગાય ઉપરાંત રાખવાના પચ્ચખાત્રુ આપે તો ભગવાન પચ્ચખાત્રુ કરાવે કામ્ય કે ભગવાનનો ઉપદેશ મન વધારવાનો દેવા અમન વધારવાનો ઉપદેશ ભગવાનનો દેવજી નહીં મારે જ માની જવું વિધિમુક્ત કે આજુબંધ આવકને ચાલીશ હજાર મારા રાખવાનો ઉપદેશ પ્રભુએ આપ્યો જ નથી. દેવા દેવા તે વિધિની ભંગ.

૯ ઈર્ષા પાત્રની વચ્ચે:—ઈર્ષા પાત્રમાં ચાંચુ પિત્ત,

લોખંડ ઇત્યાદિ સાધુ પોતે રાખે નહિ. રખાવે નહિ, રાખતાંને અનુમોદે નહિ. મનથી વચનથી અને કાયાથી.

પ્રશ્ન:—સાધુને ધાતુ માત્ર રાખવી નહિ તો પછી કોઈ સાધુની આંખે ચરમાં આવ્યાં હોય તો ચરમાં પહેરે કે નહિ?

ઉત્તર:—સાધુએ ચરમાં રાખવાં નહિ કારણ કે પ્રશ્ન વ્યાકરણ સૂત્રના અધ્યયન ૧૦માં કહ્યું છે સાધુએ કાચ, પથ્થર, સોનું, રૂપું, પિત્તલ વગેરે રાખવું નહિ તો પછી ચરમાં કેમ રખાય?

પ્રશ્ન:—કોઈ કહે કે ચરમાં તો જ્ઞાન ધ્યાનની વૃદ્ધિ માટે રાખીએ છીએ.

ઉત્તર:—ભગવાનની આજ્ઞા કુશળ રાખીને જ્ઞાન ધ્યાનની વૃદ્ધિ કરવામાં આવે, તોજ લેખામાં ગણાય, પણ આજ્ઞાનો ભંગ થાય તે કરણી લેખામાં નહિ અને જો ભગવાનની આજ્ઞા લોપી પાંચમું મહાપ્રત તોડીને ચરમાં ચકાવવામાં જ્ઞાન ધ્યાનની વૃદ્ધિ કોઈ વ્યક્તિ સમજતી હોય તો તેને ન્યાયે કોઈ સાધુને દાનમાં જખમ થયો હોય અને તેથી દાનમાં બહેરાશ વધીને ઓછું સંભળાવું હોય ત્યારે વ્યાખ્યાન આપવામાં અને પ્રશ્નોત્તર કરવામાં ઘણી અચ્ચલ પડતી જતી તે વખતે જ્ઞાન ધ્યાનના વધારાનો લાભ લઇ દાન બેઠી ચકાવે તો પછી શું વાંધો? અને શ્રેયનાં દાન પડવાથી દાનનું ચાકું ચકાવે તો પછી શું વાંધો? દાનનું ચાકું બેસાડવાથી ૨૫૪

પાંચમાં મહાવ્રતમાં સાધુનાં જે દરજ્જા તૂટ્યાં એ
 એ હિસાબે પાંચમું મહાવ્રત તો ખલાસ થયું જ
 અને પરિમદ છે ત્યાં આરંભ, સમારંભ રહેલા
 છે. શાખ-સુત્ર સુવગાંગ. અધ્યયન-૧ ઉદ્દેશો-૧
 ગાથા-૨. આ હિસાબે આરંભ, સમારંભ જે
 કાર્યમાં સમાવલાં હોય તે કાર્યનો સાધુ મુનિરાજ
 ઉપદેશ આપે તો તેનું પહેલું મહાવ્રત તૂટે,
 જે મહાવ્રત ખલાસ થયાં પહેલું અને પાંચમું,
 પછી પૂછવાથી તે સાધુ કહે છે કે અમે પાંચ
 મહાવ્રતધારી છીએ એટલે જૂઠું બોલ્યા કારણ
 કે પાંચમાંથી જે તો પહેલાં જ તોડી નાંખ્યાં
 એ હિસાબે બીજું વ્રત પણ ખલાસ થયું. હવે
 જૂઠું બોલવાની પ્રભુની આજ્ઞા નથી તે હિસાબે
 આજ્ઞાની ચારી થઈ એટલે ત્રીજું વ્રત પણ
 ખલાસ થયું હવે ચોથા વ્રતની વાત-
 કુશિલ જે પ્રકારનાં છે: એકતો સ્ત્રી પુરુષના
 ભોગ સંબંધી, બીજું આચાર કુશિલ, તે આરંભ
 અને પરિમદની બાબતમાં આદેશ અને ઉપદેશ
 દ્વારા ભોગ લેવાય તે. આ કારણથી થાયું
 મહાવ્રત તૂટ્યું કારણ કે પરિમદને ભોગ કરવાથી
 આચારનું કુશિલપણ થયું અને બ્યારે પરિમદના ફેર
 સંબંધી ઉપદેશ કર્યો ત્યારે પાંચમું મહાવ્રત
 શરૂઆતમાં જ તૂટી ગયું આવી રીતે એક મહાવ્રત
 તૂટવાથી પાંચે તૂટે છે મારેજ સાધુ ચાર મહા-
 વ્રતધારી કે વ્રત વ્રતધારી દેવચાત્ર નથી એ
 રીતે દરેક મહાવ્રત ઉપર વિચાર કરવો
 જોઈએ કે એક મહાવ્રત તૂટવાથી પાંચેના પાંચેના

એકી સાથે તૂટે છે. જેમ માતીની માથાડી
એક માતી ટુટી પડવાથી બધાં માતી નીચે
પડે છે તેમજ મહાવ્રતનો હિસાબ સમજવો.

ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે પાંચ મહાવ્રત પાળવાવાળા
સાધુએ આઠ પ્રવચન માતાના બોલ પૂરી રીતે પાળ્યા
લોકોએ દારણુકે સંયમરૂપી સંતાનની રક્ષા માટે ભગવાને
આઠ ધાય માતા કરેલ છે.

પ્રશ્ન:—આઠ પ્રવચન માતાનાં નામ કહેા.

ઉત્તર:—ઈરિયા સમિતિ, ભાયા સમિતિ, એકમ
સમિતિ આદિન લંકામત નિરૂપણ સમિતિ
ઉચ્ચાર પાસવનુ જલ, સંઘાળુ પરિભ્રમણીઅ
સમિતિ એ પાંચ સમિતિ છે. અને વ્રત
ગુપ્તિ છે તેનાં નામ મન ગુપ્તિ વચન ગુપ્તિ
અને દાય ગુપ્તિ. પાંચ સમિતિ અને વ્રત ગુપ્તિ
મળી આઠ બોલને પ્રવચન માતાના બોલ કહેા.

પ્રશ્ન:—ઈરિયા સમિતિ એટલે શું?

ઉત્તર:—ઈરિયા સમિતિ એટલે પાતાની રૂઢ પ્રમાણે
દ્રષ્ટિ મૂકી એક એકને આજીવું મારગમાં આજીવું.
વનો કરવી નહિ મનમ વાનો કરવાથી
દેવમાં પાન રહે નહિ અને નીચું એવા
વન રિવમે માપુ એ આતે નો ને માપુ
દાવના વન કરેવ. અને રહે રૂઢ વિન
દાવના મન બદલે જુ પડે નો મરવાથી
રૂઢ વન વન મૂકે નહિ.

ધતિ ધરિયા સમિતિ

પ્રશ્ન:—ભાષા સમિતિ એટલે શું ?

ઉત્તર:—ભાષા સમિતિ એટલે સાધુએ નિર્વધ સત્ય ભાષા બોલવી સાવધ ભાષા બોલવી નહિ એટલું જ નહિ પરંતુ સત્ય હોવા છતાં સાવધ હોય તો તે પણ બોલવી નહિ

(ગાથા)

ભાષા વિચારીને નિર્વધ બોલીએરે કર્કશ દોર મુળમત
બોલરે
સાવધ ભાષા મતી બોલે સર્વથારે મીઠા બોલેતો પહેલાં
તોલ રે.

શ્રી છન ગજધર ગૌતમને કહે રે.

પ્રશ્ન—સાવધ ભાષા કેને કહેવી ?

ઉત્તર:—જે વાક્ય બોલવામાં પાપ લાગે એવી ભાષા બોલવી નહિ. દાખલા તરીકે "ચુલો લેધને સળગાવજે" "પાણી ગાળીને પીજે" આ સાવધ ભાષા થઈ દારજુકે આમાં કાર્ય કરવાની આજ્ઞા આપી છે.

નિર્વધ ભાષા બોલવામાં પાપ નહિ દાખલા તરીકે "લેયા વગર ચાલતું નહિ" અજુગજ પાણી પીતું નહિ" આ ભાષા નિર્વધ થઈ દારજુકે આમાં કાર્ય કરવાની આજ્ઞા આપી નથી ફક્ત ઉપરા આપી પાપ રજાવ્યું છે.

દારજુકે મુવના હમા અધ્યયનની ૪૭મી ગાથામાં કહ્યું કે દુદરથ તમે અહીં આવો અથવા અહીંથી

જાઓ અથવા અહીં ઉભા રહો અથવા અહીં બેસી
જાઓ અથવા અમુક કાર્ય કરો. આ ભાષા સારા
હોવાથી સાધુએ બોલતી નહિ.

પ્રશ્ન:—કેમ મોટા પૈસાવાળો શેડીઓ આપ્યો હોય તે?

ઉત્તર:—ગમે તેવો મોટો અને પૈસાવાળો શેડીએ
હોય તેની સાધુને શું ગરજ છે કે જેથી ગરીબ
બંને તકલીફ આપી પૈસાવાળાને આગળ બેસાડે.
સાધુને ગરીબ અને પૈસાવાળા બંધાને સરખા
ગણી કોઇને પણ આવો, જાઓ, બેસો છો!
એમ કહેવું હશે નહિ. સર્વને સરખો ધર્મ
ઉપદેશ સાધુએ કરવો. આવી રીતની સમિતિ
ઉપરથી શુદ્ધ સાધુ તરતજ ઓળખી શકાય.

ઈતિ ભાષા સમિતિ.

પ્રશ્ન:—આજ્ઞા સમિતિ એટલે શું?

ઉત્તર:—આજ્ઞા સમિતિ એટલે, વસ્ત્ર, પાત્ર, આદાર
પાછી રવા અને ઉતરવાની જગ્યા વગેરેની
આજ્ઞા રીતે તપાસ કરતી તે. કારણકે સાધુ
મોટા કેાઇપણ વસ્તુ જનારી હોય અથવા
પૈસાની આજ્ઞા હોય તે તેઓને પ્રદત્ત કરતી
હતી નહિ કારણકે આજ્ઞા સમિતિનું સાધુએ
વેચાડીમ રાજ અને જાવન અનાગાર દાગી
વગેરેના વસ્તુ રાતી તેમ કહેવા છે તે નીચે
જણાવે છે તે વેચાડીમ રાજ કયા કયા છે
જે નામ વિવન ગાય કહે છે.

શ્રાવકનાં જોગથી ૧૬ ઉદ્દામનાં દોષ

૧. આધાકર્મો (અધોગતિમાં લઈ જતા દોષો) એટલે ખાસ સાધુ માટે આહાર, પાણી, વસ્ત્ર, પાત્રાં, પાટ, પાટલા, દવા, સ્થાનક ઉપાશ્રયાદિક ૧૪ પ્રકારની વસ્તુમાંની કોઈપણું વસ્તુ બનાવીને સાધુને આપે અને સાધુ ભોગવે તો દોષ લાગે.
૨. ઉદ્દેશિક એટલે સાધુને ઉદ્દેશી લાવ ભોગ કરી બનાવેલી ૧૪ પ્રકારની વસ્તુ તેઓને આપે અને સાધુ તે લે અથવા ભોગવે તો દોષ લાગે.
૩. પુતીકર્મ એટલે ઉપરોક્ત દોષ વાળી વસ્તુનો ખીજ શુદ્ધ વસ્તુ સાથે જરા પણ ભેળ, સંભેળ કરીને આપે અને સાધુ તે લે તો દોષ લાગે.
૪. થાપીતો એટલે સાધુને માટે સ્થાપી રાખે કે અમુક વસ્તુ સાધુને મારેજ છે ખીજ કોઈએ વાપરવી કે ભોગવવી નહિ. આવા પ્રકારની વસ્તુ આપે અને સાધુ તે લે તો દોષ લાગે.
૫. મિશ્ર એટલે સચેત અને અચેત બેઉને ભેગી કરીને આપે અને સાધુ તે લે તો દોષ લાગે.
૬. પ્રોદગ્ધો પ્રોદગ્ધો એટલે આવા ખાલી કરીને સાધુને આપે અને તે લે તો દોષ લાગે.

૭. કોઈપણ વસ્તુ ઝંધારામાં હોય અને સાધુને વહોરાવવા સારૂ અજવાળું કરીને વસ્તુ આપે અગર વહોરાવે અને સાધુ તે છે તો દોષ લાગે.
૮. સાધુ સારૂ કોઈપણ વસ્તુ વેચાતી સારીને આપે અને સાધુ તે લે તો દોષ લાગે.
૯. સાધુ સારૂ કોઈપણ વસ્તુ ઉધાર સારી આપે અને સાધુ તે લે તો દોષ લાગે.
૧૦. કોઈપણ વસ્તુનો અદલો બદલો કરી સાધુને આપે અને તે લે તો દોષ લાગે.
૧૧. સાધુને સામું આળીને આપે અને લે તો દોષ લાગે.
૧૨. સાધુને ખારાક ઉધારીને આપે અને સધે લે તો દોષ લાગે.
૧૩. વસ્તુ ઉચી નીચી દોષ તે ઉનામું અજયજ્ઞ થાય કંઈથી લખ્યાએથી ઉતારીને માનું આપે અને સાધુ લે તો દોષ લાગે.
૧૪. નિર્મળ કંઈકે નખત્રા પામેથી ડીનરીને વસ્તુ માનું આપે અને તે લે તો દોષ લાગે.
૧૫. પાંચો વસ્તુ પૂર્ણને પૂરવા વગર માનું આપે અને તે લે તો દોષ લાગે.
૧૬. ૭ વર્ગી વખતે આપણમાં માનું મરે વગરે આપે અથવા ગાંધે અથવા નુંજે અને તે લે તો દોષ લાગે.

સાધુના ચોગથી ૧૬ ઉમાનના દોષ.

સાધુ ધાવની માફક બાળકને રમાડીને કોઇ વસ્તુ લે તો દોષ લાગે.

દુત્તોની માફક ગૃહસ્થીને સગા સર્જંધી વગેરેના સમાચાર કહીને સાધુ કોઇ ચીજ માગે તો દોષ લાગે.

નિમિત્ત વગેરે કહીને લે તો સાધુને દોષ લાગે.

ન્યાત જાત જણાવીને એટલે હું અમુક જાત અથવા નાતનો છું અથવા ગૃહસ્થીને સાધુ એમ કહે કે સંસાર પક્ષે તમે અને અમે અમુક અમુક સગાં સર્જંધી થઈએ છીએ એમ કહીને કોઈપણ વસ્તુ લે તો દોષ લાગે.

ગરીબી બતાવીને એટલે તમે અમોને નહિ આપશો તો બીજું કોણ આપશે એમ કહીને લે તો સાધુને દોષ લાગે.

સાધુ વૈદપત્ર બતાવીને કોઇ વસ્તુ લે તો દોષ લાગે.

ક્રોધ કરીને લે તો સાધુને દોષ લાગે.

માન. અહંકાર કરીને લે તો દોષ લાગે.

માયા કપા. ક્રિયા કરીને લે તો દોષ લાગે.

લોભ કરીને લે તો દોષ લાગે.

આજગ પાછગ આપનારના ગુણ ગાઈને લે એટલે કે તમે દિવાર રિસના છો,

દાનવીર છે મટે તમે આપો એમ કહી
યાચે તો દાપ લાગે.

વિદ્યા, કામચૂ, વશીકરણ વગેરે કરીને લે
તો દાપ લાગે.

મંત્ર, વૈદ્યપણું કરીને લે તો દાપ લાગે.

ગાલી ચુરણ બનાવવાનું કહીને લે તો
દાપ લાગે.

મુલામ્ય દુર્લાભ્યપણું બતાવીને લે તો
દાપ લાગે.

ગર્ભ પામીને લે તો દાપ લાગે.

ધુ શ્રાવક બાનેના યોગથી એપણાના
દસ દોપનાં નામો.

સંકા સદિન લે તો દાપ લાગે.

સંકન (એટલે જન સદિન પૂર્ણ પાણી
વગેરે) થી દાપ અરણ્યસો દોપ નેના
પામીને લે તો દાપ લાગે.

મર્યાદા દેખર મૂકેલી વસ્તુ દોપ ને વસ્તુ
લે તો દાપ લાગે.

મર્યાદા કરી બીજું દોપ ને માર્યું લે તો
દાપ લાગે.

મર્યાદા અપૂર્ણ બને દોપ લાગે. ✓
મર્યાદા અપૂર્ણ ને લે તો દાપ લાગે.

આંધળા, પાંગળા* પાસેથી લે તો દાખ લાગે.
પૂરું રાત્રી પરણ્યું ન હોય એટલે પૂરું
અચેત નહિ થયું હોય તે લે તો દાખ લાગે
(કાચું પાકું)

સચેત, અચેત ભેગી વસ્તુ હોય તે લે
તો દાખ લાગે.

અજાયબા થાય તેમ નાખતાં નાખતાં કોઈપણ
વસ્તુ વહોરાવે અને તે સાધુ લે તો દાખ
લાગે.

તરતરું લીપિલું આંગણું હોય તે ઉપરથી
લે તો દાખ લાગે.

હવે બાવન અણાચાર કયા કયા તેનાં નામ
વિગત સાથે નીચે મુજબ.

- ૧ સાધુને ઉદ્દેશીને એટલે સાધુના નિમિત્તે આરંભ
કરીને જે કાંઈ આહાર, પાણી, વસ્ત્ર, પાત્ર, દવા,
પાદ, પાદલા, સ્થાનક, ઉપાચારાદિક ૧૪ પ્રકારની
વસ્તુ બનાવી હોય તેને ભોગવે તો અણાચાર લાગે.
- ૨ સાધુને માટે કોઈપણ વસ્તુ વેચાતી લાવીને આપે
તેને ભોગવે તો અણાચાર લાગે.

* નોટ:—(દાખ નંબર ૩૮) "આંધળા, પાંગળા દાદી
એવીને વડોચને તો અવળા રવાનો મંજર છે માટે દાખ હતો
અજાયબ છે પંડુ જે તે ગિર હપે જોઈને દેવ તે વખતે ગાંધ
સુખી રાહથી તેના દારમાં વડોચનચ મારૂ આપે અને તે
વડો તે તે હાથના દેખું દેખું સાધુને નહિ."

- ૩ જે ઘરનાં આહાર, પાણી વગેરે પહોંતે દિવસે વહોરું હોય તે જ ઘરનાં ણીજે દિવસે વહોરે તો અનાયાર લાગે.
- ૪ આહાર, પાણી, વસ્ત્ર, પાતરાં વગેરે શુદ્ધ રાખું આણી મૂકે ને સાહે ભોગવે તો અનાયાર લાગે.
- ૫ રાત્રે આહાર, પાણી ભોગવે તો અનાયાર લાગે.
- ૬ સ્નાન કરે એટલે નહાય તો અનાયાર લાગે.
- ૭ મુગંધી પદાર્થો, અત્તર, તેલ, ફૂલ આદિ જેવું તો અનાયાર લાગે.
- ૮ શુભાદિકની માળા ભોગવે તો અનાયાર લાગે.
- ૯ વાયરો (પવન) લેવા માટે વિંછળો અથવા પંખે વગેરે દલાવે તો અનાયાર લાગે.
- ૧૦ આહાર, પાણી, લોખંડાદિક રાત્રે વારી રાખે જે અનાયાર લાગે.
- ૧૧ શુદ્ધરૂપના વારાનુમાં જરૂરે તો અનાયાર લાગે.
- ૧૨ માત્ર રાત્રીવારીએ બેસે ને વખતનાં સરજ આદારાદિક રાત્રીપર ભોગવે તો અનાયાર લાગે.
- ૧૩ માત્ર માત્ર રાત્રીવારીએ વખતનાં આદાર પાણી દરે વગેરે કેટલેક વસ્તુ લે તો અનાયાર લાગે.
- ૧૪ મરીઝ પડે તેવાદિ આજે તો અનાયાર લાગે (માત્ર મરીઝ પડે).
- ૧૫ રાત્રે પાણી ને અનાયાર લાગે (માત્ર પાણી જ).
- ૧૬ રાત્રે મુખ શુદ્ધિ કરે તો અનાયાર લાગે.
- ૧૭ અગ્નિ આગે કાપડાં વગેરે જુદાં જુદાં વસ્તુ લાગે.

- ૧૮ જીગાર રમે તો અણાચાર લાગે.
- ૧૯ ચોપાટ, પાનાં વગેરે રમે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૦ માથા ઉપર છત્રી રાખે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૧ વૈદપણું કરે એટલે શૃદ્ધસ્થને રોગાદિક ઉપર ગોળી ચૂર્ણ વગેરે ઓપધ બતાવે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૨ પગમાં બૂટ વગેરે પહેરે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૩ અગ્નિનો આરંભ સમારંભ કરે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૪ જેના મકાનમાં ઉતર્યા હોય તે ધણીના ઘરનાં આહાર, પાણી, દવા વગેરે લે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૫ શૃદ્ધસ્થના આસન, પસંગ, માંચા, વગેરે ઉપર બેસે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૬ રોગી, તપસ્વી, દુર્બળ એટલે અશક્ત એ ત્રણ સિવાય કારણ વગર શૃદ્ધસ્થના અંતર ઘરમાં (એટલે બે મકાનની વચ્ચેમાં મકાન) બેસે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૭ ત્રેતાદિક દૂર કરવા સાથે શરીરે પીડી વગેરે ધાગા-વે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૮ શૃદ્ધસ્થની વૈયાવચ કરે તથા શૃદ્ધસ્થ પાસે વૈયાવચ કરાવે તો અણાચાર લાગે.
- ૨૯ પાનાની જાતની ઓગળાણું કરાવીને એટલે હું અમુક જાતનો શુ તમે અમારા અમુક સગાં રંસાર પક્ષે ધાંચા દો એમ કહી આદારાદિક વહેરે તો અણાચાર લાગે.
- ૩૦ મિત્ર પાણી એટલે કંઈક કાચું અને કંઈક પાકું

એનું ભેળસેળવાળું ભોગવે તો અજ્ઞાચાર છે

૩૧ રોગ થયો હોય ત્યારે શુદ્ધસ્થીનું શરણ લે
વૈયાવચ વગેરે શુદ્ધસ્થી પાસે કરાવવી છે
અજ્ઞાચાર લાગે.

૩૨. મૂળા (૩૩) આડ (૩૪) રોરડીના કાથા કે
(૩૫) હંદ (૩૬) મૂળ (૩૭) બીજ (૩૮) ફળ (૩૯) જે
(૪૦) સિંધવ (૪૧) કાચું મીઠું (૪૨) સમુદ્રનું જે
(૪૩) ખાડીનું મીઠું (૪૪) કાળું મીઠું ઉપરોક્ત જે
૩૨ થી નંબર ૪૪ સુધીની વસ્તુ સચેત જે
તો અજ્ઞાચાર લાગે.

૪૫ ધૂપ કરે કરાવે તો અજ્ઞાચાર લાગે.

૪૬ વગર કારણે જાણી જોડને ઊલટી કરે તો અજ્ઞા
લાગે.

૪૭ વગર કારણે શુદ્ધ પ્રદેશ, ધુરે તો અજ્ઞાચાર છે.

૪૮ વગર કારણે રેશ અડલે જુલાબ લે તો અજ્ઞાચાર
લાગે.

૪૯ વગર કારણે આંખમાં કાચળા, અંજળા, ગુરમો વગેરે
અંજે તો અજ્ઞાચાર લાગે.

૫૦ કાચું કરે વા મગ વગેરેથી દીન તો અજ્ઞાચાર
લાગે.

૫૧ સંકલિત કરી મારીરનું ખાંડ કરે તો અજ્ઞાચાર
લાગે.

૫૨ મારીરની મુદ્દા કરે તો અજ્ઞાચાર લાગે.

* નોંઠ નંબર ૫ અને નંબર ૧૦ બાબતમાં નંબર ૫માં સાધુ રાત્રે અહાર, પાણી આદિ ભોગવે તો અણાચાર લાગે એમ કહેલ છે. અને નંબર ૧૦માં આહાર, પાણી, ભોજનાદિક રાત્રે વાસી રાખે તો અણાચાર લાગે એમ કહેલ છે માટે ઉપરોક્ત સૂત્ર પ્રમાણે આહાર, પાણી, દવા વગેરે સાધુને રાત્રે વાસી રાખવાં કે ભોગવવાં કદ્યે નહિ. જો સાધુ વાસી રાખે અથવા ભોગવે તો નિશીત સૂતના ૧૦માં ઉદ્દેશમાં ચોમાસી દંડ આવે એમ દર્શાવેલ છે વળી દર્શકશીકે સૂતના ૭માં અધ્યયનમાં ૨૫૯ જણાવ્યું છે કે તેવા સાધુને, સાધુ નહિ પણ ગૃહસ્થ માનવા.

આ ઉપરાંત કોઈ આર્ષાધિ વગેરે ગ્રંથનો આધાર લઈ પોતાને સગવડ પડતી વસ્તુઓ જેવી કે કસ્ટુરી, અશીષુ, ત્રિશુળા, એરી કોપર, કુંકરીઆનું, લાગ વગેરેને અણાહારી ગણીને, રાત્રે વાસી રાખે અથવા ભોગવે તો ઉપરોક્ત શાસ્ત્રની આગતો ભંગ થાય અને તેથી સાધુનું આરિત્ર નાશ પામે. માટે ખ્યાલ રાખવો જોઈએ કે કોઈ ગ્રંથકારે પોતાને કાવળી અથવા મનમની વાત લખી જાણી દોષ પણ તે વિતરણ પ્રત્યુત્તર વચન અને સૂત્રથી વિરુદ્ધ દોષ તો તે માનવી નહિ.

* નોંઠ નંબર. ૧૨—એમ તો શાસ્ત્રિકને ધેર ગેયરી જનું કદ્યે. સાખ-સૂત્ર અંતગત, વર્ગ, ૩ અધ્યયન ૮. દેવરીના ઉપેક્ષા સાધુ હતા તેમજે શીશુજીને પરથી મોટા સાધુ વડોપાં હતા.

ઈતિ ભાવન અણાચાર સંપૂર્ણ

ઉપરોક્ત રીતે કાળીને આહાર પાણી મદ્ય દરનાર સાધુ અને એ પ્રમાણે આપનાર ગૃહસ્થ એ બન્નેની મુખ્ય ગતિ બનાવતે બનાવી છે. સાખ સૂત્ર દર્શકશીકે, અધ્યયન ૫, ઉદ્દેશ ૧ માથા ૧૦૦. મુખ્ય ગતિના ૬૦૬ મુખ્ય સાધુ મુખ્ય નિર્ણય આહાર પાણી છે અને સમસ્ત કારણ તે જ ...

મુજબ આપે અથવા વહોરાવે કારણકે અંશુદ્ધ આદારશીલ
લેવાવાળા અને આપવાવાળા બન્નેને મહા દુઃખનાં કારણ
પ્રભુજીએ બતાવ્યા છે.

પ્રથમ અંશુદ્ધ આદાર લેવાવાળાની સું દશા થાય તે
મુત્ર શાખ સાથે નીચે લખીએ છીએ.

ઉત્તરાધ્યયન, અધ્યયન ૨૦. ગાથા ૪૭માં કથું છે
કે ઉદેશિક એરલે સાધુનો ઉદેશ ગાળી બનાવેલું
દેાય તે, સાધુ મારે વેચાતી કોમખણ વગરુ આળી દેાય તે
નિત્ય પિઃ એરલે ઝેજ ઝેજ એક ઘડના આદાર પાળી
લેવાં તે, દંત્યાદિક રાગની અદર કોમખમ રાગવાતી વમ
સાધુ મદુજ હો તે ને માય અમિની માકક રાગમણી
છે. અને ને આર્દીઆથી મઠી વર્ગનિમાં વાય છે

દશવિકાસિક, અધ્યયન ૬માં ૧૮ સ્થાનકે મંચમળી
બજ થવાનાં બનાવ્યાં છે તેમાંનું ૧૩મું સ્થાનક એ છે
કે આદાર કિષામય, વગે પાવ અ સાહે માયુ મારે
બનાવેલાં દેાય અથવા વેચાનાં આપવાનાં દેાય તેને એ
મદુજ હો તે મંચમળી બજ છે

અમરવતી, ગાથક ૧, ઉદ્દેશી ૬, બોલ ૧૭માં કથું
છે કે આપે ૧૩મીં એરલે માયુ મારે બજ બનાવેલી
બનાવેલ દેાય તે એ ૧૩મીં મદુજ નીચેલ બનાવે તેઃ આપુજ
વર્ગને સંત-સંતનાં સંપત્તિ મલકે સંપત્તિવાળા છે અને ને
આર્દીલી મલિકે મદુજેલો ૧૩મીં સ્થાનકે અમરવતી મળી ૧૩મીં
૧૩મીં અને ૧૩મીં છે કે જેમાં આપકે આ.દ. ૧૩મીં
કે.વ. ૧૩મીં, ૧૩મીં કુશલ વર્ગી છે

દેવે મલકે નીચેલે

૧૩મીં ૧૩મીં

૧૩મીં

દાન અશુદ્ધ જાણી જોઈને આપે, તે દાતારની દુર્દશા સૂત્ર આખથી વર્ણવીએ છીએ.

પ્રથમ તો ૧૪ પ્રકારનાં દાનની અંદરની કોઠપજુ વસ્તુ આવક જાણી જોઈને અસુજતી વહોરાવે અથવા આપે તો તે આપનારનું બારમું વ્રત તૂટે, કારણ કે બારમા વ્રતમાં આવકને અસુજતી વસ્તુ સાધુને આપવાનાં પચ્ચબાણ હોય છે. વળી અસુજતા આહારાદિક આપવાવાળા સાધુના વ્રતના હાંધારા કહેવાય. વળી ત્રીજી દુર્દશા અસુજતા અને અણુ એવળિક આહારાદિક વહોરાવવાવાળા અદ્ય આયુધ્ય બાંધે એમ દાણાંગ સૂત્રના ત્રીજા દાણામાં કહ્યું છે અને ભગવતી સુત્ર શ. ૫ ઉદ્દેશા ૬ માં અદ્ય ઉત્કૃષ્ટ આગુધ્ય (એટલે અઘતાળીશ (૪૮) મિનિટમાં ૬૫૫૩૬ વખત જન્મે અને મરે તે) બાંધે ઈત્યાદિક અનેક દાખલામાં અશુદ્ધ આહાર, પાણી વગેરે ૧૪ પ્રકારનાં દાન આપવાવાળા ધર્મીની દુર્દશા વર્ણવી છે. તેથી આપવાવાળા દાતારે પોતાને મારે બનાવેલી વસ્તુમાંથી યથારાશિ સંતોષ કરી ધ્યાનપૂર્વક વહોરાવતું અથવા આપતું તેમજ યાચવાવાળા સાધુએ વહોરાતાં દરેક વખતે પૂઠી સારી રીતે તપાસ કરી લેવું. આનું નામ એવળા સમિતિ છે.

પ્રશ્ન:—કોઈ ગામમાં આવકનાં બે વજન ઘર હોય ત્યાં દસ વીસ સાધુ વિદાર કરતાં કરતા આવ્યા તેવે અવસરે આપાઃર્મી આદાર પાણી વહોરાવાં અથવા બોગવવાં કે નહિ?

ઉત્તર:—પ્રથમ તો આવવાવાળા સાધુએ પદેલાંથી તપાસ કરી વિચારીને આવતું દેઃએ ગામમાં કદવની યોચનીનાં ઘર દાણ હોય તો જન્મે વજન

હોવાય પરંતુ તે ત્રતના ભાગલ બ્રાણ્યારી
હોવાય. ઘણા હોય તે વિચારી બેબે.

પ્રશ્ન ૪થો:—આદાન ભંડમતનીખેવણા સમિતિ
એટલે શું ?

ઉત્તર:—આદાન ભંડમતનીખેવણા સમિતિ એટલે
પુસ્તક, પાનાં, વસ્ત્ર, પાતરાં, વગેરે દિવસમાં તે
લેઈ લેઈને યત્નાપૂર્વક લેવાં મૂકવાં અને રાત્રે
પુંજને મહુણ કરવાં મૂકવાં, પણ વગર બેયાં
મૂકવાં નહિ. ઊંચેથી પટકવાં નહિ.

ઇતિઆદાન ભંડમત નીખેવણા સમિતિ.

પ્રશ્ન ૫મો:—ઉચ્ચાર પાસવણ સમિતિ એટલે શું ?

ઉત્તર:—ઉચ્ચાર પાસવણ સમિતિ એટલે ઠલે માતરે
જીવજંતુ, હીલોતરી વગરની જમ્યામાં નિર્વધ
જયું અને પાછલા પહોરે બે ઘડી દિવસ બાકી
રહે ત્યારે રાત્રિમાં પરઠવાને માટે જમ્યા
પડીલેહી દિવસમાં એક વખત તડેલા આવે એવી
જમ્યામાં પરઠવું.

ઇતિ પાંચમી સમિતિની વ્યાખ્યા

પ્રશ્ન:—મન ગુપ્તિ એટલે શું ?

ઉત્તર:—મન ગુપ્તિ એટલે સારથ, સંસારિક કામમાંથી
મન પ્રાપ્તીને એટલે રોડીને રાખવું પણ
સંસારિક કામમાં મન પડે તે મન
ગુપ્તિ હોવાય.

પ્રશ્ન:—વચન ગુપ્તિ એટલે શું?

ઉત્તર:—વચન ગુપ્તિ એટલે સાવધ વચન ગોપની
એટલે રોકીને રાખવું પણ સાવધ પાપકારી
વચન સાધુ બોલે નહિ તે વચન ગુપ્તિ કહેવાય.

પ્રશ્ન:—કાવ્ય ગુપ્તિ એટલે શું?

ઉત્તર:—કાવ્યગુપ્તિ એટલે સાવધ પાપવાળા કાર્યથી
કાવ્ય ગોપની એટલે રોકીને રાખવી પણ પાપ
વાળું કાવ્ય પણ કાર્ય કાવ્યથી કરવું નહિ તે
કાવ્યગુપ્તિ કહેવાય.

ઇતિ પાંચ સભિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિની વ્યાખ્યા સંપૂર્ણ

ઉપરોક્ત પાંચ મહાવચન, પાંચ સભિતિ, અને ત્રણ ગુપ્તિ એ
તેજ બોલ ખરી રીતે સંપૂર્ણપણે પાળે તેજ સાધુ અને
તેજ સ્વપરના કલ્યાણ કરનારા નીચેના ગુરુ કહેવાય આ
વ્યાખ્યા ગુરુતત્ત્વ મહાત્મા સાર આખ્યાયી પુરુષને પાળી
માણ્યાર અને મનોમજનક છે એ નિર્ણયપણે કરી
માણ્ય કરવું કે ઉપાસી બધી જાતના શાસ્ત્રના ક્રમમાં
મુજબ દેવાથી તેજ વધે કારી મોજ નહી પણ આજે
માનવ જીવિતે: જાતના કુશળી મંત્રમુક્તિ દેવાથી તેજા-
શીને સ્ત્રી મોજ છે, અને કે આજને: જાતને: અને
દેવને: રમ્યાને: એકે આજા કીત મહાવચન દેવાથી
જાતના નહિ કરવું કે જાતને: જાતના: મોજ છે અને
કીત મંત્રમુક્તિ પદ્ધતિ આજના મંત્રમુક્તિ એકે કરવા નહી
કીતને કીતને જાતના પદ્ધતિ નિર્ણય નિર્ણય દેવાથી
જાતના પદ્ધતિ તેજા જાતના પદ્ધતિ તેજા જાતના પદ્ધતિ

રીતે ઘણા માણસોનું ધારણું છે પણ જો શાસ્ત્રદ્રષ્ટી
 વિચાર કરવામાં આવે તો ઉપરોક્ત શંકા કરવાનું કાંઈજ
 કારણ રહેતું નથી. કારણ કે ભગવતી સૂત્રના ૨૦ માં
 શતકમાં પ્રભુએ ફરમાવ્યું છે કે એકવીશ હજાર વરસ સુધી
 માહકં તીર્થ ચાલશે. વળી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના ૧૮ માં અધ્ય-
 યનમાં કહ્યું છે તેનો ભાવાર્થ એ છે કે હે ગૌતમ! પાંચમા
 આરાના આત્માર્થી ભવ્ય જીવો હશે તે એમ કહેશે કે
 આ જન મારગ ઘણા તીર્થંકર જીવોના પ્રરૂપ છે મારે
 આપણે આ રસ્તે ચઢી અપ્રમાદપણે વિચરું એમ નક્કી
 કરી ઘણા જીવો શુદ્ધ આચાર પાળી આત્મ કલ્યાણ કરશે.
 હવે આ ઉપર આપણા દાખલા ઉપરથી ખુલ્લી રીતે સિદ્ધ
 થાય છે કે પાંચમા આરાના છડા સુધી આત્માર્થી જીવો
 ધશે અને શુદ્ધ સાધુપણું પાળશે. તો પછી એમ કેમ
 કહેવાય કે જમાનાને લીધે સંપૂર્ણ રીતનું સાધુપણું ન જ
 પળે. વાંચક! જમાનો તો અનાદિકાળથી બદલાતો રહે છે
 પણ તેને લીધે સાધુપણું પાળવામાં પ્રભુએ કંઈ છુદ્ડ જુદી
 આપી નથી એટલે કે દાળઆમી મર્યાદા બાંધેલ નથી.
 વિચારીને જોવામાં આવે તો શાસ્ત્રકારે તો ઊલટી સખ્ત
 મર્યાદા બાંધી છે. જેમકે યાચા આરામાં ૨૨ (બાવીસ)
 તીર્થંકરના સાધુઓને ૪ (ચાર) મહાવ્રત પાળવાનાં હન્યં
 (ત્રી ત્યાગ અને પરિમદના ત્યાગને એકજ મહાવ્રતમાં
 ગણવામાં આવેલ) તેને બદલે મહાવીર પ્રભુએ પાંચ
 મહાવ્રત પાળવાનું ફરમાન કર્યું વળી બાવીશ તીર્થંકરના
 સાધુને પંચવ્રતનાં વસ્ત્ર ખપનાં હન્યં તેને બદલે વીર પ્રભુએ
 એક ચૈતવર્ષનાંજ વસ્ત્ર વાપરવાની સાધુને આજ્ઞા આપી
 હ્યારિક અને મર્યાદા યાચા આરાના સાધુની અપેક્ષાએ
 પંચ આરાના સાધુઓને મારે વિદેવ દરકરથી બાંધવા.

સમુદાય થવું અને શિથિલાચારી બનવું એ એક બહુજ સહેલી વાત છે તેને માટે આ મદદકારી બહાનું છે. અને આ મુજબ પ્રરૂપવાથી હાલની કેટલીક ભોળી પ્રજા બિચારી માની પણ લે છે કે સાધુ મહારાજ ચારિત્ર પાળવામાં હિસા ચાલે છે તે કાંઈ સાધુ મહારાજનો દોષ નથી પણ આ જમાનોજ એવો છે. પરંતુ આ બાબતમાં ન્યાયપૂર્વક ડહાપણથી વિચારવામાં આવે તો નહિ પાળવાવાલા માટે જમાનો બિચારો શું કરે? શુદ્ધ ચારિત્ર નહિ પાળવાવાળાઓએ તો તીર્થંકરોની હયાતીમાં પણ શિથિલપણ ચલાવ્યું છે તેના દાખલા નીચે મુજબ છે.

- (૧) શ્રી આદિનાથ ભગવાનના કેરલાએક સાધુઓ શરૂઆતમાં આહાર પાણી ન મલવાથી શિથિલાચારી બની ધર્મ પતીત થયા હતા.
- (૨) શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની (૨૦૬) સાધ્વી (આર્યા) સાધુપણમાં હાથ પગ વસ્ત્રાદિ ધોવાનો અનેક દોષ લગાવી ચારિત્ર વિરાધક થઈ હતી. શાખ-મૂત્ર જ્ઞાતામૃતરેકંધર.
- (૩) વળી ગર્ગાચાર્યના શિષ્ય ગલીહાર ગધા જેમ અવનીત થયા. શાખ-ઉત્તરાધ્યયન, અધ્યયન રૂઢ.
- (૪) અરિષ્ટ નેમનાથ ભગવાનના વખતમાં દેલકરાજરૂપિ શિથિલાચારી થયા. જ્ઞાતા મૂત્ર અધ્યયન પ.
- (૫) ભગવાન મદાવીર સ્વામીની હયાતીમાં જમાલી કાશાજો વંદેએ શિથિલાચારી બની અનેક શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ પ્રરૂપા કરી હતી. શાખ-મૂત્ર ભગવતી શ. ૧૫ દ્વયાદિક સાથા આરાના ઘણા દાખલા છે. આ બાબતમાં વિચાર કરવાથી જણાઈ આવે છે કે પાંચમા આરાનો દોષ કાંઈ નથી, દોષ તો નહિ પાળવા

આ સાધુને ઊતરવાના પચ્ચખાણુ હોય છે. પુસ્તક, પાનાંના
 સંગ્રહો કરી કે રાખી શકાય નહિ. જે હોય તે પોત
 પોતાની પાસે જ સાથે રાખવાં અને તે પણ વર્તમાન
 આચાર્યની નિશ્ચયે. પોતપોતાની માલિકી કરીને રાખવાના
 પચ્ચખાણુ હોય છે. ચોમાસું ઊતર્યા પછી દરેક સાધુ
 સાધ્વી જે દિશામાં આચાર્ય શુરુ મહારાજ વિચરતા
 હોય તે તરફનો વિહાર કરીને તેમની હાજરીમાં હાજર
 થાય છે, આચાર્યનાં દર્શન કર્યા વગર તેઓના હુકમ સિવાય
 અન્ય ક્ષેત્રમાં કોઇ સાધુ, સાધ્વી વિચરતાં નથી આચાર્યના
 દર્શન કરી, જે જે ગામોમાં જે જે સાધુ સાધ્વી વિચરે હોય
 તેનું હીરદ્વ આચાર્યને બતાવવામાં આવે છે. આવા
 હીરદ્વમાં સાધુને વિગતવાર બધી હકીકત લખવી પડે છે
 કે અમુક ગામમાં આટલા દિવસ રહ્યા, અમુક ગામમાં
 અમુક ધણીનાં આટલાં કપડાં જાવ્યાં, અમુક ગામમાં
 શરીર સખેધી કારણને લીધે સાંજની વખતે આટલા
 દિવસ ગરમ આહારની ગાયરી કરી તેની પાંચ વિગત
 આટલા દિવસ દાલી. સાધુ સાધ્વીને એક ગામમાં
 આચાર્યના હુકમ સિવાય કોપકાળ વા ચોમાસામાં ભેગા
 રહેવું નહિ. કયાંક અનેક મર્યાદા તેરાપંથ પ્રચારક
 ભીમુગળીએ બાંધેલ છે અને તેને લીધે રાસોદાન પ્રમાણે
 પાંચ મહાવ્રત, પાંચ સમિતિ અને ત્રણ શુધ્ધિ એ તેર
 બોલ સંપૂર્ણપણે પાળવામાં આવના લભાનામાં પણ
 જરાય વાંધો આવતો નથી. જે મુજબ મહાવીર દેવામાં
 આદિત્ર પાળવાનું સાધુઓને ફરમાવી ગયા છે તે મુજબનું
 આદિત્ર શારીરીને પગાય છે અને તેથી પાંચમા આરામાં
 રાસોદાન પ્રમાણે શુધ્ધિ સંવમ નહિ પણ પગાય એવી
 રીત લાવવાનો સચાસ દિના રહેતો નથી. એક ગુરની

આજ્ઞામાં ચાલવાવાળા અને શાસ્ત્રોના ફરમાન મુજબ ખાજા
વાળા સાધુ આજે પણ પ્રત્યક્ષપણે નજરે લેવામાં
આવે છે. હાલ હોય તે ખાત્રી કરી લેશે.

પ્રશ્ન:—કેટલાક કહે કે ઉપરોક્ત તેર બોલ પાળે છે
કે નહિ તેની ખાત્રી કરીને શું કરવું? બીજા
લેખે ઘરખાર, બાયડી, છાકરાં, માતા પિતા
બંધાને છાંય્યાં તેઓ તો આપખા કરતાં શારણ
છે, પછી ચારિત્ર પાળે યા નહિ તેનું તે જાણે.

ઉત્તર:—શુરુ તત્ત્વની ખાત્રી કર્યા વગર અને તેને
સમજ્યા વગર કોઈનો છોકોઈ નથી કારણ કે
શુરુ વગર જ્ઞાન મળવું નથી. શુરુ એ શુદ્ધ
ચારિત્રવાન દરેક રીતે હોય તો તેઓ રત્ન
સ્વરૂપ શુદ્ધ મહાત્મા છે. વૈવરાગ પ્રભુ
રાગ દેખાને જીતવાવાળા, ને કલ્યાણકારી
દેવ છે. પાંચ મહાવ્રત, પાંચ સમિતિ, અને
ત્રણ ગુણિ ખરીદીને પાળે તેજ કલ્યાણકારી
રીતિમાં શુરુ છે. કેવળી પ્રકૃષ્ટીન
અદિમામય કલ્યાણકારી ને ધર્મ છે.
શુરુના કલ્યાણ મુજબ પદ્મનાભના શુરુ
એ હોય તેજ ઉપર જીવના પ્રભુ છે. શુરુ
શુરુ અને ધર્મ આ બંને જીવના કલ્યાણ શુદ્ધ
રીતિ કલ્યાણ અને નેરોઈ જીવના કલ્યાણ નેરોઈ
અન્યથા જીવના કલ્યાણ રીતિ રીતિ જીવના કલ્યાણ
અન્યથા જીવના કલ્યાણ રીતિ રીતિ જીવના કલ્યાણ
અન્યથા જીવના કલ્યાણ રીતિ રીતિ જીવના કલ્યાણ

જરૂર છે. ખાલી વેપ પહોરવાથી સાધુ અને
 ગુરુ થઈ જવાય નહિ. વેપ તો પૂર્વ દરેક જીવે
 અનંતીવાર પહોર્યો છે. પણ શાસ્ત્રોક્ત ફરમાન
 પ્રમાણે શુદ્ધ ચારિત્ર પાળ્યું નહિ તેથી કલ્યાણ
 થયું નથી માટે સમજી માણસે વિચારવું જોઈએ
 કે જિન મારગમાં ગુણી ગુરુ તે ગુરુ છે અને
 તેની પૂજા છે. ગુણ વગરનો વેપ પહોરનાર તે
 ગુરુ નથી તે તો સંસારી કરતાં ખોટા ગણાય
 કારણ કે લીધેલા મહામતની મર્યાદા તોડે તે
 સારા હોય શકેજ નહિ. તે તો શુદ્ધથી કરતાં
 હિતરતાજ ગણાય.

દાખલા તરીકે બે મહસ્થી છે તેમાં એકે તો સામાયિક
 દેરવાનાં પચ્ચખાણુ લઈ સામાયિક લીધું છે અને બીજે
 પચ્ચખાણુ વગરનો ખુલ્લો છે. હવે બે ખુલ્લો છે, તે મહસ્થ
 સંસારના અનેક આર્થ સમાર્થલનાં કાર્ય દરે છે તેવું
 પાપ ફક્ત તેને લાગે છે, પણ સામાયિકનાં પચ્ચખાણુ ન
 હોવાથી, પચ્ચખાણુ ભાંગવાનું પાપ તેને લાગતું નથી,
 અને બેને સામાયિકનાં પચ્ચખાણુ લીધાં છે તે, આર્થ
 સમાર્થલવાનું કાર્ય દરે તો જમલ ગુન્હેગાર ગણાય. આ
 દાખલો ધ્યાનમાં રાખી ઉપરોક્ત શુદ્ધત્વ પર વિચાર
 કરવો કે બે ઘડીની સામાયિક ભાંગવાવાળો, ખુલ્લો શુદ્ધ
 કરતાં ઘણાજ નરસો ગણાય. તો પછી સાધુને તો જીવ-
 ની સામાયિકનાં પચ્ચખાણુ દોષ છે. તે પચ્ચખાણુને ભાંગવા
 થાજા તો શુદ્ધ કરતાં સારા ગી રીને દોષ શકે.
 ન જ થઈ શકે સારાને બદલે સાધારણ રીને દોષ તો
 જી રાણ અને એવાને બે સારા માની ધર્મ ગુરુ
 સમજે તેને જગતને મિથ્યાની કલ્પા છે શાખ-મુત.

દાખલાં દાખલાં ૧૦માં એમ જણાવેલ છે કે અસાધ્ય
સાધુ સરથે તો મિથ્યાત્વ લાગે માટે ફક્ત વેપ લેખે
સારા ગુરુ તરીકે માનવા નહિ. વિતરાગનાં ફરમાન મુજબ
તું સાધુપણું પાળે છે કે નહિ તે બાબતની પ્રથમ
તપાસ કરવી, નહિ પાળે તેની કરણી તે જાણે એમ
કહીને વેપધારીને ગુરુ માનવા નહિ.

જેમ સંસારમાં ફુંસારને ત્યાંથી તાવડી ખરીદ કરી
દોષ ત્યારે તેને ઘણું કરીને બે વસ્તુ વખત દોષથી
ચગાડી લેવામાં આવે છે પણ કુદેસી જાણી લેખને દોષ
લે નહિ, તે મુજબ ઘડા અને સમગ્ર માનુસોએ પામેગુરુની
બાબતમાં પણ પરીક્ષા કરવી. કે આ સાધુની મધ્ય
આચાર શાસ્ત્રોપાસન પ્રમાણે અર્ખંડ છે કે કેમ? જો અર્ખંડ
રીતે પાળવાવાળા દોષ તો તે ગુરુ છે, પણ જો તે
ચારિત્ર અર્ખંડ પાળવાવાળા ન દોષ અને માત્ર કુદેસી
જાણી લેવા દોષ તો સમગ્ર માનુસો તેવાંમાને ગુરુ તરીકે
માનવા પૂજ્યા કે પાંડ્યા લેખે નહિ.

પ્રશ્ન:—પરંતુના પડેલા ગુરુ માત્ર કેમ? જોને
તે મુજબના પ્રમાણે નવમ ન પાળવા દોષ
અને બીજા માત્ર પાળવા દોષ તો પણ ગુરુ
તે. તે જ મત.૪ કે જે અનુપરી એકો બધા.
૧.૧.૧૧ બ.૧૧૧ અ.૧૧૧ ને.૪

પ્રશ્ન:—જોના પ્રમાણે નહિ થાય અને વિવિધ
બાળી ને.૪ ને.૪ ને.૪ ને.૪ ને.૪ ને.૪ ને.૪
૧.૧.૧૧ બ.૧૧૧ અ.૧૧૧ ને.૪
૨.૧.૧૧ બ.૧૧૧ અ.૧૧૧ ને.૪
૩.૧.૧૧ બ.૧૧૧ અ.૧૧૧ ને.૪
૪.૧.૧૧ બ.૧૧૧ અ.૧૧૧ ને.૪

નીચે મુજબ છે. શક્યજન પુત્રનો ગુરુ ગોશાલો હતો. તે ખોટો લાંચો એટલે તેને છાદી શ્રમણ લગવતથી મહાવીર પ્રભુને ગુરુ તરીકે તેણે સ્વીકાર્યા છે. શાખ-સૂત્ર ઉપાસંગદશાંગ, અધ્યયન ૭. મુખદેવ સન્યાસી પોતે ૧૦૦૦ એક દુગ્ધર ચેલાના ગુરુ હતા, તેમણે પણ સ્થાવરચા પુત્ર સાધુ સાથે ચરચા કરી, અને તેઓને ધર્મ ગુરુ તરીકે સ્વીકાર્યા અને તેમના પાસે દીક્ષા પણ લીધી. શાખ-સૂત્ર જ્ઞાતા, અધ્યયન ૫. ઈત્યાદિક શાસ્ત્રોમાં અનેક દાખલા છે તે ધ્યાનમાં લઈ વિચારવામાં આવે તો સમસ્ત માણસ મહાત્મન નહિ પાળનાર સાધુઓને ગુરુ તરીકે ન જ માને તેમ છતાં તેઓને જો કોઈ અકાંત પક્ષતાળી ગુરુ તરીકે માનવા મૂકે નહિ તો તે વ્યાજને શાસ્ત્ર દિક્ષાએ અભિપ્રાયે મિથ્યાત્વ લાગે (અભિપ્રાયે મિથ્યાત્વ એટલે ખાટા બનેલો તો પણ લીધેલી રૂક મૂકે નહિ.) આત્માર્થ દોષ તે વિચારી લેશે ત્રણી શાસ્ત્રોક્ત પ્રમાણ નહિ પાળવાવાળા સાધુને માત્ર બાપદાદાએ ગુરુ તરીકે માન્ય કરેલ હોવાથી દીક્ષાએ તેને જ માનવા લેઈએ તેવા મંતવ્યને લઈ બીજા મુ સાધુને ગુરુ તરીકે નહીં પારવા અને ગુરુ તત્ત્વ નહિ સમજવું એવી ચાન પણ ધર્મ મારગમાં અવરોધ છે. મરુકે કોઈના બાપદાદાએ ધ્યાનગાળા દેવા પામ્યાંને ગુરુ માન્યા હોય અને તેના કરતાં દીક્ષાને મહાવીર પ્રભુ સારા લાગે તો ગુરુ તરીકે તેને નહિ માનવા એમ બને નહિ.

દીકરો પાતાના કલ્યાણ સાર ખુશીયી માન
શકે છે. અને તેમાં જરાયે વાંધા નથી, સ્વતંત્ર
દેવ, ગુરુ, ધર્મ એ ત્રણે તત્ત્વ સૌને માટે
સ્વતંત્ર છે.

પાતપાતાની આત્મા સાક્ષી ભગ
અને જે સાક્ષી સાથે તે સ્વીકારી શકે છે.
સ્વઆત્મકલ્યાણ કર્યા તત્ત્વનો હક, બાપાના
કે બીજા કોઈની પાછળ દોષ શકે નહિ. જેમ
કહ્યું છે કે "કરણી આપા આપની કોણ બે
કોણ બાપ" મારે મર્યાદિત લેવા માત્ર શાસ્ત્રના
દેશમાન મુજબ પાત્રવાચાળા નિર્મલ સાધુને
ધર્મ ગુરુ માનવામાં વગર અથવા ન્યાય જન
કોઈની આગ્રહ કે આશયન આત્મ દિનેથી
પુરોવાને કબૂલ દોષ નહિય કારણકે પાતાની
આશયન કબૂલ કરી, શરમ વા અનમાય
માનવામાં આવે. તે પાતાના આત્માનું, ભગ
બાવનું દિન બગડે વિષે સાચાને વિચારી
જે જે

મત્ર:—પાતાના નિર્મલ મુજબી આત્મા સખતને
અને બહાર પાતાના પવ અથવા જે જે

ઉપા:—પાતાના આત્મા સખતને અને બહાર
પાતાના પવ શરમ અથવા જે જે બાવનું
નિર્મલ મુજબ સખતને બાવનું જે જે બાવનું
પાતાના પવ શરમ અથવા જે જે બાવનું
પાતાના પવ શરમ અથવા જે જે બાવનું
પાતાના પવ શરમ અથવા જે જે બાવનું
પાતાના પવ શરમ અથવા જે જે બાવનું

શ્રી ૧૧.

પારણાની ઢાંઢ.

(દાહરો)

કરણ લોગને આલખ્યા સાને છન મત છાપ;
 તરે ત્યાગ ભોગ બેડે લુદા સમજે આપોઆપ. ૥૧૬
 પ્રથમ કરણ પાતે કરે કરાવ્યા બીજે જાણ;
 અનુભાષાં ત્રીજે કરણ, સમજે ચતુર મુગજી. ૥૧૭
 પ્રથમ મન બીજે વચન, ત્રીજે દાયા લોગ;
 સારા નરસા છે ત્રણે સમજે દે ઉપયોગ. ૥૧૮
 ત્યાગ મારગને ઉપરે, લો લો કરણને લોગ;
 તેા ધર્મ પુન્ય બેડે દુવે, કરે કર્મનો રોગ. ૥૧૯
 ભોગ મારગને ઉપરે, લો કરણ લોગ લુદા જાય;
 તેા ભોગ વધે હૃદિયાં તલો, ધર્મ પૂણ્ય નહિ ધાય. ૥૨૦
 આ કરણ લોગ ચાવી થકી, બધા તાળાં ખુલ જાય;
 સમજે ચાવી લે ચતુર, મિથ્યા મતિ શુંચાય. ૥૨૧

॥ ૬૬ ॥

આ અનુકંપા છન આશામે “ એદેશી ”

ચાવીસ સાખ સીંચોનરીની જાનિ,
 તેને ત્યાગ વગર સાને પાપ પીછાણે;
 સમજી આવક પાપ શું રોકે જાન,
 વધારાજી બાપે પ્રમાણે.
 આ ત્યાગ વધારે છે શેફનો મારગ આંકી. ૥૨૨
 સાખસા તરીકે ધારે એક આવક,
 સિરાય કર્યા પચ્ચખાણે,

તે પહેલે કરલે થયો ત્યાગ વપારો,
 ત્યાગથી નિજ આત્મ દૃષ્ટાલો-
 ઓ ત્યાગ વપારો. ૧૨

મર્યાદા બાંધ તમે પિતૃ મુકો,
 બીજને ઉપદેશ આપ્યો પ્રસિધ્ધિ,
 તમ પચાસ ઉપરાંત બીજે પત્ર દાડી,
 ઓ ત્યાગનો લાભ બીજે કરતુ દીધો.
 ઓ ત્યાગ વપારો. ૧૩

ત્રીજે માતૃસ કરેછે અનુકંદના,
 ધન્ય ધન્ય ત્યાગ કર્યો તમે બાળ;
 એમ ત્યાગીના ત્યાગ વખાણુ,
 તે પિતૃ ત્રીજે કરતુ દીધો લાભ દાહ.
 ઓ ત્યાગ વપારો. ૧૪

દસે પચાસ દીક્ષાનદી ગાળી ની,
 તે પામે મુદી પાને ખાવા બોલ;
 એ પ્રથમ કરવ થયો બેઠા વપારો,
 પત્ર આજ મમજે માને જીવ પો.
 ઓ બેઠા વપારો ઉ મંગલ મંગલ આંતરી. ૧૫
 બીજે અખ્યા તેને દમ ખરામરી
 એ બીજે કરતુ થતા બેઠા વપારો.
 અજવ વજને જે અનુકંદ
 તે ત્રીજે કરતુ બેઠા બેઠા વપારો.

એ પહેલે કરલે થયો ત્યાગ વધારે.
ઓ ત્યાગ વધારો છે મોક્ષનો મારગ. ॥૭॥

ઉપદેશ આપી બીજને દાઘવ્યો,
તે બીજે કરલે થયો લાલ પ્રસિધ્ધો;
તિણ ત્યાગી વૈરાગીને બે અનુભવે,
તે ત્રીજે કરલે લાલ સેહજેહી લીધો.

ઓ ત્યાગ વધારો. ॥૮॥

હવે દિવસે જમવો રાખ્યો છે તેને,
ભોગ મારગ પહેલે કરલે દહીં લે;
શરીર સાફ આદલ કરવો પડે છે,
પણ ધર્મ તો ત્યાગ છે તેહમાં ગણી લે.

ઓ ભોગ વધારો છે સંસાર મારગ. ॥૯॥

કેલસાએક બાલ અજ્ઞાની એમ બોલે,
ખાવો પીવો એમાં શેનો છે દાવે;
તે ત્યાગ ભોગ મું છે બોલખ્યો નાહિ,
ખાઈ ખાઈ પશુ જેમ રહિને યાવે.

ઓ ભોગ વધારો. ॥૧૦॥

પાતે જમ્યો તે પહેલો કરણ છે,
તો જમાવ્યો તે કરણ ભોગનો બીજો;
જમવો જમાવો સંસાર મારગ,
પણ ત્યાગને ભોગની બોલખ દીજો.

ઓ ભોગ વધારો છે સંસાર મારગ. ॥૧૧॥

કેણ જમાવ્યુવાડાને ખૂમ વખાણ્યો,
આને કેણ મગનો માલ જમાવ્યો;
તે ત્રીજે કરલે થયો ભોગમે દાખિલ,
કેણમાંહી પાપ ઉપાયો.

ઓ ભોગ વધારો છે સંસાર મારગ. ॥૧૨॥

કોઇ આખા દહાડામાં એકજ રાત્રે,
જન્મવે રાખ્યો બાકી ડીયાપચ્ચખાણ;
રાખ્યો તે ભોગનો પહેલો કરણ છે,
ત્યાગનો નામ એકાસણે જાણ.
ઓ ત્યાગ.

૧૧૩૧

એમજ બીજાને ઉપદેશ આપીને,
એક રાત્રી સિવાયનો ભોગ છોડાયો.
તે બીજે કરણે દલાલ દહિ જે,
ત્યાગ વધારાનો લાલ ઉડાયો.
ઓ ત્યાગ મારગ.

૧૧૩૨

ત્રીજે કરણે અનુભાદનવાળો,
એ ત્રણે જણે શિવપંથ આરાધ્યો,
એક રાત્રે જે જન્મ્યા જન્માવ્યા,
તે ભોગ મારગ સંસારનો સાધ્યો.
ઓ ભોગ વધારો છે સંસાર મારગ.
વળી ઉપવાસ પારણા ત્યાગ ભોગને,
ન્યાય સાંભલને નિર્ણય કાઢ્યો.
લીલાનરી રાત્રિ ભોજન લેમજ,
કરજ લેગથી એકજમ લીજ્યો. ઓ ભોગ
પાતે ઉપવાસ કર્યા એક માવજ,
તે પહેલે કરણે થયો ત્યાગ વધારો;
આફ આદારના ત્યાગ કર્યા.
જન્મ દોક દીપા નિજ આશવડારે.
ઓ ત્યાગ વધારો છે પ્રાણનો મારગ
ઉપાસ આપી બીજા પુરુષને.
કેન્દ્રાણ ઉપવાસ
ને ત્યાગ વધાર કરી

૧૧૩૩

૧૧૩૪

૧૧૩૫

ઝા ળીજે કરજે લાલ કમાવ્યા.
 ઝા ત્યાગ વધારે. ॥૧૮॥
 જે તપસ્યાવાલાને ખૂબ વખાણ્યો,
 ધન્ય ધન્ય સદ્ગુણ દર્શો અવતારે;
 તે અનુમોદવારૂપ ત્રીજે કરજે,
 ત્યાગ પ્રશંસાનો લાલ અપારે.
 ઝા ત્યાગ વધારે. ॥૧૯॥
 હવે ઉપનાસવાળો પારજી સાડ,
 ળીજે દિવસ કર્યા આરંભ કુટા;
 પછી પચ્ચખાણુ પાળી ખાવા બેઠા,
 જળ થયા ભોગમેં દાખિલ ત્યાગથી છૂટા.
 ઝા ભોગ વધારે. ॥૨૦॥
 પાતાનો પારજી પહુલે કરજે,
 તે ળીજના ળીજે કરજે જલો;
 ઝા ભોગ વધારે પાધરો દિસે,
 ભોગ મેં ધર્મ કહુતે અજલો.
 ઝા ભોગ વધારે. ॥૨૧॥
 પારજી કરે કરાવે તેદને કેાઠ,
 અનુમોદે કહે સારો કીધો;
 તેત્રીજે કરજે ભોગ વખાણ્યો,
 ઝા કરજ ભોગનો છ લેખો સીધો.
 ઝા ભોગ વધારે ॥૨૨॥
 પાત પાતાને પર તેડી લે જાવે,
 જમે જમાવે સંસાર વ્યવહારો;
 પિતૃ તિલકાંદે ધર્મ ન સમજે,
 મારા સમજે ળીજે આમ
 ૩૫

એમ ત્યાગ ભોગનો ખુલારો સાંભળ,
કોઈ મોહ કર્મ વસ ઊલટી તાણ;
અસાધ કહે પારણો નહિ કરાવણ,
એહવા આરોપ મૂકે જાણ જાણ. ॥૨૪૦॥
ઓ ભોગ વધારો.

પણ ભોળાભાઈ એમ ન સમજે,
ના પાડ્યાં લાગે અંતરાય કર્મ;
દુખ લિખારી વહોરેજ નાહિ,
તો ના કહ્યા ક્યાં રહ્યો સાધુ ધર્મ.
ઓ ભોગ વધારો. ॥૨૪૧॥

સાધુ તો ઉપદેશ આપી જીવોને,
ત્યાગ ને ભોગનો મારગ સમજાવે;
ભોગ વધારામાં મોહ વસ પ્રાણી,
ધર્મ સમજે તે કૃત્યદિ છાડવે.
ઓ ભોગ વધારો. ॥૨૪૨॥

ઉપદેશ આપી ઉપવાસ કરાવ્યો,
તે બીજે કરજે ધન ત્યાગ દલાલી;
તિજ ત્યાગ દલાલી મેં ધર્મ કહ્યો પ્રભુ;
પરુ ભોગની વાત મૂનમેં ન ચાલી.
ઓ ભોગ વધારો. ॥૨૪૩॥

કે મુઠે ત્યાગને ભોગ બેડ મેં,
કેવો મળનો ધર્મ બનાવ્યો;
જિજ સમજુ માનુસ પાપરો સમજે,
બેડ મેં ધર્મ થાયે કિજુ ન્યાયો.
ઓ ભોગ વધારો. ॥૨૪૪॥
પામ્યામાં એ પને થાયે નો,
ઉપવાસ કરી કેવુ જુન્યા મરજી;

પૈસાવાળો વગર કાયા કહે,
પારણાં કરાવી કરાવીને તરસે.
ઓ ભોગ વધારે. ॥૨૯॥

ગરીબ તો પારણાં ક્યાંથી કરાવે,
રેહલીના ફાંફાં પોતાને હોય;
ઈણ ન્યાયે તો નિર્ધન રખડે,
પૈસાવાળો જાવે સ્વર્ગમાં સોય.
ઓ ભોગ વધારે. ॥૩૦॥

આમ વિતરાગના મારગ માંહે,
પક્ષપાત નથી રાખી કોય;
મટિજ ત્યાગમે ધર્મ પ્રરૂપો,
ગરીબ ભાગ્યવાન કરે તિજને હોય.
ઓ ત્યાગ વધારો. ॥૩૧॥

દેહસાકે જીવ સમજ્યા વિજુ બોલે,
મેં પારણો કરાય શાતા વપરાઈ;
તિજુ શાતાનો ધર્મ થયો છે,
મેં ખરસથી પોખો સાધર્મી ભાઈ.
આ પુણ્ય શાતા સંસારનો મારગ. ॥૩૨॥

હજારે ઉત્તર આપું સીધો,
માદક જુદીથી ન્યાય વિચારો;
શાતા થાતે પાપરી રીસે,
ખજુ શાતાના બેઠે છે બે પ્રકારે.
આ પુણ્ય શાતા. ॥૩૩॥

ઉપરાસ કરે કરાવે નેદથી તો,
આતમ શાતા થતી જન્મદ
પારણાં થઈ પુણ્ય શાતા,

આપે તે આપણે એ પ્રિયજી

આ પુણ્ય શાન ૧૨૧

કેવું મનુષ્ય દિવસને દેવે તે વખતે

પુણ્યને ને દેવે પુણ્ય આપણે

કેવું જેમ આ કાયા કૃમિઓ

જાતી થઈ માટે સદર આપણ

આ પુણ્ય શાન ૧૨૨

જન્મ આત્મથી મિત્ર મનુષ્ય કાયા

મનમાવ નાથી કર્મ અપાયા

નર આત્મ શાન થઈ મનુષ્યની

દિવામુધી કેવું એવવા પાયા

આ આત્મ શાન મુક્તિને મારગ ૧૨૩

બીજે દરારે થયો પારણા જન્મ,

મુક્તી મદી કાયા દીસે મનુષ્યની

આ પુણ્ય શાન થઈ પારણા

આને આત્મ શાન કેવું મોહવરા માની.

આ પુણ્ય શાન ૧૨૪

આપમાને તો થઈ લિલટી અશાન

તે સાનદિયથી દોષ લેય વિચારે

આ પુણ્ય શાન કરવો પાયા આદર

જન્મ જન્મ થયો કર્મથી બારે

આ પુણ્ય શાન ૧૨૫

દિવાસ કરાય ને કર્મ અપાયા,

જન્મ તો પાને થઈ આત્મ શા

પારણાથી કરી પુણ્ય શા

જન્મ જન્મ તો થઈ લિલટી અશા

આ પુણ્ય શા

જે પારણાની શાતામેં ધર્મ કહે તો,
 ઉપવાસમાં કહેવો પડશે પાપ;
 કારણકે તપસ્યાથી પુદ્ગલ અશાતા,
 એ પ્રશ્ન પુછ્યા કુચુરુ રહે ચુપચાપ.
 આ પુદ્ગલ શાતા. ॥૪૦॥

કેઇ પારણો પારણો કર રહ્યા લોલા,
 ખટ્ટ પારણાનો અર્થ સમજે ન કોય;
 પચ્ચખાણ પૂરા થયા પાળે પળાવે,
 તેહનો નામ છે પારણો જોય.
 આ લોગ વધારે. ॥૪૧॥

પચ્ચખાણ કરે કરાવે એક માણસ,
 બીજો પચ્ચખાણ પાળે પળાવે;
 કહો બેઉમાં છન આજ્ઞા કોણ પાળી,
 સમજુ માણસ ન્યાય મિત્રાવે.
 આ લોગ વધારે. ॥૪૨॥

વળી પારણાના ભેદ અનેક છે,
 સાંભલજાયે ભવિ ચિત્ત લગાયે;
 ઉપવાસનો પચ્ચખાણ પાળી જમે તે,
 ઉપવાસનો પારણો કહેવાયો.
 આ લોગ વધારે. ॥૪૩॥

એમ જ કોઇને શત્રિ ધ્યાવિદારજ,
 સૂર્ય ઉઘે ખાવે પચ્ચખાણ પાળી;
 તે ધ્યાવિદારનો પારણો કહી શે,
 સમજેછ સમજે ન્યા વિચારી.
 આ લોગ વધારે. ॥૪૪॥

કેઇ એક મદિના મુખી લીલ્યનરીના,
 પચ્ચખાણ દીય રિત સમજા પારી;

ખીજે મહિને આવે પચ્ચખાણ પાળીને,
એ પણ પારણા કહીએ ભારી.
આ ભોગ વધારે. ॥૪૫॥

ઉપવાસ લીલોતરી ને વળી રાત્રિનો,
ધ્યાદિક પારણા વિવિધ પ્રકારી;
કહો કયા પારણામે આપે છન આજ્ઞા.
ઉત્તર આપી શાય વિચારી.
આ ભોગ વધારે. ॥૪૬॥

એમ પ્રશ્ન પુછ્યાનો જવાબ ના આવે,
જખ દેક રાખણ કહેતુ લગાવે;
કહે પારણા કરાવતે કરાવતે કોઇ વખતે,
તીર્થકરનો છવ જમી જાવે.
આ ભોગ વધારે. ॥૪૭॥

તો જમાણુવાણો તીર્થકર ગાત્ર બાંધે,
એદવો લાભ બતાવે;
એમ અદ્ય પાપને બદ્ધ નિર્મિત,
કહી કહી આદંબર મને મલાવે.
આ ભોગ. ॥૪૮॥

પદ્મ એટલો બેદ ન રામજે,
બોલા છે દ્રવ્ય તીર્થકર જગ્યા લાંબ મર્મ
નો દ્રવ્ય નિર્વકર છવ છે ખાપામે આવે.
તો કેરલો મોડો બાંધ્યા પાપ કર્મ.
આ ભોગ. ॥૪૯॥

નિમ્નરી વિનવ વિચરા મુદ મંત્રના,
મનમનથી વંદ્ય વિચારો.
પૂર્ણી પૂર્ણી વનમંદિર માંડી.
દ્રવ્ય કેરલીના છવ ઉ પામે.
આ ભોગ. ॥૫૦॥

તે . હવ જો ખાધાં આવે તે,
તેની શ્રદ્ધા લેખે તેને પૂછીએ;
હું કહેતો દ્રવ્ય તીર્થંકર જમ્યા ધર્મ તે,
મર્યાદી કેરો પાપ ગણી જે.
જો ભોગ મારગ. ॥૫૨॥

જો ન્યાય સાંભળ સમણુ એમ વિચારે,
કુશુર એકતરફી વાત બતાવે;
ભાલ દર્શાવે દ્રવ્યે હન જમ્યાનો,
પણુ દ્રવ્યે હનહિસાની વાત છુપાવે.
જો ભોગ. ॥૫૨॥

પણુ દ્રવ્યે તીર્થંકર જમાડ્યા જો ધર્મ,
તો એણિકને શ્રીકૃષ્ણની રાણી;
દ્રવ્યે તીર્થંકર હતા પતિ પોતાના,
તેહને જમાડ્યા દિસે આહાર પાણી.
જો ભોગ. ॥૫૩॥

પણુ પતિ જમાડવાના કાર્યથી તે,
તીર્થંકર ગાત્ર બાંધ્યા નહિ કોય;
તો દ્રવ્યે તીર્થંકરનો હવ જમ્યાધી,
પારણાં ધર્મ કિસી વિધ હોય.
જો ભોગ મારગ. ॥૫૪॥

એમ ખોટી શ્રદ્ધા પગ પગ અપકે,
જળ હન આપ્તા બાદિર ધર્મ બતાવે;
કુશુર પાયા આંબર માંડે,
તજ ત્યાગ મારગ એલખાવળી નાવે.
જો ભોગ મારગ. ॥૫૫॥

જળ સગવડીઓ ને આંબરીઓ પમે,
સાધ માવક મિલ ખુબ ચલાયે;

તથા પશુસહામિ પારણા સાદુઃ
છકાય કુટો હાંસે પાપાથો.

ઓ ભોગ મારગ. ॥૫૬॥

પછે લીલોતરી આદીની થાયે પ્રભાવના,
તેહનાં છાપાં ખૂમ છપાયે;
લુગો સાધુ દેવા પ્રભાવશાળી,
ઐરલા ઐરલા માણસો આવે.

ઓ ભોગ મારગ. ॥૫૭॥

જમ નામના દેરા પ્રદેશોમાં ફેરે,
મહારાજ સાંભળ હર્ષિત થાયે;
પારણામે ધર્મ જનાવે હમ્મ કારણ,
આ અંદરનો બેદતો ચિરસા પાયે.

ઓ ભોગ મારગ. ॥૫૮॥

મહારાજ તો થયા નામથી ખુશ
આવક ખુશ સરેલો સાંભળી ધર્મ;
બેડ મિત્ર આંખર ધર્મ ચલાવો,
પણ ત્યાગ ભોગરો ન આસખ્યો મર્મ.

આ ભોગ મારગ. ॥૫૯॥

ત્યાગ મારગ છે આપમા વગ્ન
ભોગ મારગ પુરગત વ્યવહારો;
આનમ પુરગત અરૂપ જુદા લુદા,
મમજ્યા વિના નહિ નમકિન માંગે.

આ ભોગ વપારો ॥૬૦॥

જનન મ.ગનને ઘેરો છે અવક,
જન જનને આ મંનારી માંગ;
વિનુ જન વપ.ગન ધર્મ ન મમજી,
જન જન આ.ગ.વ.ગ. હરી અપારગ.

આ જન મ.ગન ॥૬૧॥

સંવત ઇકોનિસ નિવાશી વર્ષે,
 પોષ વાદ ઇઠ મંગલવારે,
 પૂજ્યપ્રસાદે સૂરજ જોડી,
 દાદર શહેરે હર્ષ અપારે.
 એ ત્યાગ વધારે છે મોક્ષનો મારગ ॥૬૨॥
 ઇતિ પારણાની ઢાલ સંપૂર્ણ.

—:૦:—

૬૦૪ સાતા અને ભાવ સાતાની ઢાલ

- સાતા આપ્યા સાતા થાવે. એમ કહે બહુ પ્રાણી;
 તે સાતા કંઈ સાંભલો ડહાં, નહિ કરતા ખેંચાતાણી રે.
 સમજી સાતા અર્થ વિચારે.
 પુદ્ગલ સાતાથી પ્રેમ કરી, એવ સાતા કેમ વિચારે.
 ॥ રે સમજી ॥ ૧
- પુદ્ગલ સાતાતો સાંજ્ય શરીરનો, તે આતમથી ભિન્ન જાણે;
 ખંચ ઇંદ્રિયા તેવીસ વિષય, પાપે તેડ પિછાણે રે.
 ॥ સમજી ॥ ૨
- એવ સાતા કોઈ એવ અજ્ઞાની. તેડને જ્ઞાન આપી કરે જ્ઞાની;
 દ્વિસાદિક ખંચ આમર ખુલાવે, કુખતારે દાડે તાણી રે.
 ॥ સમજી ॥ ૩
- પુદ્ગલ સાતા કરી પરસ્પર. એક એકને બહુ વારે;
 અનંતીવાર એવ થયો ભીખારી, અનંતીવાર થઈ મારે રે.
 ॥ સમજી ॥ ૪
- ભીખારી ભીખ માંગવા દારણ. થઈ નણે પર આવે;
 આતો રીત છે દાસ અનાદિની, પાનની મરજે પેલાપે જાયે રે.
 ॥ સમજી ॥ ૫

લીખારીને દુઃખીયા દેખી, શેડ શાતા વપરાઈ;
પુદ્ગલ આપી પુદ્ગલ પોષ્યો, આ પુદ્ગલ શાતા કહેવાઈ રે.

॥ સમન્ત ॥ ૬

દુનિયાની ભાગીદારીના ધન, શેડ લીખારીને આપ્યો;
તેમાં નવાઈ શું કરી ભાઈ, એકએક શું સ્નેહ રથાપ્યો રે.

॥ સમન્ત ॥ ૭

પુદ્ગલ શાતા સમંધ સગણાથી, એવ ક્રિયા બહુ વારેડ
પિંજુભાવે આતમ શાતા ક્રિયા વિન, નથી ધણો કેહના ઉદારો રે.

॥ સમન્ત ॥ ૮

તે *દુમકને ઉપદેશ દેકને, દિસાઈકે છાપ્યો;
જ્ઞાનદર્શન નિજ વસ્તુ આપે, આ શાતાથી શાતા થાયે રે.

॥ સમન્ત ॥ ૯

ભાવે આતમ શાતાની આસખ કરશે તે નહિ અથાથા;
પુદ્ગલ શાતાને એવ શાતા કહેશે, તો ચિંતુગનિ ગાથાં ખાશે રે.

॥ સમન્ત ॥ ૧૦

પુદ્ગલ શાતા સંસારનો મારમ, તેડને માદુમનવાલા વખાણું;
ખર્મ મર્મંધ છે આતમા સાથે, પરમારથ વિરલા જાણું રે.

॥ સમન્ત ॥ ૧૧

પુદ્ગલ જીવનો પરિવ્રજ અનાદિ, જુદા સમજવાથી સમજીત આદિ
તે માંડે એંડે જે જાણ્યામાળ્યા, બોધ બીજ નહિ પામે રે.

॥ સમન્ત ॥ ૧૨

જો નિરાંત મિનમત મદિને, મુદ નવમી જેમવાને
જીવન પ્રમાણ મુજબ બાપ માતા બેડ વિચારે રે

॥ સમન્ત ॥ ૧૩

(નં ૧૧)

સાધુ કે આચાર કી ઢાલોં

॥ ઢાલ પહલી ॥

(ભવિયલુ ભોવો રે હૃદય વિભાસી એરશી)

આધાકરમી ઉદશિક ભોગવે તિજુને,
નિશ્ચય કહ્યા અણાચારી ।
દશવૈકાલિક રે તીજે અધ્યયને,
શંકા મ આજો સિગારી રે ॥
ભવિયલુ લેયજયો હૃદય વિભાસી ॥ ૧ ॥

આધાકરમી ઉદશિક ભોગવે તિજુને,
ભિષ્ટ કહ્યા ભગવાન ।
દશવૈકાલિક રે હૃદયે અધ્યયને,
નિરજો કરો જુદિમાન રે ॥ ભ. ॥ ૨ ॥

આધાકરમી ઉદશિક ભોગવે તિજુને,
નર્કગામી કહ્યા ભગવાન ।
ઉત્તરાધ્યયન રે વીસમે અધ્યયને,
નિરજો કરો જુદિમાન રે ॥ ભ. ॥ ૩ ॥

આધાકરમી ઉદશિક ભોગવે,
નિરૂપા હજી પ્રા સાંચા અણુ ।
આચારાંગ રે હૃદયે અધ્યયને,
લેય કરો પિછાજુ રે ॥ ભ. ॥ ૪ ॥

આધાકરમી ઉદશિક ભોગવે,
નિરૂપાં ઉ ગ્રાટી ખોલ ।
આચારાંગે પદિયે મુન ખંપે,
હૃદયે ભગવાન ચાર રે ॥ ભ. ॥ ૫ ॥

આધારી ઉદરિક ભોગવે અધોગત જીવ,
વધી દહ્યા છે અનન્ત સંસારી ।

ભગવતી રે પહોલે શતક રે નવમે ઉદરે,
તિહાં બહુત કિયો વિસ્તારી રે ॥ ભ. ॥ ૬ ॥

આધારી ઉદરિક ભોગવે તિજુને,
દહ્યા મહી ને ભોખારી ।

દાય પક્ષ રા સેવનહાર દહ્યા છે,

મુખગાંગે દુગ્ધ સુત ખંધ મંચારી રે ॥ ભ. ॥ ૭ ॥

આધારી ઉદરિક એકવાર ભોગવે તિજુને,
ચૌમાસી પ્રાયશ્ચિત રહેા ।

સદા નિનરે નિન રૂઝ સ્થૂં ભોગવ,

નિજુને પ્રાયશ્ચિત રે હાંઈ રેહુલો રે ॥ ભ. ॥ ૮ ॥

આધારી ઉદરિક ભોગવે નિજુ ને,

સખડો રોયજી સારી ।

સદા નિનરે નિન રૂઝ સ્થૂં ભોગવે

નિજુને પ્રાયશ્ચિત રે હાંઈ ધામ રે ॥ ભ. ॥ ૯ ॥

માધુ દાજે રા નીપે જડે,

ફીટી મંચારી રે રાલી ।

અનેક લગ જીવે ને મારે ત્યાંગી,

વિકલાં રી ગત દામે માડી રે ॥ ભ. ॥ ૧૦ ॥

અનેક લગ જીવે ને મારે,

અનેકાં પર રે રાલી ।

કુમુદ દાજે જીવ ને વિષ માંડે

ત્યાંગી અગત આપી અર્ધ ખડી રે ॥ ભ. ॥ ૧૧ ॥

૧૨ મ દાજે મ નીપે જડે,

મદન-દની રા અગત ।

દહો દશા શ્રુત ખંધ સૂત્ર મેં
 તે પિણુ વિકલાં ને ખખર ન દાંય રે ॥ ભ. ॥ ૧૨ ॥
 ચીગરો તિણુખો નાખે જઠે,
 કિડિયાં લાખાં ગમે આવે ।
 ઘર નીપે દડ રુધે જઠે,
 કિડિયાં લાખાં ગમે મર જાવે રે ॥ ભ. ॥ ૧૩ ॥
 પોતી ઠર્મ દાપ સેવે તિણુને,
 દહા શુદ્ધી ને સેવધારી ।
 દાપ પક્ષરા સેવનદારા દહા છે,
 સુયગગ્રંગ દુળ શ્રુત ખંધ મંજારી રે ॥ ભ. ॥ ૧૪ ॥
 પોતી ઠર્મ દાપમેં આધાકરમી,
 દાપ વિધેય છે ભારે ।
 સદા નિતરો નિત આધાકરમી દાપ સેવે છે,
 તે નિશ્ચય નહીં અખગારો રે ॥ ભ. ॥ ૧૫ ॥
 આધાકરમી રથાનક સેવે દિવાડું,
 વસિ સાધુ બાળે અનાખી ।
 મહામોહની ઠર્મ બાંધે છે,
 દશા શ્રુત ખંધ શ્રુત છે સાખી રે ॥ ભ. ॥ ૧૬ ॥
 આધાકરમી રથાનક સેવે દિવાડું,
 પ્રહયાથી પાપકું બોલણું નહીં આવે ।
 ખિમ બોલ્યાંથી મહામોહની ઠર્મ બેપાય,
 દુઃ દપલથી દામ ચલાવે રે ॥ ભ. ॥ ૧૭ ॥
 આધાકરમી રથાનક સેવે દિવાડું,
 પ્રહયાથી બોલે દુઃ ।
 ત્યંદા મારક ત્યંદી સાખ પૂરે છે,
 તે ગથ વડતી રે ૫૨ રે ॥ ભ. ૦ ૧૮ ॥

આધારમી સ્થાનક એવે ઉઘાડું,

વડી જૂઠું બોલે જાણુ જાણુ ।

ત્યારા લેસાઈ સ્વામી તૈસાજ સેવક,

નિકલ ગયો જામક દાણુ રે ॥ ભ. ॥ ૧૬ ॥

કોઠક આપક ત્યારા બારી કર્માં,

જૂઠું બોલનાં ન હરે સિગાર ।

આધારમી ને નિર્દોષ કહે છે,

તે દૂધ ગયા ઠાલીપાર રે ॥ ભ. ॥ ૨૦ ॥

આધારમી ઉદશિક બોગવે નિજને,

સાધ સરપે તે મિથ્યાતી ।

દાણંગ રે દશ મેં દાણુ કહ્યો છે અર્થ,

મુંદડે તળી મનિ જાણુ બાતી રે ॥ ભ. ॥ ૨૧ ॥

આધારમી ઉદશિક બોગવે,

તે છે બારી કર્માં ।

શુદ્ધ જુદ બાઈરાણુ અસાની,

કેમ પામી શી નિજુ કર્માં રે ॥ ભ. ॥ ૨૨ ॥

આધારમી રાજ મૂળ મું બગાયો,

મુલ મેં રાજ અનેક ।

પ્રાણને સિયો રાજ કહ્યું,

તે મુજબ્યા આજુવિરોડ રે ॥ ભ. ॥ ૨૩ ॥

પ્રાણને સિયો બોગવે નિજને,

નિશ્ચય કયા અજાણી ।

જગતોવિત રે તીર્થ અપ્રયો,

ગંગા મ જાણુ પિનારી રે ॥ ભ. ॥ ૨૪ ॥

અપ્રયો સિયો બોગવે નિજને,

જિતે કયા અવરણ ।

દશવૈકાલિક રે છઠે અધ્યયને
 નિરખ્ય કરો જુદિમાન રે ॥ ભ. ॥ ૨૫ ॥
 માલરો સિયો ભોગવે તિજને,
 નર્કગામી કહ્યા ભગવાન ।
 ઉત્તરાધ્યયન રે વીસમે અધ્યયને,
 નિરખ્ય કરો જુદિમાન રે ॥ ભ. ॥ ૨૬ ॥
 માલરો સિયો ભોગવે,
 તિજમે છે માટી ખોડ ।
 આચારાંગે પડેલે શુભ ખંધે,
 દહ દિયા ભગવન્તે ચોર રે ॥ ભ. ॥ ૨૭ ॥
 માલરો સિયો ભોગવે તિજરા,
 મુખન ગુમે મદ્દાગ્રન ભાગા ।
 નિશીથ રે ઉગળીસમે ઉરેરો,
 દહ્યા પ્રગ વિહજા નાગા રે ॥ ભ. ॥ ૨૮ ॥
 માલરો સિયો એક વાર ભોગવે,
 તિજને ચોમાસી પ્રાયશ્ચિત રહેા ।
 સદા નિતરો નિત દેહ સું ભોગવે નિજને
 પ્રાયશ્ચિત રો દાંડ દેહજો રે ॥ ભ. ॥ ૨૯ ॥
 માલરો સિયો ભોગવે નિજને,
 સખડો દોષજી લાને ।
 સદા નિતરો નિત દેહ સું ભોગવે,
 નિજને પ્રાયશ્ચિતરો દાંડ ધાન રે ॥ ભ. ॥ ૩૦ ॥
 માલરો સિયો દોષ મુત્ર સું બગાડો,
 સુત્ર મેં દોષ અનેક ।
 નિત ફિજ રો દોષ દહું મું,
 મુજબરી આજી રિવેક રે ॥ ભ. ॥ ૩૧ ॥

નિન રો નિન એકજુ ઘર કે વહિરે,
તિજુને નિશ્ચય દહ્યા અજાચારી ।
દશાવૈકાલિક રે તીજે અધ્યયને.

શંકા મ જાણો સિગારી રે ॥ ભ. ॥ ૩૨

નિન રો નિન એકજુ ઘર કે વહિરે,
તિજુને ભ્રષ્ટ દહ્યા ભગવાન ।
દશાવૈકાલિક રે છકું અધ્યયને.

લેય કરો પિછાજુ રે ॥ ભ. ॥ ૩૩

નિન રો નિન એકજુ ઘર કે વહિરે,
તિજુને નર્કગામી દહ્યા ભગવાન ।
દશાવૈકાલિક રે છકું અધ્યયને

નિરત્રય કરો જુદિમાન રે ॥ ભ. ॥ ૩૪

નિન રો નિન એકજુ ઘર કે વહિરે,
તિજુ મે છે મોટી ખાડ ।
આચારાંગ પડે સુખ ખંધે

દહ દિયા ભગવાને ચાર રે ॥ ભ. ॥ ૩૫

નિન રો નિન એકજુ ઘરેકા વહિરે એક વાર,
નિનને મોખારી પ્રાપ્તિન રેજા ।
મા નિનમે નિન રો એ વહિરે તિજુને.

પ્રાપ્તિન ને કાંઈ કેદનું રે ॥ ભ. ॥ ૩૬

નિનમે નિન એકજુ ઘર કે વહિરે,
તિજુને મખડા દાગુ લાગે ।
મા નિન ને રો એ વહિરે.

તિજુને પ્રાપ્તિન ને કાંઈ માન રે ॥ ભ. ॥ ૩૭

જાન્ય દેવગરી નિન ને નિન વહિરે,
સાન્ય દો કે અદાર ।

પૂછ્યાંથી પાધરા નહીં બોલે,
 જૂઠું બોલે વિવિધ પ્રકારે ॥ ઘ. ૪૮ ॥
 સાગલ લેપધારી નિત રો નિત વલિરે,
 એકજુ ઘર કેા આહાર પાળી ।
 પૂછ્યાં થકી પાધરા નહીં બોલે,
 જૂઠું બોલે જાણુ જાણી રે ॥ ઘ. ૪૯ ॥
 આહાર તણે સંભોગ ન તોડ્યા,
 તે પિત્રુ ખાવા ને કાળે ।
 એમ માંડલે રા આહાર જુવા જુવા કરે છે,
 નિર્લજ્જત મૂલ ન લારી રે ॥ ઘ. ૫૦ ॥

॥ ઢાલ દ્વજ ॥

(૬ મુનિવર જીવ દયા પ્રતિપાત્તા ઇ. ૨૧૧)
 આધારકરમી સ્થાનક માટે સાધે રૂંદે તો,
 પેદસોઈ મદામત બાળા ।
 દયા સદિત કલો મુત બગવતી મેં
 અનન્તા જનમ મરજકરમી આપા રે ॥
 મુનિવર જીવ દયા પ્રાંત પાસે ॥ ઈ. આંકડી ॥ ૧ ॥
 સર્વ સાવજ રા ત્યાગ કેવે તો,
 દ્વજોઈ મદામત બાળા ।
 જે હવે કેવે સ્થાનક મદારે કાજ ન કીધા તો,
 કપા સદિત જૂઠું લાખા રે ॥ મુ. ૫૨ ॥
 જે હવે મુખા ત્યાંકે સારીર ન આપે તો,
 અદલ ઉજુ છપાં ફી લાગી ।
 આજા સાપી ધીઅગિદન રવની,
 નિમ્મરુ તીજ મદામત મધા

થાનક ને આપણો કરિ રાખે,
મમતા રહે નિત લાગી ।

મઠ વાસી મઠ માલે વસે બધું
પાંચમાં મહાવ્રત ગયો લાગી રે ॥ મુ. ૧૧ ॥

ચાલો ને છડો તે તો કિણ વિધ લાગ્યા,
આચાર કશીલિયા ને લેખે ।

એલના લાગલ દિરે સાધાં ને ભેગ મે,
તિજને બુદ્ધિવન્ત જ્ઞાન સ્યું રૂપે રે ॥ મુ. ૧૫ ॥

એક કાય લગ્યાં સ્યું ઉત્કૃષ્ટ ભાંગે,
દિસા છઃ કાય રી લાગી ।

એક વ્રત ભાંગ્યા સ્યું ઉત્કૃષ્ટ ભાંગે,
વ્રત છડી ગયા ભાગી રે ॥ મુ. ૧૬ ॥

છજ સ્યું તો રોપ મેઘા મેઘા સેરે,
સાધારા ભેગ મઝારે ।

તે ચતુર વિગદાજુ જાતુ દુએ તે,
ધાને કેમ સરખે અજુગારે રે ॥ મુ. ૧૭ ॥

રોપ બેનાલીસ કદા મુતમાં,
બાવન કદા અજુગારે ।

એ રોપ મેઘ્યાં મેઘાયાં,
મદાવ્રત મેં પામે બિગારે રે ॥ મુ. ૧૮ ॥

આચારાંમ રે બીરે અધ્યયને,
છો ટુંકે નિદાતે ।

વધન મુત મુતને દિવે વિમાર્ગા
મત કોને આવ પંખાતે રે ॥ મુ. ૧૯ ॥

રોપ અવન નિખિને મધ્ય રે નિજ ને,
મુત મુત મતે મગાતે ।

આપસ મેં છઃ કાય જ્યાં ને,
 સારી કરિ જીવને કાંઈ મરાવો રે ॥ મુ. ॥ ૧૦ ॥
 સ્થાનક કરાવતા ને ધર્મ કહી ને,
 ભોલાને મન ભરમાવો ।
 આપ રહેવા ને જ્યાં કારણે,
 જ્યાં ને કાંઈ મરાવો રે ॥ મુ. ॥ ૧૧ ॥
 સાધુ કાજે જીવ હજી ત્યારે,
 હોસે ભૂટે સ્વં ભૂણા ।
 જે સાધુ ઉજ્જવ્યાં મેં રહસી તો,
 સાધપણ તિજુ રે જૂડા રે ॥ મુ. ॥ ૧૨ ॥
 જિજ્ઞ સ્થાનક નિમિત્તે મન થિયો તિજુને,
 ઉત્તર જ્યાં રે ઉજીને પાપો ।
 ધર્મ જાણે તો પાપ અદારમાં,
 હોસે ઘણા સન્તાપો રે ॥ મુ. ॥ ૧૩ ॥
 સાધુ કાજે દસ નીપે હપરા હાથે,
 જીવ અનેક વિધ મારે ।
 આપ હૃદયે વક્તી વધે જીવા સ્વં,
 ગુરં રે જનમ બિગાડે રે ॥ મુ. ॥ ૧૪ ॥
 એ ધર્મ ક્રિયાજે જીવ હજી તો,
 દયા કિરી દોર પાણો ।
 કુગુરં એ ભરમાયા હુમને
 કાંઈ સગાવો કાણો રે ॥ મુ. ॥ ૧૫ ॥
 રાત અન્ધારી ને જીવ ન મુઝે તો,
 આપ મન જોડે દિવાળો ।
 છઃકાય રા પીયર જાણે તો,
 દાષ સ્વં જીવ મન મારો રે ॥ મુ. ॥ ૧૬ ॥

જો થાંને સાચી સીખ ન લાગે,
તો મત લેવો સાધવિયાં રો શરણે ।

સાધાં ને રહણો દ્વાર ઉઘાડે,
સાધવિયાં રે ચાલ્યો છે જણણો રે ॥ મુ. ॥ ૧૭ ॥

શુદ્ધરથ સાથે મેલો સંદેશ,
જન્મ મારી જાવૈ છઠાયો ।

વો લેયાં વિના બેઐ મારગ મેં,
એકવો મત કરો અન્યાયો રે ॥ મુ. ॥ ૧૮ ॥

એ સાધપણો થાં સ્યું પસતો ન દીસે તો,
આવડ નામ ધરાવો ।

શક્તિ સારૂ મન થોખા પાલો,
રોગજી મતિ લગાવો રે ॥ મુ. ॥ ૧૯ ॥

આચાર થાં સ્યું પસતો ન દીસે તો,
ઓરાં રે માથે મતિ નહાવો ।

બગવત્ ના કેવળ બાજે,
તો જૂઠ બોલના સ્યું ન રીકો રે ॥ મુ. ॥ ૨૦ ॥

મન વિદ્યુત્ આગ બાજે,
ધાં હી લોકા મેં પુજાવે ।

મલે બાલક જ્યું મિત્ર બાજે,
આં માને અચરજ આવે રે ॥ મુ. ॥ ૨૧ ॥

અચરજ આચાર મંદી ને,
પેના કેમ કદાવો ।

દિનના મંદી એ પર્મ થાપો ને,
જિન જગત ન કાવો રે ॥ મુ. ॥ ૨૨ ॥

તોયે હો જિન ને જીવન જિન રે,
તેન જગતે હો પડે ।

તિલુ ને તો આગલે રી શ્રદ્ધા રે લેજે,
 એકન્ત પાપ બતાવે રે ॥ મુ. ॥ ૨૩ ॥
 ચૌધે દિન આરમ્ભ કરી ને,
 છઃકાય હણીને છમાયો ।
 તિલુ મેં મિશ્ર ધર્મ પડ્યો તો
 એ કિણુ વિધ મિલસે ન્યાયો રે ॥ મુ. ॥ ૨૪ ॥
 તેણા કહે તેહને પાણી પાયાં,
 એકન્ત પાપ બતાવે ।
 ચૌધે દિન આરમ્ભ કરીને છમાયે,
 તિલુ મેં મિશ્ર કિહાંધી થાવે રે ॥ મુ. ॥ ૨૫ ॥
 મિશ્ર માહે ધર્મ કેવે તિલુ રી સરખા રે લેજે,
 એ ઘણે સહ કહવાયો ।
 દિન્સા માહે ધર્મ થાપો તો
 મુત્ર સામો લેવો રે ॥ મુ. ॥ ૨૬ ॥
 અર્થ અનર્થ ને ધર્મ રે કાજે,
 એવ હજી મન બુદ્ધિ ।
 ધર્મ કાજે એવ હજી ત્યાંરી,
 મદા ઉંધી રથું ઉંધી રે ॥ મુ. ॥ ૨૭ ॥
 સમુચય આચાર સાધુ રે બતાવો,
 તિલુ મેં રાગ દ્વેષ મનિ આલો ।
 એ વચન મુજ મુજ દિવે વિમાસો,
 મન કરો ખાંચા તાણે રે ॥ મુ. ॥ ૨૮ ॥
 પ્રીત પુરાણી થી થાં સ્યૂં પદલી,
 નિત્ર સ્યું સિન સિન દર સમજાડો ।
 જે પારે મન મેં રાંડા દુવે તો,
 મુત્ર કાટી બગાડે રે ॥ મુ. ॥ ૨૯ ॥

સંવત અહારે વરસ તેત્રીસે,
 મેહતા શહર મઝારો ।
 વૈશાખ વદી દશમ દિન થાં ને,
 સીખ દીની હિતકારો રે ॥ મુ. ॥ ૩૭ ॥

॥ દોહા ॥

પહિલા અરિહન્ટ ને નમૂ, જ્યાં સાર્યા આતમ કામ ।
 વલે વિશેષે વીર ને, તે શાસનુ નાયક રવામ ॥ ૧ ॥
 તિત્તુ દારજ સાગી આપજા, પદુન્તા છે નિરવાજ ।
 સિદ્ધા ને વન્દજા કરે, જ્યાં મેળ્યા આપજા જાજ ॥ ૨ ॥
 આચારજ સારુ સારસા, ગુરુ રવના રી ખાજ ।
 ઉપાધ્યાય ને સરવ સાધુજી, એ પાંચૂ પદ વખાજ ॥ ૩ ॥
 વાંદીજે નિત તેદને, નીચા રીસ નમાય ।
 ગુરુ આલખ વન્દજા કરે, જ્યું ભવ ભવરા દુઃખ ભવ ॥ ૪ ॥
 ગુરુ કુરુ દોનૂ તણી, ગુરુ વિના ખમર ન કાપ ।
 પ્રથમ કુરુને આલખા, ગુરુ મૂતર રો ન્યાય ॥ ૫ ॥
 મૂતર સાખ દિયાં વિના, લોક ન માને વાત ।
 કાંબલ ને નર નારિયાં, દોરો મૂલ મિયાત ॥ ૬ ॥
 કુરુ અદિન અનન્ય છે, ને પૂરા કેમ કદાચ ।
 પાપ મા પરના કરે, ને ગુરુઓ વિત સાય ॥ ૭ ॥

॥ ઘાત ત્રીજી ॥

(૧૬૬ ગાથા રેખા મન કાવિ-વિદ્યા)
 ૧૬૬ ગાથા ૧૦૦૦ કાવિ રૂપે,
 ૧૬૬ ગાથા અનન્ય ૧૦૦૦,

કહતાં છે ન આવૈ તિજુ રો,

દમ ભાષ્યો ભગવન્તણ ।

સાધુ મત જાણો ધણુ ચલગત સૂં ॥ ૧ ॥

આધારમી થાનક મેં રહે તો,

પડ્યો ચારિત મેં લેદણ ।

નિશીથ રે દશમેં ઉદેરો,

ચાર માસ રો છેદણ ॥ સા. ॥ ૨ ॥

આદારે ઠાણા કહ્યા જૂવા જૂવા,

એક વિરાધે કોયણ ।

ખાળ કહ્યો શ્રી વીર જિજ્ઞેશ્વર,

સાધ મ જાણો સોયણ ॥ સા. ॥ ૩ ॥

આદાર સેનયા ને વસતર પાતર,

અમુખ સિયાં નહીં સન્તણ ।

દશવૈકાલિક છડે અધ્યયને,

લીટ કહ્યો ભગવન્તણ ॥ સા. ॥ ૪ ॥

અચિત વસ્તુ ને માલ સિરાઈ,

તો ગુમત ગુપત હુવે ખણ્ણ ।

મદાવરત પાંચું હી બાળે,

તિજુ રો ચીમારી દંડણ ॥ સા. ॥ ૫ ॥

એ તો બાવ નિશીથ મેં ચાલ્યા,

ઉગલીસમેં ઉદેશણ ।

ગુપ સાધુ વિજુ કુમ ગુજાઈ,

મુતની લીટી દેશણ ॥ સા. ॥ ૬ ॥

પુસ્તક પાતરા ઉપાસરાદિક,

સિચરાઈ લે લે નાખણ ।

આજા જુગ્મ કહી માલ જગાઈ,

દરે રૂદરથ રો દાખણ ॥ સા. ॥ ૭ ॥

આહુક ને તો કમ્યો કહીજે,
 કુચુરુ ણીય દલાસછ ।
 વેચણુવાલો કહ્યો વાણીયો
 તીનાં રો એક હવાસછ ।
 કય વિઠ્યમેં વરતે તે તો.
 મહા દાપ છે એહછ ।
 પેંતીસમાં ઉત્તરાધ્યયન મેં,
 સાધુ ન કહ્યો તેહછ ।
 નિત કે વહિરે એકજ ઘર કે,
 ચારાં મેં એક આદારછ ।
 દશવૈકાલિક તીજ અધ્યયને,
 સાધુને કહ્યો અઝારારછ ॥
 એ લાચે નિન ધોવઝ પાણી,
 તિમ્મ લોધ્યો સૂતર રો ન્યાય
 અનલાયાં બાણે નહીં રાધા,
 હયઝ રેવે છિપાયછ ॥
 નહિ કહ્યે ને ચમ્મુ રહિરે,
 નિમ્મ મેં પ્રાણી ખાણછ ।
 આચારાં પદિયે અનખંડી,
 કદિ રિયા અગવળ કારછ ॥
 પદિયે વરન નો પડે પડિયો
 જ્ય આણ જોડે રિયાણછ ।
 રિયા આગવ નોડા અલારંડ
 ને નિચા નહીં અઝારારછ ॥
 રોડે રોડે જોડે રિયાણે,
 રોડે રોડે રોડે આગવ ॥

શુદ્ધ ઉઘાડને આહાર વહિરાવે,

જદ કરે અણહુન્તા ફેનછ ॥ સા. ॥ ૧૪ ॥

સાધવિયાં ને જડણે ચાલ્યો.

તિજ રી મ કરો તાણછ ।

યાં લારે કોઈ સાધુ જડે તો.

જાગલ રા અહનાણછ ॥ સા. ॥ ૧૫ ॥

મન કરને જો જડણે વંછે,

તિજ નહીં જણી પરપીડછ ।

પૈતીસમાં ઉત્તરાધ્યયનમેં.

વરજ ગયા મહાવીરછ ॥ સા. ॥ ૧૬ ॥

પરનિદા મેં રાતા માતા,

ચિત મેં નહીં સંતોષછ ।

વીર હથો હરામાં અગમાંડે.

તિજ મેં તેરે દાપછ ॥ સા. ॥ ૧૭ ॥

ઠઠે દીક્ષા લે તો મો આગલ લીજે,

ઔર કનૈ ર દાલછ ।

કુશુરે એદવા સુસ દરાવે,

આ ચોરે લિન્ધી ચાલછ ॥ સા. ॥ ૧૮ ॥

છજ બંધા થી મમતા લાગે,

શુદ્ધ મું બેલપ થાયછ ।

નિશીથ ર ચાપે દેરો.

દઃ હથો વિનરાયછ ॥ સા. ॥ ૧૯ ॥

વિમળારમેં વહિરજુ જાવે,

આ સાધારી નહીં રીતછ ।

વરજ્યા આચારાંજ જુદ-૧૬૫ મેં

વલી ઉત્તરાધ્યયન નિશીથછ ॥ સા. ॥ ૨૦ ॥

તિજુ ને સાધુ કિમ સરધીને,
 લાગે બેગને રોગજી ॥ સા. ॥ ૨૭ ॥
 સમાચાર વિવરામુધ દડી દહી,
 સાની કર શુદ્ધ થોલાયજી ।
 કાગદ સિખાવે કરી આમના,
 પર હાથ દેવે ચલાયજી ॥ સા. ॥ ૨૮ ॥
 આવજુ ભવજુ બેસજુ ઉઠજુરી,
 ભયગા દેવે બતાયજી ।
 ઇલાહિ સાધુ કહે શુદ્ધ ને,
 તે બેઠું બરાબર થાયજી ॥ સા. ॥ ૨૯ ॥
 શુદ્ધને દેવે નાદ પાતરાં,
 પૂઠાં પરત વિશેષજી ।
 રજેદરજા ને પૂંજણી દેવે,
 તે બિટ દવા લેઈ બેજી ॥ સા. ॥ ૩૦ ॥
 પૂઠે તો કહે પરક દિયા મેં,
 દૂડ દપદ મન માંદિજી ।
 કામ પડે જળ ભય દિરાસે,
 ન મિટી અન્તર ચાદિજી ॥ સા. ॥ ૩૧ ॥
 કહે પરત્યાં શુદ્ધ ને રઈ
 બોલે બોલે અન્યાયજી ।
 કયો આચારાંગ ઉત્તરાધ્યયન મેં,
 સાધુ પરકે મિહન બધજી ॥ સા. ॥ ૩૨ ॥
 કહે શુદ્ધ મુ સાલા બાસો
 પોંચ નામ પદાયજી ।
 પરી પરી ચાલ્યાં વર્યાં ની,
 બેજ લે બૂધા બધજી ॥ સા. ॥ ૩૩ ॥

ઘોડી ઉપધિ શુદ્ધસ્થને દીધાં.
 વરત રહે નહીં એકજી ।
 ચૌમાસી ૯ નિશીથ મેં ગુંથ્યો,
 તિજુ છાડી છન ધર્મ દેકજી ॥ સા. ॥ ૩૪ ॥
 વિન આંકુસ જિમ દ્વાધી ચાલે,
 ઘોડા વિગર લગામજી ।
 એદવી ચાલ કુચરાં રી જાણે,
 કહવાને સાધુ નામજી ॥ સા. ॥ ૩૫ ॥
 અલુકંપા નહીં છહું પાન ની
 ગુણ વિન કહે અમે સામજી ।
 આ ચરચા અલુયોગ દુવારમેં,
 વિરસા પરમારથ લામજી ॥ સા. ॥ ૩૬ ॥
 કલો આચારંગ ઉતરાયેન મેં,
 સાધુ કરે ચાલત્રં વાનજી ।
 લેચી નિરહી દિષ્ટિ લેચી,
 તેા દુરે જાણ રી ધાનજી ॥ સા. ॥ ૩૭ ॥
 સરથ આદાર લે વિન મરવાડા,
 તેા વર્ષે રહીરી લામજી ।
 કામ મલિ પદકામ કરે જ્યું,
 કુચુલે માયા ધામજી ॥ સા. ॥ ૩૮ ॥
 જ્યાં જ્યાં ઉતારતા ચાલે,
 જમ ધારર માવાં જાવજી ।
 જરજા મુલન જેવાં વિન ચાલે,
 તે જિમ માયુ ધામજી ॥ સા. ॥ ૩૯ ॥
 જ્યાં ને લેચી મરવાડા,
 લેચા જ્યાં લામજી ।

ઇધકા રાખે દાય પુર ઉઠે,
 વડે બોલે મૃપાવાયલ ॥ સા. ॥ ૪૦ ॥
 રૂપુરૂ કર માંસ વધારે,
 કરે વિગેરા પૂરલ.
 માંમાં પરિજામાં નારયાં નિરખે,
 તે સાધુપણા ધી દૂરલ ॥ સા. ॥ ૪૧ ॥
 ઉપમજુ બે અધિકાં રાખે
 તિજુ મોટા કિયો અન્યાયલ.
 નિશીય દે સોલમે ઉઠેસો,
 થોભાસી ચારિત બાયલ ॥ સા. ॥ ૪૨ ॥
 મૂરખ ને ગુરુ એકવાં ભિલિયા,
 તે લેઈ કુખસી લારલ.
 સાચો મારગ સાધુ બનાવે,
 તે લગ્ના ને દુવે ત્યારલ ॥ સા. ॥ ૪૩ ॥
 એકવાં ગુરુ સાચા કરી માને,
 તે અન્ધ અજ્ઞાની બાળલ.
 દોઢા પડે ઉત્કૃષ્ટા તિજુ મે,
 રૂઝે અનન્તો દાસલ ॥ સા. ॥ ૪૪ ॥
 હલુકરમી છત્ર મુજુ મુઠ દરે,
 કરે ભારી કર્મા દેવલ.
 મૂર દો ન્યાય નિન્દા કર બને,
 તે દૂર્મે વડે વિચેરલ ॥ સા. ॥ ૪૫ ॥

॥ રાદા ॥

બેખ પદ્મો બગચાન દે, સાધુ નામ ધરાય.
 આચાર મેં ટીકા ધજા, ને દુષ્ટો દક્ષ લગ બાય ॥ ૧ ॥

ત્યાંને વાંદે ગુરુ જાણને, વલે ફૂડી કરે પખપાત ।
 ત્સે બોધ ને સાચા કરણ ખપે, ત્યારે મોટો શાસ મિત્યત ॥
 કુચુરો તણા પગ વાંદને, આગે જુગા હવ અનત ।
 વલે ખૂડે ને જુસી ઘણા, ત્યારે કહતાં ન આવે અત ।
 શાધ મારગ હે સાંકડો તિણમે ન ચાલે ખોલ ।
 આગાર નહીં ત્યારે પાપરો, ત્યાં વરત દિયા નયકોલ ॥૩॥
 બેખધારી ભાગલ ઘણાં, ત્યાંસું પલે નહીં આચાર ।
 કુણ કુણ અકારજ કર રહ્યા, તે ગુજનયો વિસતાર ॥૪॥

॥ દાસ ચાથી ॥

(આગ હવ ખિચાં ગુણ આદર એ રશા)

કુચુરો તણા ગરિત ગાવા કર મું,
 ગુજરની રહ સાખજી ।
 ગુમના આણુ ગુણા બવ હયાં
 થીવીર ગયા હે ભાવજી ॥
 માધ મર જાણુ હંતુ આચારે ॥૧॥
 એ પ કુચુરો મોલ કર જાણા,
 નો મુજ મુજ ખ કોલે રેખજી ।
 કા.ય જા ને કોલે નિરો,
 મુજ મારે રેખજી ॥૨॥
 જાણુ ને જાણી નુ રેખ રેખ
 રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ ।
 રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ
 રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ રેખ

જાણુ જાણુને સાધુ બહિરે,
 તિણુ લોપ દિયો આચારણ ।
 તે પ્રત્યક્ષ સાદમો આણ્યો લેવૈ,
 ત્યાંને કિમ કહિજૈ અણુમારણ ॥ સા. ॥ ૪ ॥
 એ આણ્યાચાર ઉઘાડી સેવૈ,
 જે સાદમો આણ્યો લે આહારણ ।
 દશવૈકાલિક તીજૈ અધ્યયને,
 કોઈ લેવો આંખ ઉઘારણ ॥ સા. ॥ ૫ ॥
 સાધ સાધવી કહે માત્રે,
 એણુ દરવાજે જાયણ ।
 વીર વચન સું હિસા પડિયા,
 ચવડે કરે અન્યાયણ ॥ સા. ॥ ૬ ॥
 ગાંધ નગર પુર પાણુ પાડો,
 તિત્રરો દુવૈ એક નિકાલણ ।
 તિદાં સાધ સાધવી નહીં રહે બેડા
 આ બાંધી ભગવન્ત પાલણ ॥ સા. ॥ ૭ ॥
 એણુ દરવાજે સાધ સાધવી,
 જાવૈ નગરી બારણ ।
 તે અપ્રતીત હે લોકાં મેં,
 કેઈ વરન બાળે દુવૈ ખુવારણ ॥ સા. ॥ ૮ ॥
 જુદા જુદા નિકાલ પૈ તે પિત્ર
 કેઈ જાવૈ એણુ દરવાજણ ।
 પિા દાસ ન માનૈ કિલની
 વડે ન માનૈ મન મેં લાગણ ॥ સા. ॥ ૯ ॥
 એ નિકાલ તિદાં નહિદુર્લ વરુણ,
 તે કિમ જાવૈ એણુ દુરણ ।

એ બૃહત્કલ્પ રે પહિલે ઉદ્દેશે,

તે બુધવન્તા કરો વિચારછ ॥ ૪ ॥

ગૃહસ્થને ઘર જાય ગાયત્રી,

જો જાડિયો દષ્ટે દુવારછ ।

તિહાં મુખ સાધુ તો ફિર જાય પાછા,

ભાગલ જાવે ખોલ કિવારછ ॥ ૫ ॥

કેઈ ભેખધારી રે એહવી સરખા

જો જાડિયો દષ્ટે દુવારછ ।

તો ધણી તણી આગન્યા લેઈ ને

માંદિ જાવે ખોલ કિવારછ ॥ ૬ ॥

હાથ સૂં સાધ કિવાર ઉઘાડે,

માંદિ જાવે વહિરજી ને આદારછ ।

હસતી હીલ્લા કરે પડપટ્ટા,

તે ચિરસ દુવા વિકરાલછ ॥ ૭ ॥

કિવાર ઉઘારી ને આદાર વહિરજી રે,

મૂલ ન સરખે પાપછ ।

હા ન ગયા તો ખમુ ગયા સરીખા,

આ કરે રાખી હે ધાપછ ॥ ૮ ॥

કિવાર ઉઘાડ ને વહિરજી ને જાવે,

તો દિસા છવાં રી ધાપછ ।

તે આવમુગ મુનર મોંદ વરજ્યો,

ચોંધા અધ્યયન રે અંરછ ॥ ૯ ॥

ચાંવ નગર બારે ઉનરિયો,

હરક મુખવાગે નહિછ ।

જો સાધુ રાગ રહે નિતુ રાગે,

તે નહીં નિતુ આજ્ઞા અંદેછ ॥ ૧૦ ॥

એક રાત રહે કટક મેં તિજુ ને

આર માસ રો. છેલ્લું ।

એ બૃહત્કથા રે તીજે ઉદસે,

તે મુલુ મુલુ મ દરો ખેલ્લું ॥ સા. ॥ ૧૭ ॥

ઇસા દાપ જાણી ને સેવે,

તિજુ છાડી જીજુ ધર્મ રીતલું ।

એહવા સિદ્ધ આચારી ભાગલ

ત્યાંરી કુજુ કરસી પરતીતલું ॥ સા. ॥ ૧૮ ॥

બિન કારજુ આંખ્યાં મેં અંજળુ

જો ઘાલે આંખ મઠારલું ।

ત્યાંને સાધવિયાં કેમ ચરધીજી,

ત્યાં છોક દયો આચારલું ॥ સા. ॥ ૧૯ ॥

બિન કારજુ જો અંજળુ ઘાલે

તો શ્રી જિન આજ્ઞા બારલું ।

દશાૈકાલિક તીજે અધ્યયન,

તે ઉપાદેશ અનાચારલું ॥ સા. ॥ ૨૦ ॥

વસ્ત્ર પાત્ર પાષી પાનાદિક,

જાપ મૃદસ્થ રે ઘરે મેલ્લું ।

પડી વિદાર દર રે ઘણી બલામજુ,

નિજુ પ્રવચન રીધા દેલ્લું ॥ સા. ॥ ૨૧ ॥

પડે મૃદસ્થ આંદમા સાંદમા મેલ્લ્યાં,

દિસ્થાં હયા ની ધાયલું ।

નિજુ દિસા મુ મૃદસ્થ ને સાધુ,

રાત્રી બાની દુર્ગે તપ્પલું ॥ સા. ॥ ૨૨ ॥

જાર ઉપરાંતે મૃદસ્થ આન,

તે રિખ મુઠુ ધાયલું ।

નરીય રે બાર મેં ઉઠ્યો,

ચૌમાસી ચારિત જાયછ ॥ સા. ॥ ૨૩ ॥

વલે વિઝ પાલેદાં રહે સગા નિજ

શુદ્ધરથ રા ઘર માંયછ ।

ઓ સાપખણ રહસી કિમ ત્યારે,

લેવો સૂતર રે ન્યાયછ ॥ સા. ॥ ૨૪ ॥

એ વિઝ પાલેદાં રહે એકજ દિન,

તિજને હું કહ્યો મારીકછ ।

નરીય રે હરે ઉરે,

નિદાં લેય હરો તદ્દતીકછ ॥ સા. ॥ ૨૫ ॥

માનપિતૃહિક સગા મનેડી,

ત્યારા ઘર મેં રખે ખાલછ ।

ત્યારે પરિમને સાપ દિગારે,

આ ચાંદ કુચરે રી માલછ ॥ સા. ॥ ૨૬ ॥

મનીનારમાપ દિગારે રૂપિયા,

વગન પંચમાં બામછ ।

વલે પદમાં બા કપડ મુ લેવે,

ત્યા પદિસ બિમાપે મંત્રમછ ॥ સા. ॥ ૨૭ ॥

ત્યા નીચાન કામ દિગારે,

વિજ રે મંદુ ન બિલિંધ રેવછ ।

વલે વગ નામના કામ ત્યારે,

ત્યા લખાય જાય ન રેવછ ॥ સા. ॥ ૨૮ ॥

ત્યા પદ રે કુચ કદિ દેવવર,

કુચ ન રેવછ કુચ ન રેવછ ।

વિજ રે કાચ કાચ કાચ રેવછ,

ત્યા કાચ કાચ કાચ કાચ રેવછ ॥ સા. ॥ ૨૯ ॥

ઉન્હાલે પાણી ઠારે,

ગૃહસ્થ રા કામ મજારછ ।

ને જળ પાછા સૂપે,

તે શ્રી જિન આજ્ઞા બારછ ॥ સ્ત્રા. ॥ ૩૦ ॥

રા ભાજન મેં સાધું,

છમે અસલાહિક આહારછ ।

ને ભિષ્ટ દહો દશવૈકાલિક મેં,

છડા અધ્યયન મજારછ ॥ સ્ત્રા. ॥ ૩૧ ॥

સાંગ પહિર સાધવિયાં બાજે,

પિતૃ ઘટ માંહિ નહીં વિવેકછ ।

વાર ઠરે જડ જડે કિવાડ,

વડે જિન માંહિ વાર અનેકછ ॥ સ્ત્રા. ॥ ૩૨ ॥

માતરે ગાયરી જાયે,

જળ આઝા જડે કિવારછ ।

સામાં કનૈ આવૈ તોહી જરને,

ત્યારેં બિગર ગયો આચારછ ॥ સ્ત્રા. ॥ ૩૩ ॥

વિયાં ને જણો આલ્યો,

તે શીસાદિક રાખ્યું કાજછ ।

રા કામ ને જડે સાધવી,

તિજુ ઠાડી સંજમ લાજછ ॥ સ્ત્રા. ॥ ૩૪ ॥

વસગ માંહિ દિસા દહી જણિયાં,

આલોપત્ર ખાંતે નાદિછ ।

રા કરને લગ્યો નાદિ વડે,

ઉત્તરાધ્યયન પૈતીસમાં માંહિછ ॥ સ્ત્રા. ॥ ૩૫ ॥

વપ આદ ર વાદરી આજે,

કેડ વાસી રાખે રાજછ ।

તે બાથ મેલે શુદ્ધસ્થરા ઘર મેં,
પછે નિત લ્યાવે પરભાતજી ॥ સહ ॥ ૩૧ ॥
આપ રો થકો શુદ્ધસ્થ ને સુપે.

ઓ મોટો રાજ પિછાળજી.
વડે બીજો રાજ વાસી રાખ્યાં રે,
તીજો અનૈજો રો જાળજી ॥ સહ ॥ ૩૨ ॥

વડે ચીથો રાજ પૂછ્યાં જૂઠ બોલે,
વાસી રાખ્યો ન કદે મૂલજી.

કેઈ બેખપારી છે એલવા ભાગલ,
ત્યારે જૂઠ કપડ છે ગૂલજી ॥ સહ ॥ ૩૩ ॥

ઓગપ આદ ર વાગી રાખ્યાં,
વરનાં મેં પડે વચારજી.

કયો ભરીશલિ તીજેં આપવને
વાગી મર્જ નો અખાચારજી ॥ સહ ॥ ૩૪ ॥

કેઈ આપાગમી પુખ્ત વદિરે,
વડે નેદિજ રીધાં માલજી.

ને પિત્ર મદમાં આપ્યાં વદિરે,
ત્યારે મારી અજુકપે પાવજી ॥ સહ ॥ ૩૫ ॥

કેઈ આપ ન રીધાં ને નિગરે,
મની ને મેલે મારજી.

પુખ્ત ને ન રીધાં ને નિગરે,
વડે રીધે રીધે રીધે અજુકપે ॥ સહ ॥ ૩૬ ॥

વડે રીધે રીધે રીધે અજુકપે,
વડે રીધે રીધે રીધે અજુકપે.

વડે રીધે રીધે રીધે અજુકપે,
વડે રીધે રીધે રીધે અજુકપે.

મેહલાવૈ ઓર તલે ઘર.
 ઠસડો સોઠા ફરૈ કામલ ।
 હાથ પરત આપાં વિન.
 દીક્ષા રે મૂડે તામલ ॥ સા ॥ ૪૩ ॥
 ડયાસી વિઠલાં મું કરતાં.
 પરત લિખે દિન રાતલ ।
 નેક મરૈ નિજ લિખનાં.
 ફરૈ ત્રસ ધારર રી ઘાતલ ॥ સા ॥ ૪૪ ॥
 સાધુ પરત લિખાવૈ.
 તિજ સંયમ દીધો ખોયજો ।
 રદિન છે એકવા દુષ્ટી.
 તે નિશ્ચય સાધ ન હોયલ ॥ સા ॥ ૪૫ ॥
 દુષ્ટીને પરત નિખી તે.
 આધારમી બજલ ।
 પરત તો સાધુ વદિરૈ.
 તો ભાગલ રા એકનામલ ॥ સા ॥ ૪૬ ॥
 દુષ્ટ પરત રાણા મેં રાખે.
 આધારમી બજલ ।
 મેલ દુવા તે સવલા દુઆ.
 તિજ મેં રાંધા મન આજલ ॥ સા ॥ ૪૭ ॥
 રમી રા લેચલ રસે તો.
 ઉત્તરો કાલ અનન્તલ ।
 દિન દસો તિજ સાધુ ને.
 ભગરતી મેં ભગવન્તલ ॥ સા ॥ ૪૮ ॥
 ધણે સાધ સમીપે આજો.
 દરે વરે પન રૂણલ ।

જઈ સાધુ હાથ દે તિજુ રે માથે,
આ ચોડે કુચુરુ રી ચાલતી ॥ સ્તા ॥
નૃદસથ રે માથે હાથ રેવે તો,

નૃદસથ બરોબર લાગતી ।

એહવાં વિકલાં ને સાધુ સરખે
તે પિતૃ વિકલ સમાનતી ॥ સ્તા ॥ ૧

નૃદસથ રે માથે હાથ દિયો તિજુ,
નૃદસથ સુ દીપો સંબોગતી ।

તિજુને સાધુ કિમ સરધીજે,
લાગો લેગ ને રાગતી ॥ સ્તા ॥ ૨

દશવૈકાલિક આચારાંગ માંડી,
વલે લેવો મૂત્ર નિરસીધતી ।

નૃદસથ ને માથે હાથ રેવે
આ પ્રવૃક્ષ ઉપી રીતતી ॥ સ્તા ॥ ૩

ચાલ કરે ને ચાર તળી પરે,
મગ પામીગર બધું તામતી ।

ઉલ્લા બધું તિજુ ને ઉચાંચે,
તે બધું મૂકે એરે ગામતી ॥ સ્તા ॥ ૪

આંગે આદાર દિખાવે તિજુ ને,
પ્રાણી મરી દિખાવતી ।

લોકો કાલજ દેખ બદલે,
એવું ન મૂકે અમલતી ॥ સ્તા ॥ ૫

કુવિલ મેજઃ કાલજ આપડે,
ન મૂકવિલ દેડે બદલતી ।

કાલજ કાલજ કાલજ બદલતી,
કાલજ કાલજ કાલજ બદલતી ॥ સ્તા ॥ ૬

મૂંઠ મુંઝાયં બેસો દીધો,

ત્યાં મું પલે નહીં આચારણ ।

ભૂખ તપા પિણુ કમણી ન આવે,

જદ લેવે, અમુક પિણુ આહારણ ॥ સા. ॥ ૫૬ ॥

અનલ અત્તેગ ને દીક્ષા દીધાં,

તો ચારિત્ર રો હુવે ખણ્ણ

નિશીથ રે ઉદ્દેશો ઇચ્છાર મે,

ચૌમાસી રો હજી ॥ સા. ॥ ૫૭ ॥

વિવેક વિકલ ખાલક જૂઠા ને,

પહિરાવે સાંગ સિતાખણ ।

ત્યાંને છવાદિક પદારથ નવ રા,

જખક ન આવે જખણ ॥ સા. ॥ ૫૮ ॥

શિશ્ય કરજો તો નિપુણ બુધ વાસો,

છવાદિક જાણે તાહિણ ।

નહીંતર એકલ રહજો ટાલા મે,

ઉત્તરાધ્યયન બતીસમાં માંહિણ ॥ સા. ॥ ૫૯ ॥

કેઈ દેહી લીપે દુધાં મું ધાનક,

ને પિણુ દગલિયા ફરણ ।

હસગા હામ ફરે તિણુ સાધુ,

ખાડી બેખ માંદે ફરણ ॥ સા. ॥ ૬૦ ॥

જે દેહી લીપે ધાનક ને સાધુ,

નિજુ થી નિજુ આજ્ઞા બંગણ ।

તીખ વરન રી તીણ ભાવના,

નિહાં વરબધા દરામે અંગણ ॥ સા. ॥ ૬૧ ॥

હતી સાધવિયાં હે ટાલા મે,

વસે કારણ ન પાવો દેવજા ।

તો પિતૃ દાય સાધવિયાં કરે ચોમાસો,
ઓ દાય ઉઘડો લેયછ ॥ સા. ॥ ૧૧ ॥

દાય સાધવી કરે ચોમાસો,
તે જિન આજ્ઞા મેં નાદિછ ।
ત્યાંને વરખયો છે વ્યવહાર સુતર મેં,
પાંચમા ઉરેશા માંદછ ॥ સા. ॥ ૧૧ ॥

કારજ વિના એકલી સાધવી,
અસત્યાદિક વદિરજ લયછ ।

વયે કરે પત્ર એકલી લાવે
તે નદિ જિન આજ્ઞા માંવછ ॥ સા. ॥ ૧૧ ॥

વયે એકલી ને રદલો વરખયો,
કયાદિક બેલ અનેકછ ।

જુદા-૧૧૫ રૂં પંચમે ઉરેશ
તે મમજો આજુ વિશેછ ॥ સા. ॥ ૧૫ ॥

ગુરુ એદરા હીજ આધારી,
માથં મૂ રે જિઝાવજી ।

આપ તજા જિજ્ઞાસ મૂ ૧૨થં
જિન માગે તિથ વિદેવજી ॥ સા. ॥ ૧૧ ॥

૧૨મ ગુરુ મેં મુરે ૧૨ થાને,
તે જિજ્ઞાસ મેં અપા. ૧૨મ ।

ગુરુ મેં ૧૨ ૧૨ અપા. ૧૧ ।

તે જિજ્ઞાસ મેં અપા. ૧૨મ । ૧૨મ

અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ

અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ

અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ

અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ મેં અપા. ૧૨મ

ધમ સાંભલ ઉત્તમ નર નારી.

છોડો કુગુરુ નો સંગણ ।

સતગુરુ સેવો મુખ આચારી

દિન દિન ચડતે રંગણ ॥ સા. ॥ ૬૯ ॥

આ સજ્જાય કરી કુગુરુ ઓલખાવણ,

શહુર પીપાડ મઝારણ ।

સંવત્ અઠારે ને વરસ ચૌતીસ

આસોજ સુદી સાતમ છુધવારણ ॥ સા. ॥ ૭૦ ॥

॥ દોહડા ॥

કેઈ ભેખધારી ભૂલા થકા. કર રહ્યા કૂડી તાણ ।

અમન બતાવે સાધુ રે. તે સૂતર અરથ અભાણ ॥૧॥

ત્યાં સાધપણો નહીં આવખ્યો, ભૂલા ભ્રમ ગિવાર ।

સર્વસાવધ ત્યાગ્યો મુખસું કહ્યે. વલે પાપરો કહ્યે આગાર ॥૨॥

આહાર પાણી કપાદિક ઉપરે, ઉલે સદા રહ્યા મુરઝાય ।

એદવા ભેખધારયાંરે ઇમતખરી, પિણુ સાધારે ઇમત નહીં કાય

આર ગુણહાજા ઇમત કહી, ત્યાં ન દીસે મત સિગાર ॥

દેરા મત ગુણહાજો પાંચમે, આગે સરવ મતી અબુગાર ॥

લે સાધાં રે ઇમત હુવે, તો સર્વ મતી કુળ હોય ।

ત્યાંરા ભાવ ભેદ પ્રકટ કરે. તે સાંભલખ્યા સદુ કોય ॥૫॥

॥ દાલ પાંચવી ॥

(આ અનુક્રમ્યા નિન આજ્ઞા ને—એ રશા)

શાવીસમાં ત્રી વીર વિનેધર,

નિરોધ આહાર આલીને ખાણે ।

મુખ પરિજામ ઉદરમે ઉચારયો.

નિતુમંદી મુરખ પાપ જનાયો ॥

૧૭ પાખડઃ મન રો નિરંજા કીલિ ॥ ૧ ॥

અનન્ત મીંચીમી મુગન મઈ તે.

આદાર રવાણ થા રોજનુ ઘણી ॥

નિતુ મંદી પાપ જનારે અગની.

ત્યાં મગાતાં રે સિર રીપા અગ્નિ ૩૪ ॥ ૨ ॥

મરન માવધ યેમ રા ત્યામ કરીને.

મરન પ્રતી મુખ માંધ રદારે ॥

નિરજ નરજ પુરતાં રે અગની.

૧૮ મન રો આમારે જગરે ૩૫ ॥ ૩ ॥

કેવલ અગ્નિ રે માંધ અનન્ત.

માંધરિયં રો ઉદ ન પડે ॥

મરતાં રો અદાર અપર્મ મંદિ વારો.

નિતુ આંખ મીંચીને રિંડ અંધારે ૩૬ ॥ ૪ ॥

૧૯ રો જનમ મુખે નિતુ રિનવી.

૩૭ ને જનુ જલિની ન તારે ॥

ને રિનુ અગિરનની અગ્નિ મુ

નિતુ અગ્નિ મુખે પાપ અગ્નિ ૩૭ ॥ ૫ ॥

૨૦ જગત ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

અગિરન રો અગ્નિ મુ ૩૯

અગ્નિ અગ્નિ અગ્નિ અગ્નિ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

કિલ્લ હી શૃદ્ધસ્થ લીલોતરી ને ત્યાગી,

છવે જ્યાં સગ આણુ વૈરાગી ।

સાધપણે લેઈ ઇન્દ્ર સરખે,

તો વિવેક વિકલ ખાયવા કાંઈ લાગે ॥ ૪. ॥ ૮ ॥

અધર્મ જાણે લીલોતરી ખાધાં,

તો પચખાણુ લાગે કિલ્લ લેખે ।

ચર મેં થકાં જાવજીવ ત્યાગી થી,

ઇત્તુ સાહમું મૂરખ ક્યું નહીં દેખે ॥ ૪. ॥ ૯ ॥

કિલ્લ હી શૃદ્ધસ્થ જે જે વસ્તુ ત્યાગી થી,

તો અધર્મ શે મૂલ ઇન્દ્ર જાણે ।

સાધપણે લેઈ સંવત્સ લાગે,

તે ક્યું ન પાસે સિયા પચખાણુ ॥ ૪. ॥ ૧૦ ॥

ઇન્દ્ર સરખે ને મૂંસ ન પાસે,

તિલ્લ લાગલ રે છે ભારી કર્મ

મારગ દેહને દિગ્ગજ પરિયા,

સાધ આહાર કિયાં મેં સરખે અધર્મો ॥ ૪. ॥ ૧૧ ॥

કરે વૈયાવચ્ચ ચેલા ગુરુ રી,

કર્મ તણી કોઠ તેહ ખખાવે ।

તીર્થકર ગાવ જંધે ઉત્કૃષ્ટો,

પિત્તુ ગુરુ ને મૂરખ પાપ જનાવે ॥ ૪. ॥ ૧૨ ॥

દસ વીસ ચેલા પત્રીકમળા કરને,

ગુરુ રી વૈયાવચ્ચ કરજ ને આવે ।

તો ગુરુ ને પાપ લગાવ અજ્ઞાની,

દુરંગ મંચ કાંચ પડુંચાવે ॥ ૪. ॥ ૧૩ ॥

ગુરુ ને પાપ લાગે વૈયાવચ્ચ કરાયાં,

સુવચ્છેદે કો હી ન ચાલે

મૂલમતી જીવ ભારી કરમા,

ઓ પિતૃ માયો અબુદુન્નો ઘાલ્યો । ૪૭૧ ।

ગુરુ ને પાપ મું બેલા ક્રિયા મે.

થેલા રા કર્મ દરે કિજુ લેખે ।

અભિન્તર દૂરી ને અન્ધ થયા તે,

સુતર સાંદ્યો મૂલ મૂલ ન રખે ॥ ૪૮ ॥ ૧૫ ।

શાપ માંદોમાંદો દરે ન લેઈ,

વસતર પાતર આદાર ને પાણી ।

તે પિતૃ લીધા મે પાપ બનાવે,

અંદુલી રૂપાતર લોલે ગણી । ૪૯ ॥ ૧૬ ।

શાપર ને પર્મ શાપાં ને ગદિરાપાં,

પિતૃ મે પ ગદિરી દયા પાપ મું બારા ।

શાપર નિરૂપા માપ રખાયા

આ પિતૃ માપ, રૂંદે બેખપારી । ૫૦ ॥ ૧૭ ।

એ પાપ માંડે ભાગે અદર ક્રિયા મે

નિતૃ ને પાપ મે માજ રાંધે રાગો ।

નિતૃ રી અન્ધ રાખે નિતૃ મે મે

કાપ ને કાપ મે મૂલ નિરૂપા ॥ ૫૧ ॥ ૧૮ ।

કાપ ને પાપ અન્ધ ને અન્ધ

માપ ને માપ મે મૂલ ને મૂલ ।

શાપ ને પાપ અન્ધ ને અન્ધ

પાપ રી મૂલ માપ ને મૂલ ॥ ૫૨ ॥ ૧૯ ।

શાપ ને પાપ અન્ધ ને અન્ધ

માપ ને માપ મે માપ ॥ ૫૩ ॥ ૨૦ ।

શાપ ને પાપ અન્ધ ને અન્ધ

માપ ને માપ મે માપ ॥ ૫૪ ॥ ૨૧ ।

છૌં ગુણદાણે પરમાદ દહીને,
 સાધાં રે ઇતથ થાપે ખાવારી ।
 પૂછે તો કહૈ મહે સરવ પ્રતી છા,
 ઓ પિણુ જૂઠ જોસે લેખધારી । ઇ. ॥ ૨૧ ॥
 છૌં ગુણદાણે પરમાદ દહો તે,
 ફિણાહક વેલાં લાગતો જાણે ।
 વિષે કષાય અશુભ ભોગ આયાં,
 પિણુ મૂદમતી દરે ઉન્ધી તાણે ॥ ઇ. ॥ ૨૨ ॥
 પ્રમાદ કહૈ આહાર ઉપધ સું,
 કર રહ્યા કુણુદિ દહી વિષવાદો ।
 આહાર ઉપધ કેવડી પિણુ આણે,
 કૌં ગયો ત્યારે પરમાદો ॥ ઇ. ॥ ૨૩ ॥
 અપ્રમાદી દહ્યા સાતમે ગુણદાણે
 પ્રમાદ નહીં તિણુ ગુણુ ઠાણા આગે ।
 આહાર ઉપધ ઉવે પિણુ ભોગવતા,
 ત્યાં સાધાં ને પ્રમાદ કયું નહીં લાગે ॥ ઇ. ૨૪ ॥
 કેવડી આચરિયો હમરથ આચરે,
 કેવડી ત્યાગો તે હમરથ ત્યાગે ।
 આહાર ઉપધ કેવડી જયું ભોગવિયાં,
 નિણુ સાધા ને પ્રમાદ ફિણુ વિણુ લાગે ॥ ઇ. ૨૫ ॥
 સાધ આહાર કરતાં ચારિત કુશલે
 મુખ પરિણામ સું દરે આગણા દર્મો ।
 જાદ ઉન્ધમતી કોઇ અવડો જોસે,
 ઘણો ખાવે તો ઘણો દોરે ખર્ચો ॥ ઇ. ૨૬ ॥
 પાદર રાત તાંડ માધ લિયે રાખે,
 ધર્મ દયા દહે મોરે મંડળો ।

ઉભુ બિન્ધમતી રી સરધા રે લેખે,
આખી રાત મેં કર્યો વખાણો ॥૬॥
જોણા સું સાધુ કરે પરસેદણ,

કાઠવા હર્મ આત્ર ને ઉદરણી।
ઉભુ બિન્ધમતી રી સરધા રે લેખે,
આખો હી દિન પરસેદણ કરણી ॥૭॥

મરનદા સું આહાર સાધાં ને કર્યો,
મરનદા સું કર્યો વખાણો।
મરનદા સું પરસેદણ કરણી,
સમજે રે સમજે મેં મૂઠ અપાણો ॥૮॥

કારણ આહાર સાધાં ને કર્યો,
ધણે ધણે ખાગી કિતુ રોખે।
ઘાસમાં ઉતરાયગન મેં હું,
વડે છોડી મારું મૂઠ કયું નહીં રોખે ॥૯॥

હું મમ દુનિ આજ આહાર લિયા મેં,
તો ક્યાંને કરે આહાર મેં પચખાણો।
પ.પ જાણી ને જાણ કરે હું,
જિયા જુદાં બેઠે કાદી પડ્યા ॥૧૦॥

મ.પ કાઠવા મેં જાણે, દુનિ મેં જાણે,
જો મુજ મેં ન હોય નિરજ પડ્યા।
જો મુજ મેં ન હોય નિરજ પડ્યા,
જો મુજ મેં ન હોય નિરજ પડ્યા ॥૧૧॥

જો મુજ મેં ન હોય નિરજ પડ્યા,
જો મુજ મેં ન હોય નિરજ પડ્યા,
જો મુજ મેં ન હોય નિરજ પડ્યા,
જો મુજ મેં ન હોય નિરજ પડ્યા ॥૧૨॥

કેઈ સાધુ સાધાં ને આહાર દેવણુ રા,
 ત્યાગ કરે મન ઉછરંગ આણે ।
 ઉણુ ઉલટ બુદ્ધિ રી સરધા રે લેખે,
 એ પિત્રુ પાપ તણા પચખાણે ॥ ઇ. ॥ ૩૪ ॥
 કેઈ સાધુ સાધાં રી ન કરે વૈયાવચ્ચ,
 ત્યાગ કરે મન ઉછરંગ આણે ।
 ઉણુ ઉલટ બુદ્ધિ રી સરધા રે લેખે,
 એ પિત્રુ પાપ તણા પચખાણે ॥ ઇ. ॥ ૩૫ ॥
 સાધાં મૂલ ગુણ મેં સવ સાવજ ત્યાગ્યો,
 તિજુ સું નવાં પાપ ન લાગે જાણે ।
 આગલાં કર્મ કાટણુ સાધાં રે,
 ઉતર ગુણુ છે દરા વિધ પચખાણે ।
 આ સરધા શ્રી જિનવર ભાષી ॥ આકડી ॥ ૩૬ ॥
 કેઈ વાસ બેલાદિક કરે સંથારો,
 કાઈ સાધ કરે નિત રો નિત આહારો ।
 પાપ રા ત્યાગ દાયાં રે સરિખા,
 પિત્રુ તપ તણે છે ભેદજ -યારો ॥ આ. ॥ ૩૭ ॥
 જૈણા સું ચાલ્યા જૈણા સું ઊણા,
 જૈણા સું જૈણા જૈણા સું મુવંતા ।
 જૈણા સું ભોજન દિયા જૈણા સું ખોલ્યા,
 તિજુ સાધુને પાપ ન કહ્યો ભગવંતા ॥ આ. ॥ ૩૮ ॥
 દશવિશલિક શ્રોષ અધ્યયને,
 આશ્રમી ગાથા અરિદંત ભાષી ।
 ઇ:ખોલ સાધુ જૈણા સું દિયા મેં,
 પાપ દરે ભારીકરમા અન્દાખી ॥ આ. ॥ ૩૯ ॥
 નિરવધ ધાણરી તરેધરાં રી
 ધોણરી સાધન ભગવંત ભાષી ।

દશાૈકાલિક પાંચ મેં અધ્યયને.

બાણુંમી ગાયા બોલે સાખી ॥ આ. ૧

મુખ આદાર ક્રિયા સાધુ સદગત જાણે,

નિરદોષ ક્રિયાં .. જે સદગત હાતા

દશાૈકાલિક પાંચ મેં અધ્યયને

પદ્ધતિ ઉદરના રી ઉદ્ધતી ગાયા ॥ આ. ૨

સાત દર્મ સાધુ દીલાં પડે

મુજનો આદર કર નિમ્ન કાણે ॥

બગચની મૂળ પાદલ પુન ખંધી,

નરના ઊંચા નવ નંખાણે ॥ આ. ૩

આદાર રૂં મુઠ રી આગળ મૂ.

નિમ્ન માન્ય નંવીન કયા છે મારી ॥

આદરના અધ્યયન જ્ઞાન ને જઈ

માંગેા રીતે કરે. મનને પિાખે ॥ આ. ૪

જાન એક નંક એક કમગરી,

મજાં જે સદગ મુખ ન કાંપે ॥

મુખ વચન અધ્યયન આદર ન

આદર રીતે કરે મુખ અંધ ॥ આ. ૫

મજાં જે સદગ કદ મુખ

નિમ્ન કદ રી નંક કદ નિમ્ન ॥

મજાં જે સદગ કદ નિમ્ન કદ

મજાં જે સદગ કદ નંક કદ ॥ આ. ૬

સમજુ ઘેણા ને મૂક ઘણા, પાંચ મ આરે ચૈન ।
 સેખ લેઈ સાધુ તણા, કરસી કુડા ફેન ॥ ૨ ॥
 સાધુ અદ્ય પૂજા હુસી, ઠાણા અંગ મે સાખ ।
 અસાધુ મહિમા અતિ ઘણી, શ્રીવીર ગયા છે ભાખ ॥ ૩ ॥
 કુંદેવ કુગુરુ કુધર્મ મે, ઘણા લોક રહ્યા બંધ હોય ।
 બોલખને નિરણા કરે, તે તો વિરલા જ્યે ॥ ૪ ॥
 સાધુ મારગ છે સાંકડો, સોલા ને ખમર ન કાય ।
 નિમ દીવે પડે પતંગિયો, તિમ પડે પગાં મે જાય ॥ ૫ ॥
 ઘણા સાધુ ને સાધવી, આવક આવિકા લાર ।
 ઉલટા પડી નિજુ ધર્મ ધી, પડસી નરક મઝાર ॥ ૬ ॥
 મહા નિશીથ મે મે સુણી, શુણુ વિન ધારી સેખ ।
 સાખાં કોણં ગમે સાવધાં, નરક પડતાં દેખ ॥ ૭ ॥
 લીધા પ્રત ન પાલસી, ખોદી કિટ્ટ અયાણુ ।
 તિજુને કહી છે નારકી કોઈ આપ મ લેજ્યો તાણુ ॥ ૮ ॥
 આગમ ધી અવલા વહે સાધુ નામ ધરાય ।
 ગુપ્ત કરણી ધી વેગલા, તે કહ્યા કહા લગ જાય ॥ ૯ ॥

॥ દાસ છટ્ટી ॥

(ચન્દ્રમુખ રાજ મુન્દ્રે એ રચી)

સીધા ઘર આપે સાધુ ને,
 વડે ઓર દરાવે આનંદે ।
 એદવા ઉપાસરા બોગવે,
 ત્યોને વચર કિરિ લાનંદે ।
 નિજુને સાધુ

અન્નિયં વ ૧ ॥

આચારાંગ હૈ કહ્યો,

મહા દુષ્ટ દોષજી છે તિનું મેં રે ।

એ વીર વચન સવસો કરો,

તો સાધુ ખજા નહીં તિનું મેં રે ॥ નિ ૧ ॥

સાધુ અરથે કરાવે ઉપાસરો,

છાપો લિખો શુદ્ધરથ બાલ રાગી રે ॥ નિ ૨ ॥

નિનું ધાનક મેં રહે નેહને,

સાવધ કિરિયા લાગી રે ॥ નિ ૩ ॥

નિનું ને બાવે તો શુદ્ધરથ કહ્યો,

લિખો આચારાંગ સાખી રે ।

બેખપારી કહ્યો સિદાંત મેં,

નિનું રી બમવન કાનુ ન રાખી રે ॥ નિ ૪ ॥

સિદ્ધાનત્ર પિઃ બાગે,

જોડે કુનુદ કેવરે કપરી રે ।

પણી દાઃ આગા લે ઓર રી,

કામ આદામલિ ના લેખી રે ॥ નિ ૫ ॥

કામલો કેવરુ લાગે નેહને,

નિર્મલિપ મેં રે ॥ નિ ૬ ॥

અનુપામી કહ્યો કાવિવિનો,

અનુપામ રી ॥ નિ ૭ ॥

અનુપામ અનુપામ રી ॥

અનુપામ અનુપામ રી ॥

અનુપામ અનુપામ રી ॥

અનુપામ અનુપામ રી ॥

અનુપામ અનુપામ રી ॥

અનુપામ રી ॥

ચૌમાસી ૩૩ કહ્યાં નિશીથ મેં,
 વરત લાંગ હુવે ખાલી રે ॥ તિ ॥ ૮ ॥
 દરે વાંસાદિક નો બાંધવો.
 વસે કિયા લીંત ના ચેળ રે ।
 છાયા લોખો તેહને કહીને,
 સારી કર્મ સેળ રે ॥ તિ ॥ ૯ ॥
 એહવી વસતી ભોગવે,
 તે સાધુ નહીં લવલેશો રે ।
 માસિક ૬૬ કહ્યો તેહને,
 નિશીથ રે પાંચ મેં ઉરશે રે ॥ તિ ॥ ૧૦ ॥
 બાંધે પદાં પરચ કનાત ને,
 વસે ચન્દ્રવા સિરકી ન તારા રે ।
 સાધુ અરથ કરાવે તે ભોગવે,
 જ્યાંરા જ્ઞાનાદિક ગુણ ન્હાઠા રે ॥ તિ ॥ ૧૧ ॥
 થાપીતા થાનક ભોગવે,
 ત્યાં કિયા મહામત લાંગે રે ।
 ભાવે સાધુ થી વેગલા,
 ત્યાં ને ગુણ વિન ભાવે સંગે રે ॥ તિ ॥ ૧૨ ॥
 કાય ચસમે વરચ્યા તે રાખિયો.
 વસે ભાવે છે દાખુ ધારો રે ।
 ખાંચમાં મન પૂરો પાચો,
 વસે જિનુ આગન્યા રે ધારો રે ॥ તિ ॥ ૧૩ ॥
 શુદ્ધ આથો રખી ધાનક,
 દાવ ભાવ મું દરખિન હુચા રે ।
 બિઝાવજુ રી દરે આમના,
 તે સાપપત્રા થી લુચા રે ॥ તિ ॥ ૧૪ ॥

પ્રવચન ન્યાય ન માનિયે;

લિયો મુગત સું મારગ ન્યારો રે ॥ તિ. ॥ ૨૧ ॥

શુદ્ધસ્થ ઉપધ રા કરે જાળના,

કિયા વરત ચકચરો રે ।

સેવગ હુવા સંસારિયા,

સાધુપણ થી દૂરો રે ॥ તિ. ॥ ૨૨ ॥

સાતા પૂઠે પૂઠાવે શુદ્ધસ્થ રી,

ધમત સેવણ લાગા રે ।

અભાચારી કહ્યો દશવેકાલિકે,

વલે પાંચુંદી મહામત લાગા રે ॥ તિ. ॥ ૨૩ ॥

આવક ને વલે આવિકા,

કરે માંહોમાંહી દારજ રે ।

સાતા પૂઠે વિનો વૈયાવચ કરે,

તિનું મેં ધર્મ પરુપે અનારજ રે ॥ તિ. ॥ ૨૪ ॥

અભાચાર પૂરા નહીં આલખ્યા,

નવ ભાંગા કિજુ વિધ રાલ રે ।

શુદ્ધસ્થ ને સિખાવે સેવના,

લીધા મત નહીં સંભાલે રે ॥ તિ. ॥ ૨૫ ॥

દારજ પડિયાં લેજો કહે સાધને,

કરે અમુધ વહિરજ થી થાપો રે ।

દાતાર ને કહે નિર્જરા ઘણી,

વક્તી ઘણા બનાવે થાપો રે ॥ તિ. ॥ ૨૬ ॥

એકવી ઉન્ધી કરે પાપજાં,

ઘણા છવ ને દેશા નાખે રે ।

અજ વિચારી ભાષા બોલજાં,

ભારી કમાં છવ ન રાંકે રે ॥ તિ. ॥ ૨૭ ॥

ਲਿਖ ਆਧਾਰ ਵੀ ਕਰੈ ਥਾਪਨਾ

ਕਹੈ ਕਹੈ ਦੁਖਮ ਕਾਭੋ ਫੇ।

ਦਿਖਯੋ ਆਧਾਰ ਭੈ ਅੰਦਰੋ,

ਬਹੁ ਹੋਯੋ ਫੇ ਨ ਦੂਰੈ ਰਾਭੋ ਫੇ ॥ ੨੮ ॥

ਅੰਕ ਪਾਨੇ ਤੋ ਪਾਏ ਨਹੀ,

ਬਧੇ ਪਾਏ ਨਿਯੁ ਮੁੰ ਫੇਧੇ ਫੇ।

ਹੋਯ ਬੁਰਮ ਕਯਾ ਤੇਦਨੇ,

ਪੰਦਰੋ ਆਧਾਰੰਗ ਹੋਯ ਫੇ ॥ ੨੯ ॥

ਪਾਧ ਆਧੋਰ ਆਧੋਰ ਹੋਯ ਬੁਰਮ

ਪਾਧ ਹੋਯ ਵੀ ਨਹੀ ਨੀਨੇ ਫੇ।

ਅਰਥਾਧ ਹੋਯਨੇ ਅੰਦਰੋ,

ਨਿਯੁ ਹੋਯੋ ਨਿਯੁਪਥਾ ਵੀ ਰੀਧੇ ਫੇ ॥ ੩੦ ॥

ਨਿਯੁਨੇ ਫੇ ਹੋਯੋ ਅੰਕ ਅੰਦਰੋ

ਨਿਯੁਪਥਾ ਫੇ ਹੋਯੋ ਅੰਦਰੋ ਫੇ।

ਅੰਕ ਅੰਦਰੋ ਪਾਧੋਰ

ਅੰਕੀ ਹੋਯਾ ਹੋਯ ਹੋਯ ਅੰਦਰੋ ਫੇ ॥ ੩੧ ॥

੧ ੨ ੩ ੪ ੫ ੬ ੭ ੮ ੯ ੧੦ ੧੧ ੧੨ ੧੩ ੧੪ ੧੫ ੧੬ ੧੭ ੧੮ ੧੯ ੨੦ ੨੧ ੨੨ ੨੩ ੨੪ ੨੫ ੨੬ ੨੭ ੨੮ ੨੯ ੩੦



